

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΚΑΘΑ ΕΠΙΧΡΟΝΟΜΕΩΝ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1924

ΑΝΑΤΙΘΕΤΑΙ

ΕΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΒΑΣΙΛ. Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1954

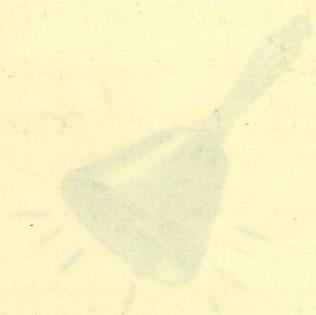
17385

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΝΑΤΙΘΕΤΑΙ

Β. ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΑΘΗΝΑΙ 1982

1. Γιατί προσεύχομαι.

“Αν ἤμουν φτερωτό πουλί
μέ τή λαλιά τήν πιό καλή
τό Σύμπαν θά ξυπνοῦσα.

“Αν ἤμουνα μιά λουλουδιά
τήν πιό γλυκειά μου μυρωδιά
στό Σύμπαν θά σκορποῦσα.

Εἶμαι παιδάκι γνωστικό
κι ἔχω ψυχή καί λογικό
κι ἔχω καρδιά μέ πίστι.
Γι' αὐτό πλαγιάζω ἤ ξυπνῶ,
προσεύχομαι καί ἀνυμνῶ
τοῦ Σύνπαντος τόν Κτίστη.

Γεώργιος Βιζυηνός

2. Μὲ τὴν μητέρα στὸ σχολεῖο.

• Εἶναι πρῶτῃ. Ὁ Θανασάκης κοιμάται ἀκόμα. Ἡ μητερούλα τὸν σκουντᾶ ἀπαλά.

— Ξύπνα, τοῦ λέγει, παιδάκι μου. Σήμερα τὸ σχολεῖο ἀνοίγει. Πρέ-

πει νὰ ἐτοιμασθῆς, γιὰ νὰ πᾶμε.

Ὁ Θανασάκης ξυπνᾷ. Βλέπει τὴν μητερούλα του καὶ χαμογελᾷ. Ἔπειτα σηκώνεται καὶ ἐτοιμάζεται.

Σὲ λίγο εὐρίσκεται ἐμπρὸς στὸ εἰκόνισμα. Κάνει τὴν προσευχή του:

— Παναγία μου. Βοήθησέ με νὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο. Φώτισε τὸν νοῦ μου νὰ μάθω γράμματα. Χάρισέ μου ὑγεία. Φύλαξε γερούς τοὺς γονεῖς μου καὶ ὅλον τὸν κόσμο.

Ἄ Προτοῦ ξεκινήσουν, ἡ μητέρα τὸν προσέχει καλά. Τὸν παρατηρεῖ ἀπ' ἐπάνω ἕως κάτω.

Βλέπει τὰ μαλλάκια του τὰ κτενισμένα. Τὸ πρόσωπό του νὰ λάμπη κατακάθαρο. Τί ὁμορφος πού εἶναι τώρα ὁ Θανασάκης της! Τώρα πού θὰ πηγαίνη στὸ σχολεῖο!

Στό δρόμο ἀνταμώνουν καί ἄλλα παιδιά. Ὅλα εἶναι χαρούμενα. Ἡ μητέρα καμαρώνει, πού ὁ γυιός της εἶναι στή δευτέρα τάξι.

— Πότε κióλας ἐμεγάλωσε; Λέγει μόνη της!

Ὅταν ἔφθασαν στό σχολεῖο, ἐζήτησαν τόν δάσκαλο. Ἐκεῖνος ἐβγῆκε καί ἐφώνασε:

— Ὅριστε μέσα, κυρία Ἀμαλία. Ἐφέρατε τόν Θανασάκη σας; Πέ-
ρυσι ἔμεινα πολὺ εὐχαριστημένος. Κι ἐφέτος ἐλπίζω νὰ εἶναι καλὸς μαθητής. Στις διακοπές τόν ἔβλεπα, ὅταν ἐπηγαίνατε στήν ἐκκλησία. Ἐκανε τὸ σταυρό του. Δὲν ἐθορυβοῦσε. Ἐστεκόταν φρόνιμα.

Ὅταν ὁ δάσκαλος τόν ἔγραψε, ὁ Θανασάκης ἔσκυψε καί τοῦ ἐφίλησε τὸ χέρι. Ὁ δάσκαλος ἐχάρηκε πολὺ, πού ξαναεῖδε πάλι τόν καλὸ τὸ μαθητή, τόν Θανασάκη.

3. Κάτι πού ἔγινε μέ μικρά παιδάκια.

• Τὴν ἄλλη ἡμέρα, τὴν ὥρα πού τὰ παιδιὰ θὰ ἔμπαιναν στὴν αἴθουσα, ἓνα ἀπ' αὐτά, ὁ Χαρίλαος, ἔκαμε κάτι, πού δὲν ἦταν σωστό..

Εἶχε ξεχάσει, φαίνεται, πὼς ἔπρεπε νὰ μπαίνη μέ τάξι καὶ ἡσυχία. Καὶ ἐστρίμωξε δυὸ μικρούς, τὸν Ἀνδρέα καὶ τὸν Νίκο, στὸν τοῖχο.. Τοὺς ἔκαμε νὰ πονέσουν.

Στὸ δάσκαλο ἔκαμε κακὴ ἐντύπωση αὐτό, πού ἔγινε. Ἐπεριποιήθηκε τοὺς μικρούς κι ἔκαμε παρατηρήσεις σ' αὐτόν, πού ἔφταιξε.

— Δὲν τὸ ἐπερίμενα ποτὲ αὐτὸ ἀπὸ ἐσένα, Χαρίλαε. Ὁ Μεγάλος μαθητὴς ἐσύ, νὰ εἶσαι τόσο ἀπρόσεκτος! Νὰ μὴ ξέρης πὼς βγαίνουν καὶ πὼς μπαίνουν στὴν αἴθουσα! Τί νὰ τὰ κάνουμε, παιδί

μου, τὰ γράμματα, ὅταν λείπη ἡ καλή συμπεριφορά;

Τὶς παρατηρήσεις αὐτὲς τὶς ἐπρόσεξαν καὶ οἱ ἄλλοι μαθηταί. Καί, σὰν παιδιὰ φιλότιμα, ἐσκέφθησαν νὰ μὴ ξανασυμβῇ αὐτό. Ἐνας μεγάλος μαθητής, ὁ Παναγιώτης, εἶπε:ο

— Παιδιά! Στὰ διαλείμματα ν' ἀφήνωμε τοὺς μικροὺς νὰ περνοῦν πρῶτοι καὶ ν' ἀκολουθοῦμε οἱ μεγάλοι. Δὲν εἶναι σωστό νὰ τοὺς σπρώχνωμε καὶ νὰ τοὺς κάνωμε νὰ πονοῦν.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα πάλι ἕνας κύριος ἔφερεν ἕναν μικρόν, τὸν Δημητράκη, κρατῶντάς τον ἀπὸ τὸ χέρι. Ὁ δάσκαλος μὲ τ' ἄλλα παιδιὰ τὴν ὥρα ἐκείνη ἦταν στὴν αἴθουσα.

— Μὲ συγχωρεῖτε, ποὺ σὰς διακόπτω, εἶπεν ὁ κύριος. Ἄλλ' ἐνόμισα,

πὼς ἔπρεπε νὰ ὀδηγήσω ἐδῶ αὐ-
τὸν τὸν μαθητὴ σας. "Ἐπαιζε μὲ
τοὺς βῶλους στὴ μέση τοῦ δρό-
μου. Καί, καθὼς ἐπήγαινε μὲ καλ-
πασμὸ ἓνα ἄλογο, παρ' ὀλίγο θὰ
τὸν ἐπατοῦσε.

Ὁ δάσκαλος εὐχαρίστησε τὸν
κύριο, ποὺ εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ
περιμαζέψη τὸν μικρόν. "Ἐδωκε
μερικές συμβουλές στὸ παιδάκι
καὶ τὸ ἔβαλε νὰ καθήσῃ στὴ θέσι
του.

Τὸ πρᾶγμα ὅμως ἔκαμε καὶ
στὰ μεγάλα παιδιά καὶ στὸ δά-
σκαλο ἐντύπωσι.

4. Φροντίδες γιά τούς μικρούς.

Όταν ἐκτύπησε διάλειμμα, ὁ δάσκαλος ἐκάλεσε τὰ παιδιὰ καί μαζί μέ αὐτὰ καί τόν Δημητράκη.

— Ὁῦλα, ἐδῶ, παιδάκι μου! Ὁῦτσι κάνουν, ὅταν ξεκινοῦν γιά τὸ σχολεῖο; Παίζουν ποτέ στή μέση τοῦ δρόμου μέ τούς βώλους;

— Δέν ἔκαμα καλά, εἶπεν ὁ Δημητράκης, φοβισμένα.

— Βέβαια δέν ἔκαμες καλά. Λίγο ἔλειψε νὰ σέ πατήσῃ τὸ ἄλογο. Ἄν δέν εὐρισκόταν ἐκεῖνος ὁ καλός κύριος, θὰ μπορούσες νὰ πάθῃς κακό.

Ὁ καημένος ὁ Δημητράκης ἐκοίταζε μέ τὰ μεγάλα γαλανὰ μάτια του τόν δάσκαλο, ἐκοίταζε καί τὰ παιδιὰ. Τώρα φαίνεται, πῶς ἐσκεπτόταν τόν κίνδυνο. Ἡ Μαίρη, ἓνα ἔξυπνο κοριτσάκι, εἶπε:

—Καὶ ἄλλα παιδιά, κύριε, κάθονται στὴ μέση τοῦ δρόμου καὶ παίζουν! Καὶ αὐτὰ μπορεῖ νὰ τὰ πατήση κανένα ἄλογο. Ἐγώ, ὅταν ξεκινῶ γιὰ τὸ σχολεῖο, ἔρχομαι ἴσια. Δὲν στέκομαι πουθενά, οὔτε στὰ μαγαζιά οὔτε στὴν ἀγορά.

—Καλὰ κάνεις, Μαίρη, τῆς εἶπεν ὁ δάσκαλος. Στοὺς δρόμους, πὺ περνᾷ κόσμος καὶ αὐτοκίνητα, χρειάζεται προσοχή. Γίνονται πολλὰ δυστυχήματα στοὺς ἀνθρώπους, πὺ δὲν προσέχουν.

—Ἐνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα παιδιά εἶπε:

—Δὲν εἶναι καλὰ, κύριε, ὅταν βλέπουμε μικροὺς, νὰ τοὺς παίρνουμε στὸ σχολεῖο μαζί μας;

—Εἶναι πολὺ καλὸ αὐτὸ καὶ νὰ τὸ κάνετε. Τὰ μικρὰ παιδιά ξεχνιοῦνται στὸ δρόμο. Ἐσεῖς, πὺ εἶσθε μεγαλύτεροι, νὰ τοὺς ἔχετε

σάν ἀδελφάκια. Εἶδατε πόση ἀγάπη ἔδειξεν ὁ ξένος κύριος, πού μᾶς ἔφερεν ἐδῶ τὸν Δημητράκη, εἶπεν ὁ δάσκαλος.

5. Μὲ τὸν πατέρα στὸ βιβλιοπωλεῖο.

Ὅτι χαρὰ πού δοκιμάζει σήμερα ὁ Θανασάκης! Μαζὶ μὲ τὸν πατέρα του πηγαίνει στὸ βιβλιοπωλεῖο.

Σωστό πανηγύρι ἔχουν ἐκεῖ τὰ παιδάκια., "Αὐτὰ ἀγοράζουν κασετίνες, ἄλλα τετράδια. Μερικὰ ἔχουν στὸ χέρι τους κονδυλοφόρους.

Τί πλοῦτος ἀπὸ βιβλία! Τί σάκες! Τί εἰκόνες! Τί μελανοδοχεῖα! Πόσα ἄλλα ὠραῖα πράγματα!

Ὁ Θανασάκης κοιτάζει τὶς σάκες καὶ τὶς θαυμάζει! Ἡ περυσινή, πού εἶχεν, ἐχάλασε. α

Ἐ—Διάλεξε ὅποια θέλεις, παιδί μου, τοῦ λέγει ὁ πατέρας. Ναί. Ἄλλ' αὐτὲς εἶναι τόσες πολλές. Τί εἶδους νὰ διαλέξῃ; Ἄπο δέρμα; Ἄπο ὕφασμα; Ἄπο μουσαμᾶ; Ἄπο τί;

—Νὰ ἀγοράσετε μιὰ ἀπὸ δέρμα, τοὺς ἐσύστησεν ὁ βιβλιοπώλης. Μιὰ φορὰ θὰ δώσετε τὰ χρήματα, πρέπει νὰ πιάσουν τόπο. Νὰ σᾶς δώσω μάλιστα μιὰ, πού νὰ κλειδῶνῃ.

Καὶ πραγματικά, τοὺς ἔδωκε μιὰ, πού ἐκλείδωνε. Ἄρεσε καὶ στὸν πατέρα καὶ στὸ παιδί. Ὑστερα ἀγόρασαν ἓνα καλοντυμένο βιβλίο. Ἄγόρασαν καὶ μολύβια καὶ τετράδια.

—Θέλω καὶ μιὰ κασετίνα καινούργια, πατέρα, ἐζήτησεν ὁ Θανασάκης.

Ἐ—Κασετίνα ἔχεις, παιδί μου, τὴν περυσινή. Ἄς κάμωμε κάποια οἶ-

κονομία. Δέν ἔχομε καί πολλά χρήματα.

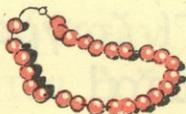
—Ώρα ὁ Θανασάκης ἔγινε σωστός μαθητής. Τίποτε δέν τοῦ λείπει. Σάκκα, βιβλίο, τετράδια, μολύβια. Ἀργότερα θ' ἀγοράση πέννες, μελάνι, κονδυλοφόρο καί ὅ,τι ἄλλο χρειασθῆ.

”Ω! μέ τί ὄρεξι γυρίζει στό σπίτι! Πετᾶ ἀπό χαρά. Ἡ μητέρα καί ἡ θεία του τόν καμαρώνουν. Τόν δέχονται μέ χίλιες δυό εὐχές. Ὁ Θανασάκης χαϊδεύει τή σάκκα του καί τό βιβλίο. Κοιτάζει ὅλες τίς εἰκόνες καί χαμογελᾶ. Εἶναι πολὺ εὐχαριστημένος ἀπό τὰ πράγματα, πού τοῦ ἀγόρασεν ὁ πατέρας του. α

6. Τί μ' άρέσει.

Μ' άρέσουν τά στολίδια
σαν εΐναι πασχαλιά.·
Μ' άρέσουν τά παιγνίδια,
σαν δέν έχω δουλειά.

Μά βέβαια άπ' τά δύο
μ' άρέσει πιό πολύ
τό όμορφο βιβλίο,
πού τέρπει κι ώφελεΐ.

Γιατί τό ξέρουν τόσοι,
πώς τό καλό παιδί,
στολίδι έχει τή γνῶσι
καί τέρψι τή σπουδή.

Γεώργιος Βιζυηγός

7. Τὸ καινούργιο βιβλίο.

Ὡ Τί μεγάλη χαρά, πού ἔχουν τὰ παιδιά σήμερα! Ὁ Ἀγόρασαν ὅλα καινούργιο βιβλίο. Τὸ κοιτάζουν καὶ δέν τὸ χορταίνουν. Τί ὠραῖο ἐξώφυλλο! Τί ζωγραφιές! Τί καθαρά γράμματα!

— Ἀλήθεια, παιδιά! Ποιὸς τὸ φτειάνει τὸ βιβλίο; εἶπεν ὁ Ζαφείρης.

— Ὁ βιβλιοπώλης, λέγει ἡ Μαρίτσα. Ἀπ' αὐτὸν δέν τὸ ἀγοράζομε; Ἐ! αὐτὸς τὸ φτειάνει.

Ἄλλο πάλι παιδί ἔλεγε, πὼς τὸ φτειάνει ὁ βιβλιοδέτης.

Τὴν συζήτησι τὴν ἄκουσε καὶ ὁ δάσκαλος καὶ τοὺς εἶπε:

— Οὔτε ὁ βιβλιοπώλης, παιδιά μου, τὸ φτειάνει τὸ βιβλίο οὔτε ὁ βιβλιοδέτης. Γιὰ νὰ γίνῃ ἐργάζονται πολλοί. Καὶ πρῶτα-πρῶτα αὐτός, πού τὸ γράφει. Τὸ ὄνομά του

τὸ βλέπετε στὸ ἐξώφυλλο. Γιὰ νὰ τὸ γράψη χρειάζεται καιρὸ. Ὑπάρχουν βιβλία, πού, γιὰ νὰ γραφοῦν, χρειάζονται χρόνια.

— Χρόνια! εἶπαν μερικὰ παιδιὰ μὲ ἀπορία.

— Βέβαια, ἐτόνισεν ὁ δάσκαλος. Ὕστερα ἔρχεται ὁ ζωγράφος, πὺ κάνει τὶς εἰκόνες. Καὶ αὐτὸς κοπιᾶζει πολὺ. Ἐπειτα οἱ τυπογράφοι καὶ τόσοι ἄλλοι.

— Ὡστε τόσοι ἐργάζονται γιὰ τὸ βιβλίο; εἶπεν ἡ Φωτούλα.

— Μάλιστα. Καὶ σ' ὅλους αὐτοὺς χρωστοῦμε χάρι. Ἄν δὲν ἐκοπίαζαν αὐτοί, ἐμεῖς βιβλία δὲν θὰ εἶχαμε. Τὸ βιβλίο μᾶς μαθαίνει τόσα χρήσιμα πράγματα. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ προσέχωμε. Νὰ μὴ τὸ μουντζουρώνωμε. Ὄταν τὸ πιάνετε νὰ εἴσθε καὶ σεῖς καθαροί. Ἡ σάκκα σας, τὰ ροῦχα, τὰ χέρια

σας, νὰ εἶναι κατακάθαρα. Μὲ χέ-
ρια ἀκάθαρτα πῶς θὰ ἔχετε κα-
θαρό τὸ βιβλίο; αὐ

8. Χαρές καὶ γέλια.

Τὸ σχολεῖο ὅλοένα γεμίζει ἀ-
πὸ παιδιά. Χαρές καὶ γέλια τώρα
στό προαύλιο. Νὰ καὶ ἡ Κατίνα, ἡ

Φανή, ὁ Νῖκος, ὁ Κωστάκης. Ὅλα τὰ καλὰ παιδιὰ. Ἡ γειτονιὰ τὰ καμαρώνει. Τὰ ἔχει σὰν δικά της παιδιὰ. Ἡ Νίνα φορεῖ τὸ ὠραῖο φορεματάκι της. Ἡ Κούλα ἦλθε μὲ ἄσπρη κορδελλίτσα στὰ μαλλιά. Ὁ Θανασάκης καμαρώνει τὴν καινούργια σάκκα του.

—Μοῦ τὴν ἀγόρασε ὁ πατέρας. Εἶναι ὅλη ἀπὸ δέρμα. Ἔχει καὶ κλειδί, πὺ κλειδώνει καὶ ξεκλειδώνει, λέγει καὶ ξαναλέγει ὁ Θανασάκης.

Σὲ λίγο κτυπᾶ τὸ καμπανάκι. Τὰ παιδιὰ μαζεύονται στὴν αἴθουσα. Γίνεται ἡ προσευχή. Ὁ καλὸς Θεὸς τὰ εὐλογεῖ. Ὁ δάσκαλος χαίρεται, πὺ τὰ βλέπει μαζεμένα. Ὁ Καλῶς ἦλθατε, τοὺς λέγει, ἀγαπητά μου παιδιὰ. Δυόμισυ μῆνες ἔχομε νὰ ἰδωθοῦμε. Τώρα πάλι ξαναγυρίζομε ἐδῶ.

—“Όπως, κύριε, γυρίζουν στη φωλιά τους τὰ χελιδόνια, λέγει ἡ Μαρίτσα.

—Ναί, παιδί μου. Ἐγυρίσαμε κι ἐμεῖς στη φωλιά μας, ὅπως τὰ χελιδόνια.

Μαζί μὲ τὸν δάσκαλο, πὺ ἐχάρηκε, γιατί ἦλθαν στὸ σχολεῖο τὰ παιδιά, ἐχάρηκε κι ἓνας ἄλλος. Ξέρετε ποιός; Ὁ μπάρμπα-Φλωρος, πὺ πωλεῖ ζεστὰ ξεροψημένα κουλούρια. Ἄμα εἶδε, πὺς ἄνοιξε τὸ σχολεῖο, εἶπε χαρούμενος στη γυναῖκα του: *οὐ κοο οὐ β β οὐ β γ*

—Ἦλθαν, Μυρτούλα, πάλι τὰ παιδιά μας. Ἄπο αὔριο θ' ἀρχίσω με δουλειά. Ἐσὺ θὰ ζυμώνης κι ἐγὼ θὰ πωλῶ. Ἄς εἶναι δοξασμένος ὁ ἅγιος Θεός, πὺ δέν μᾶς ἀφήνει νὰ πεινάσωμε. *α*

9. Τὸ σχολεῖο λάμπει κατακάθαρο.

Μιὰ ἡμέρα ὁ δάσκαλος ἐμίλησε μὲ τὰ παιδιὰ γιὰ τὸ σχολεῖο.

—“Ὅλα ἐδῶ, παιδιὰ μου, τοὺς εἶπε, λαμποκοποῦν. Ἡ αἴθουσά μας εἶναι κάτασπρη. Τὸ πάτωμα, τὸ προαύλιο κατακάθαρα. “Ὅ,τι εἶχε καὶ δὲν εἶχε τὸ σχολεῖο, τὰ ἐφόρεσε, γιὰ νὰ μᾶς δεχθῆ. Τί καλὰ νὰ μπορούσαμε νὰ τὸ διατηρήσωμε πάντα ἔτσι καθαρὸ! Νὰ τὸ βλέπωμε πάντα ἔτσι νὰ λάμπη!

—Ἐγώ, κύριε, θὰ καθαρίζω καλὰ τὰ πόδια μου, ὅταν μπαίνω, εἶπεν ἡ Δαφνούλα. Δὲν θὰ λερῶνω τὸ πάτωμα καὶ τὰ θρανία.

—Κι ἐγὼ δὲν θὰ μουτζουρώνω μὲ μελάνη τὸν τοῖχο, εἶπεν ἄλλο παιδί.

—Ἐγὼ δὲν θὰ πετῶ κάτω χαρτάκια, ἐπρόσθεσεν ἄλλο.

Κάθε παιδί ἔδωκε καὶ μιὰ ὑπό-
σχεσι.

—Εὖγε, παιδιὰ μου, τοὺς λέγει ὁ
δάσκαλος. Ἄν κάνωμε ἔτσι ὅλοι,
τότε τὸ σχολεῖο μας θὰ τὸ φυλά-
ξωμε καθαρὸ. Εἴμεθα ὅλοι σ' αὐ-
τὸ σύμφωνοι; τί λέτε;

—Εἴμεθα, κύριε, εἴμεθα, ἐφώνα-
ξαν τὰ παιδιὰ.

—Ἄφοῦ εἴμεθα, τότε ἐλᾶτε νὰ
σᾶς δείξω κάτι.

10. Ζημιές στό σχολεῖο.

Ἐπῆγαν στόν ἀνατολικὸ τοῖχο.
Ἄλλὰ τί νὰ ἰδοῦν; Αὐτός σέ ἄρ-
κετὸ μέρος εἶναι μαυρισμένος.

—Ποιὸς τὸν ἐμαύρισε, κύριε; ρω-
τᾷ ὁ Πᾶνος.

—Εἶναι κτυπήματα ἀπὸ τόπι, εἶ-
πεν ὁ δάσκαλος. Κάποιο παιδί θὰ
ἔπαιζε καὶ τὸν ἐμαύρισε. Νά! φαί-

νονται τὰ κτυπήματα μὲ τὸ τόπι.
Ἄκόμα δὲν τὸν ἔκαθαρίσαμε, τὸν
ἐμαυρίσαμε.

Λέτε νὰ εἶναι μαθητὴς αὐτός,
ποῦ τὸ ἔκαμε; Τί γνώμη ἔχετε;
— Ἴσως νὰ εἶναι, κύριε, κανένα
ξένο παιδί, εἶπαν μερικά.

— Μακάρι, ἐσυμπλήρωσεν ὁ δά-
σκαλος. Πολὺ θὰ ἤθελα νὰ μὴν
εἶναι κανένας ἀπὸ σᾶς. Ἄλλὰ καὶ
πιὸ κάτω μᾶς ἔκαμαν ζημιὰ. Μᾶς
ἔξυσαν τὸν τοῖχο, μᾶς τὸν ἔγδα-
ραν. Κάποιος, φαίνεται, ἐβάλθηκε
νὰ σκαρφαλώσῃ στὸ παράθυρο
καὶ τὸν ἔξυσε. Τί θὰ γίνῃ, ἂν πᾶμε
ἔτσι;

Ὁ δάσκαλος τώρα σιωπᾷ. Κοι-
τάζει τίς ζημιές καὶ κουνᾷ τὸ κε-
φάλι του. Μὰ καὶ τὰ παιδάκια εἶ-
ναι στενοχωρημένα. Λυποῦνται
καὶ αὐτά..

— Νὰ εἶναι τάχα ἕνας, ποῦ ἔκαμε

αὐτὰ ἢ πολλοί; λέγουν τὰ παιδιά μεταξύ τους.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἔβαλεν ὁ δάσκαλος καὶ ἔφτειασαν πάλι τὸν τοῖχο. Τὰ παιδιά δίνουν τὸ λόγο τους, πῶς δὲν θὰ ξαναγίνουν ζημιές.

11. Ἐμαύρισε στὴν ἐξοχή.

— Πωπώ! ὁ Μανωλάκης πόσο ἐμαύρισε ἀπὸ τὸν ἥλιο! λέγει γελῶντας ὁ δάσκαλος. Καλέ, ἐσύ ἔγινες σὰν ἀραπάκι! Ποῦ ἐπέρασες, Μανωλάκη, τίς διακοπές; Πῶς ἐμαύρισες τόσο;

— Ἐπήγαμε, κύριε, μὲ τὴν ἀδελφή μου στὸν παπποῦ μας. Ἐπήγαμε στὸ χωριό. Τὸν ἐβοηθήσαμε στὶς δουλειές.

— Καὶ ποιά βοήθεια, Μανωλάκη, ἔκανες ἐσύ στὸν παπποῦ σου;

— Έψώνιζα, κύριε, στον μπακάλη. Έφερνα νερό με τὸ κανάτι ἀπὸ τὴ βρύση. Έβοσκοῦσα καὶ τὸ ἀρνάκι.

— Έβοσκοῦσες ἀρνάκι!

Ὅποτε ἔγινες λοιπὸν καὶ τσοπάνης; Καὶ τί τὸ ἔκαμες τὸ γάλα, τὸ τυρὶ καὶ τὸ βούτυρο; Τὰ ἐφύλαξες ἢ τὰ ἐπώλησες; εἶπεν ἀστειευόμενος ὁ δάσκαλος.

Ὁ Μανωλάκης ἐγέλασε. Μαζί του ἐγέλασαν καὶ τὰ ἄλλα τὰ παιδιά.

— Κύριε, ἦταν μικρὸ τὸ ἀρνάκι καὶ δὲν τὸ ἀρμέγαμε.

Αὐτὸ ὀλοένα ἐβέλαζε μπέ! μπέ!

—Γιατί ἐβέλαζε, Μανωλάκη;

—Ἦθελε, κύριε, τὴν μανούλα του.

—Ναί, παιδί μου. Τὰ μικρὰ ἀρνάκια εἶναι σὰν τὰ μικρὰ παιδάκια. Βελάζουν, γιατί θέλουν νὰ εἶναι κοντὰ στὴν μητερούλα τους.

12. Ὁ Νῆκος καὶ τὸ γαϊδουράκι.

—Ἐγώ, κύριε, εἶπεν ὁ Νῆκος, ἐπῆγα στὴν ἐξοχή μὲ τὴν θεία μου. Εἶναι πολὺ ὠραῖα ἐκεῖ. Εἶναι κρύα νερά, δένδρα μὲ παχὺ ἴσκιο. Εἶναι καὶ πολλὰ περιβόλια. Ἔχουν μπάμιες, μελιτζάνες, ντομάτες. Ἐκεῖ εἶδα μιὰ ἡμέρα καὶ τὸν Πάρι.

—Ναί, ἤμουν κι ἐγώ, ἐβεβαίωσεν ὁ Πάρις. Καὶ εἶδα τὸ Νῆκο καβάλλα σ' ἓνα γαϊδουράκι. Ἐφοβόταν νὰ μὴν πέση.

Ὁ Νῆκος ἐδιαμαρτυρήθηκε. Ἐ-

πειράχθηκε μ' αυτό, πού εἶπεν ὁ Πάρις.

— Αὐτό δὲν εἶναι σωστό, εἶπε. Τὴν πρώτη φορά, πού ἐκαβάλλησα, τότε μονάχα εἶχα φοβηθῆ. Τότε εἶχα πιασθῆ ἀπὸ τὸ σαμάρι. Ὑστερα ὅμως ἐσυνήθισα. Τώρα δὲν φοβοῦμαι πιά, ὅταν καβαλλάω.

Κι ἐνῶ ἔλεγεν αὐτὰ ὁ Νῆκος, ἀνοιξε τὰ χέρια του. Μ' αὐτὸ ἤθελε νὰ δείξη, πὼς δὲν φοβᾶται πιά. Οὔτε ἔχει ἀνάγκη νὰ πιασθῆ ἀπὸ τὸ σαμάρι.

13. Τί εἶδεν ὁ Πάρις στὰ χωράφια.

— Ἐγὼ ἐπῆγα στὰ χωράφια τοῦ γαμβροῦ μου, εἶπεν ὁ Πάρις. Αὐτὰ εἶναι πολὺ μακριά. Εἶναι πέρα στὴν ἐσοχὴ. Ἐκεῖ μόνο χωράφια εἶναι.

— Καὶ τί εἶδες ἐκεῖ, πὺ ἐπῆγες, Πάρι; ἐρώτησαν τὰ παιδιὰ.

— Εἶδα θεριστὰς νὰ θερίζουν σιτάρη καὶ ἐργάτες νὰ δένουν δεμάτια. Εἶδα καὶ μεγάλες θημωνιές. Καὶ ξέρετε πόσο μεγάλες; Σὰν σπίτια.

— Πωπὼ! ἐφώνησαν τὰ παιδιὰ! Μὰ εἶναι τόσο μεγάλες θημωνιές;

— Δίκιο ἔχει, παιδιὰ, ὁ Πάρις. Ὑπάρχουν

θημωνιές και μεγάλες σαν σπίτια, έβεβαιώσεν ό δάσκαλος.

—Μια ήμέρα είδα και να άλωνίζουν έσυνέχισε ό Πάρις. Ήταν πολύ ζεστή ή ήμέρα εκείνη. Ό ιδρώτας μάς έλουζε. Οί έργάτες ύπέφεραν πολύ.

—Δέν βαστάώ άλλο άπό τή ζέστη, είπα στο γαμβρό μου. Κι έπήγα κι έκάθησα κάτω άπό ένα μεγάλο πλατάνι.

—Καλά, πού εύρέθηκε, Πάρι, τó εύλογημένο δένδρο. "Αν δέν ήταν, τί θα έκανες;

—Κι έγώ δέν ξέρω, κύριε, τί θα έκανα. Τόση μεγάλη ζέστη δέν είχα δοκιμάσει ποτέ.

—Σκεφθήτε, παιδιά, έσυνέχισεν ό δάσκαλος, τί δοκιμάζουν οί γεωργοί άπό τή ζέστη. Καί σκεφθήτε και τά παιδάκια τους. Πόσο τά καημένα θα ύποφέρουν, όταν εργάζωνται μαζί τους! "Ας εύχαριστούμε τούς καλούς γεωργούς, πού τόσο κοπιάζουν, για να μάς δώσουν τó ψωμί μας.

14. Ὁ Ἀνδρέας καὶ ἡ θάλασσα.

Τώρα ἦλθεν ἡ σειρά τοῦ Ἀνδρέα, γιὰ νὰ μιλήσῃ. Αὐτὸς εἶχε πάει στὴ θάλασσα.

Τὰ παιδιὰ ἐτέντωσαν τ' αὐτιά τους, γιὰ νὰ τὸν ἀκούσουν. Τὰ πιὸ πολλὰ δὲν ἤξεραν ἀπὸ θάλασσα οὔτε καὶ ἀπὸ πλοῖα.

—Στὸ μέρος, πὺ ἐπῆγα, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας, δὲν ἦταν πλοῖα. Ἦταν μονάχα βάρκες. Ἦταν καὶ ψαράδες, πὺ ἐψάρευαν. Καὶ μιὰ ἡμέρα ἔπιασαν ἓνα ψάρι μεγάλο σὰν τὸ μισὸ θρανίον.

—Πῶς τὸ ἔπιασαν τόσο μεγάλο; ἐρώτησεν ὁ Δημητράκης.

—Νά! οἱ ψαράδες ἔρριξαν τὰ δίχτυα. Τὸ ψάρι ἐπιάσθηκε καὶ δὲν μποροῦσε νὰ φύγῃ. Ὕστερα οἱ ψαράδες ἐτράβηξαν τὰ δίχτυα στὴν ἀκρογιαλιὰ καὶ τὸ ἔβγαλαν. Μαζί τους ἦταν καὶ ἓνας παλιὸς ψαράς, ὁ Φαγκρῆς. Αὐτὸς διατάζει, πὺ νὰ ρίχνουν τὰ δίχτυα καὶ πότε νὰ τὰ τραβοῦν. Αὐτὸς

παίρνει και τὰ χρήματα, ὅταν πωλοῦν τὰ ψάρια. Ὁ Φαγκρῆς εἶναι ὁ ἀρχηγός τους.

Ἔῳ Ἦταν πολὺ μεγάλη, Ἀνδρέα, ἡ θάλασσα; ἐρώτησεν ὁ Ἀλέκος.

—Οὐ! Δὲν μποροῦσα μὲ τὰ μάτια μου νὰ τὴν ἰδῶ ὅλη. Ἐκοίταζα-ἐκοίταζα καὶ δὲν ἔβλεπα ἄκρη.

—Βαθειὰ ἦταν;

—Στὴν ἄκρη ὄχι. Μπαίναμε μὲ ἄλλα παιδιὰ καὶ δὲν μᾶς ἐσκέπαζε. Ὅσο ὅμως ἐπροχωρούσαμε, τόσο καὶ ἐβάθυνε. Μιὰ ἡμέρα ἐρώτησα τὸν Φαγκρῆ. Πόσο βαθιὰ εἶναι τὰ νερά, καπετάνιε, ἐκεῖ πού ψαρεύετε; Ἐγέλασε καὶ μοῦ εἶπε:

—Καὶ πενήντα καμπαναριά, ἂν βάλῃς τὸ ἓνα ἐπάνω στὸ ἄλλο, πάλι θὰ τὰ σκεπάσῃ.

15. Τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων.

—Στὴ θάλασσα ἔπιασα καὶ φίλους, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας. Ἐγνώρισα τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων. Τί φιλότιμα καὶ καλὰ παιδιὰ! Μὲ ἐπροσκαλοῦσαν στὶς καλύβες τους. Μοῦ ἔδιναν ἀχιβάδες. Μοῦ ἔδιναν κογχύλια. Μὲ ἔπαιρναν καὶ ἐπιάναμε καὶ καβούρια. Ἐνας μάλιστα κάβουρας μοῦ ἔδωκε μιὰ γε-

ρή δαγκανιά ἐδῶ στὸ μεγάλο δάκτυλο, νά καὶ τὸ σημάδι. Καὶ ὁ Ἄνδρέας ἔδειξε τὸ σημάδι του.

—Κολύμπι ἔμαθες, Ἄνδρέα;

—Καὶ ρωτᾶτε; Μποροῦσα νά κάμω ἀλλοιῶς; Ἐκεῖ ὄλοι κολυμποῦν. Στὴν ἀρχὴ ἔβλεπα τὰ νερὰ καὶ ἐφοβόμουν. Ἔπειτα ὁμῶς τὰ ἐσυνήθισα. Πηγαίνω ἀρκετὰ μακριά. Δὲν κουράζομαι. Κάνω καὶ βουτιές. Μὰ πόσο ὠραία κολυμποῦν τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων! Στέκονται ἀνάσκελα στὴ θάλασσα, κάνουν μεγάλα μακροβούτια καὶ χαιρεταὶ κανέννας νὰ τὰ βλέπη νὰ κολυμποῦν.

—Σοῦ ἀρέσει, Ἄνδρέα, ἡ θάλασσα; ἐρώτησεν ὁ δάσκαλος.

—Μοῦ ἀρέσει, μὰ ὅταν εἶναι ἤσυχη. Ἄλλοίμονο ὁμῶς, ὅταν ἀγριέψη. Μουγκρίζει σὰν θεριό. Σηκώνει κύματα, πὺ εἶναι σὰν βουνά. Τὰ καράβια τότε χοροπηδοῦν. Ἄν πῆτε γιὰ τὶς βάρκες, τὶς παίζει σὰν παιγνιδάκι.

16. Ὁ ψαρᾶς.

Βγαίν' ἢ βαρκούλα τοῦ ψαρᾶ
ἀπὸ τὸ περιγιάλι
κι ἀπλώνει ὁ ναύτης μὲ χαρὰ
τὰ δίχτυα του καὶ πάλι.

Τὸ φεγγαράκι τὸ γιαλὸ
τὸν κάνει σὰν καθρέφτη
καὶ κάθε ψάρι παχουλὸ
μέσα στὰ δίχτυα πέφτει. .

Τράβα τὸ δίχτυ σου, ψαρᾶ,
κι ἀγάλια νὰ μὴ σπάση·
θαρρῶ, πῶς τούτη τὴ φορὰ
χιλιάδες ἔχει πιάσει.

Ὁ Πολὺ κουράσθηκες, ψαρᾶ,
τὰ ψάρια εἶν' δικά σου
καὶ ποῦλά τα στὴν ἀγορὰ
νὰ θρέψης τὰ παιδιὰ σου.

Ἰωάννης Πολέμης

17. Ἡ Φωτούλα καὶ ὁ τζίτζικας.

Ἄμα ἐτελείωσεν ὁ Ἀνδρέας, ἐμίλησεν ἡ Φωτούλα. Αὐτὴ εἶχε ἓνα μικρὸ κουτάκι στὸ χέρι της. Τὸ ἐφύλαγε κλεισμένο.

—Τί ἔχεις νὰ μᾶς δείξης αὐτοῦ, Φωτούλα; ἐζήτησαν νὰ μάθουν τὰ παιδιὰ.

—Ἐνα τζίτζικάκι, ἀπαντᾷ τὸ κορίτσι. Τὸ ἐφύλαξα γιὰ τὸ σχολικὸ μας μουσεῖο. Νὰ πῶς τὸ ἔπιασα: Ἐπηγαίναμε μιὰ ἡμέρα μὲ τὴν γιαγιά στὴν ἐξοχή. Γιὰ νὰ ξεκουρασθοῦμε, ἐκαθήσαμε κάτω ἀπὸ ἓνα φουντωτὸ πλατάνι. Ἐπάνω εἶχαμε μουσική.

—Ἄκου, Φωτούλα, αὐτὸ τὸ κοτσύφι! Ἄκου κι ἐκεῖνες τὶς καρδερίνες! μοῦ εἶπεν ἡ γιαγιά.

Ἐγὼ τῆς ἀποκρίθηκα.

—Πολὺ θὰ ἤθελα, γιαγιά μου, νὰ ἐγινόμουν κι ἐγὼ πουλάκι. Νὰ ἐπετοῦσα ἀπὸ κλαράκι σὲ κλαρὶ καὶ νὰ ἐκελαδοῦσα σὰν αὐτὸ τὸ κοτσύφι.

Κι ἂν ἐγινόσουν πουλί, τότε τί ἐγγονούλα θὰ εἶχα; Δὲν θὰ ἐλυπόσουν, ποῦ θὰ μ' ἄφηνες μονάχη; μοῦ εἶπεν ἡ γιαγιά παραπονεμένα.

Τὴν ὥρα ἐκείνη τὰκ! μ' ἐκτύπησε κάτι στὰ μαλλιά. Ἦταν αὐτὸς ὁ τζίτζικας. Τὸν

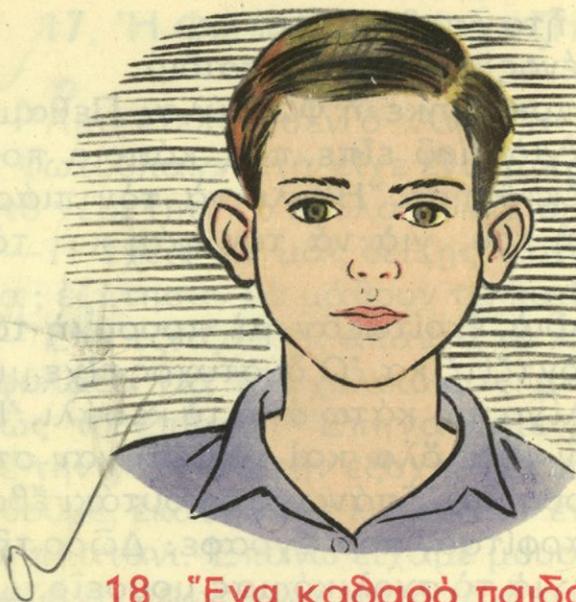
ἐπῆρα καὶ ἦταν πεθαμένος.

—Πεθαμένος! ἔκαμαν τὰ παιδιά.

—Ναί! ἀποκρίθηκε ἡ Φωτούλα. Πεθαμένος. Ἦ γιαγιά μου εἶπε, πῶς κάποιος πουλάκι τὸν ἐκτύπησε. Ἦθελε νὰ τὸν πιάσῃ μὲ τὴ μύτη του, γιὰ νὰ τὸν φάῃ καὶ τὸν ἐσκότωσε.

Τὰ παιδιά ἐκοίταξαν μὲ προσοχὴ τὸν καημένο τὸν τζίτζικα. Ὁ δύστυχος εἶχε μιὰ τρυπίτσα λίγο πιὸ κάτω ἀπὸ τὸ κεφάλι. Ἐσηκώθηκαν τότε ὅλα καὶ τὸν ἐπῆγαν στὸ σχολικὸ μουσεῖο. Ἐπάνω στὸ κουτάκι ἔβαλαν μιὰ καρφίτσα, πού ἔγραφε: Δῶρο τῆς Φωτούλας γιὰ τὸ σχολικὸ μας μουσεῖο.

18. Ένα καθαρό παιδάκι.

Κάθε πρωί, πού ξυπνᾷ ὁ Γιαννιός, τρέχει πρῶτα στή μητερούλα του.

—Ξύπνησα, μητερούλα μου, τῆς λέγει καί τήν ἀγκαλιάζει.

—Πήγαινε, Γιαννιέ μου, νά γίνης πρῶτα ὁμορφο παιδάκι καί ἔπειτα ἔρχεσαι.

Ὁ Γιαννιός καταλαβαίνει τί θέλει νά τοῦ 'πῆ καί πηγαίνει στή βρύση, τήν ἀνοίγει καί βάζει κάτω τὸ κεφάλι του. "Α! ἄ! ἄ! κάνει λίγες φορές καί ἀναπνέει βαθιά, ἅμα πέφτη τὸ νερὸ ἐπάνω του. "Επειτα σαπουνίζεται καθαρά - καθαρά.

Τρίβει γερὰ τὰ χέρια, τὸ λαιμὸ καὶ τὸ κεφάλι του καὶ γίνεται καθαρὸ παιδάκι.

Πῶς λάμπει τώρα τὸ προσωπάκι του! Καὶ πῶς ἔγινεν ἀλλοιώτικο παιδάκι μὲ τὸ σαπούνισμα!

Ἔστερα κτενίζεται, ντύνεται καὶ πηγαίνει στὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. Στέκεται μὲ εὐλάβεια καὶ κάνει τὴν πρωϊνὴ του προσευχή.

—Χριστέ μου! Σὲ εὐχαριστῶ, πού μὲ ἐφύλαξες ὅλη τὴ νύκτα νὰ μὴ πάθω κανένα κακό. Φύλαξέ με καὶ τὴν ἡμέρα νὰ ἔχω ὑγεία. Χάρισε στοὺς γονεῖς μου ὑγεία καὶ φώτισέ μας νὰ κάνωμε πάντοτε τὸ θέλημά σου.

—Νά'μαι τώρα ὁμορφο παιδάκι, λέει ὁ Γιαννιὸς σὲ λίγο στὴ μητερίτσα του.

—ᾠ! Πῶς μοσχομυρίζει τὸ χρυσό μου! ἀπαντᾷ ἐκείνη!

Ἐπειτα τὸν φιλεῖ καὶ ἐτοιμάζει τὸ γαλατάκι του. Τί νόστιμο πού εἶναι τὸ γάλα ἐκεῖνο μὲ τὸ σπιτικὸ παξιμάδι! Καὶ μὲ πόση ὄρεξι τὰ τρώγει ὁ Γιαννιὸς!

Ἐπειτα κάθεται στὸ τραπεζάκι του καὶ μελετᾷ. Καὶ ὅταν ἀκούη, πῶς κτυπᾷ ἡ καμπάνα, τρέχει μὲ χαρὰ στὸ σχολεῖο. Πόσο ὁμως διαφορετικὸς εἶναι ὁ Ἀλέκος.

19. Ὁ ἀκάθαρτος Ἀλέκος.

Ὁ Ὁ Ἀλέκος εἶναι φίλος μὲ τὸν Γιαννιό. Κάθε πρωῖ, πού σηκώνεται, δὲν πηγαίνει στὴ βρυσούλα νὰ πλυθῇ. Περιμένει νὰ τὸν πλύνῃ ἡ μητέρα του. Μὰ καὶ τότε πηγαίνει μουρμουρίζοντας.

Ἄν ἡ μητέρα εἶναι ἀπησχολημένη, ὁ Ἀλέκος τῆς ξεφεύγει ἄνιφτος. Ἀρκετὲς φορές ὁ δάσκαλος τὸν εὐρῆκε ἀκάθαρτο καὶ τοῦ ἔκαμε παρατήρησι. Μιὰ φορά μάλιστα, λίγο ἔλειψε νὰ τὸν στείλῃ πίσω στὸ σπίτι του.

Πόση ἐντροπὴ ἔδοκίμασε τότε ὁ Ἀλέκος! Νὰ τιμωρηθῇ, πού εἶναι ἀκάθαρτος!

Μιὰ ἄλλη φορά, πάλι, ἔπαθε καὶ κάτι χειρότερο. Στὴ σχολικὴ αἴθουσα ἐπῆγε ὁ σχολίατρος νὰ ἐξετάσῃ τὴν καθαριότητα τῶν παιδιῶν. Κρύος ἰδρώτας ἔπιασε τότε τὸν Ἀλέκο. Καὶ ὄλο ἐκοίταζε τὰ χέρια του, τὰ νύχια του καὶ ἴσιαζε μὲ τὶς παλάμες τὰ μαλλιά του. Ἀπ' αὐτὸ ὅμως, πού ἐφοβόταν, δὲν ἐγλύτωσε. Μαζὶ μὲ τρία ἄλλα παιδιά τὸν ἔβγαλε ὁ σχολίατρος ἀκάθαρτο. Τοῦ εἶπε μάλιστα καὶ αὐστηρὰ λόγια.

Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸν ἔβλαψε. Ἀπὸ τότε ἀπεφάσισε νὰ διορθωθῇ. Ἐνιβόταν μὲ σα-

πούνι κάθε πρωί και έλουζόταν κι έγινε από τὰ πιό καθαρά παιδιὰ τοῦ σχολείου. Ἀπό τότε ὁ δάσκαλος δὲν τοῦ ἔκανε πιά καμμιὰ παρατήρησι.

20. Γιατί ὁ Ἀντωνάκης ἔγινεν ἄτακτος.

Ὁ Ὀ Ἀντωνάκης ἦταν ἓνα παιδί φρόνιμο. Ποτὲ δὲν ἔλεγε ἄπρεπα λόγια. Οὔτε ἤξερε νὰ εἰπῆ ψέμματα. Στὰ μαθήματά του ἦταν πολὺ τακτικός. Οἱ γονεῖς του ἦσαν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὸν Ἀντωνάκη τους καὶ ὑπερήφανοι, πὺ εἶχαν ἓνα τόσο καλὸ παιδί.

Τελευταῖα ὅμως τὸ παιδί αὐτὸ ἄρχισε νὰ χαλαῖ. Ἡ μητέρα καὶ ὁ πατέρας του δὲν ἤξεραν πῶς νὰ ἐξηγήσουν αὐτὴ τὴν ἀλλαγὴ. Οὔτε καὶ ὁ δάσκαλος. Κάποτε ὅμως ἔγινε φανερὸ γιατί ὁ Ἀντωνάκης εἶχεν ἀλλάξει.

Μιὰ ἡμέρα ἐπῆγε στὸ σπίτι τους μιὰ πτωχὴ γυναῖκα, ἡ κυρὰ-Κωνσταντία. Ἦταν ἐκεῖ καὶ ὁ Ἀντωνάκης.

—Κύριε Χαρίλαε, εἶπε στὸν πατέρα. Ὁ Ἀντωνάκης σας μοῦ ἐπλήγωσε μὲ τὶς πέτρες μιὰ πάπια. Ἐγὼ εἶμαι γυναῖκα πτωχὴ.

Ἔχω δυὸ ὄρφανὰ νὰ θρέψω. Ἐπερίμενα νὰ τοὺς δίνω κανένα αὐγουλάκι νὰ τρώγουν. Αὐτὸς μοῦ ἐπλήγωσε τὴν πάπια μου. Ἦταν μαζί μὲ ἓνα ἄλλο κακὸ παιδί.

Ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα δὲν ἤξεραν τί νὰ ἀπαντήσουν. ~

✓ Δὲν θὰ ἦταν ὁ Ἀντώνης μας, κυρὰ-Κωνσταντία. Λάθος θὰ ἐκάνατε, εἶπεν ὁ πατέρας. Αὐτὸς οὔτε πέτρες πετᾶ οὔτε καὶ πηγαίνει μὲ κακὰ παιδιὰ. Εἶναι παιδί μὲ καλὴ ἀνατροφή.

— Τὸν γιό σου δὲν γνωρίζω, κύριε Χαρίλαε; Τί λέτε; Ἄφοῦ εἶναι ἐδῶ, ἄς σᾶς εἰπῆ ὁ ἴδιος, ἂν δὲν ἦταν αὐτός. Νά! σὰν νὰ τὸν βλέπω μὲ τὶς πέτρες στὰ χέρια.

Ἄπο τὸ χρῶμα, πού ἐπῆρε τὸ πρόσωπο τοῦ γιουῦ τους, ἐκατάλαβε ὁ πατέρας, πὼς ἡ γυναῖκα εἶχε δίκιο. Τὴν ἐπῆρε τότε κάτω καὶ τῆς ἔδωκε δυὸ πάπιες ἀπὸ τὶς δικές του. Τῆς ἔδωκε καὶ μερικὰ χρήματα, ὅστερα τῆς ἐζήτησε συγγνώμην καὶ ἡ κυρία ἔφυγε. Ὅταν ἦλθεν ὁ πατέρας ἐπάνω, εὐρῆκε τὸν Ἀντωνάκη νὰ κλαίῃ ἀπαρηγόρητα καὶ νὰ λέγῃ στὴ μητέρα του.

— Δὲν θὰ τὸ ξανακάνω, μητερούλα μου. Συγχωρῆστέ με. Ἐγὼ ἐπλήγωσα τὴν πάπια τῆς κυρὰ-Κωνσταντίας. Εἶχα συνα-

ναστροφή μ' ἓνα κακὸ παιδί. Δὲν θὰ ξαναπηγαίνω μαζί του.

Ὁ πατέρας ἐστάθηκε λίγη ὥρα ἀμίλητος. Ὑστερα εἶπε:

— Παιδί μου, ἀπὸ τὰ δάκρυα, πὺ χύνεις, καταλαβαίνω, πὺς μέτανοεῖς. Ἐγὼ καὶ ἡ μητέρα σου σὲ συγχωροῦμε γιὰ ὅ,τι ἔκαμες. Πρόσεξε ὅμως ἄλλη φορὰ ποιὺς συναναστρέφεται. Δὲν ὑπάρχει χειρότερο πρᾶγμα ἀπὸ τὴν κακὴ συναναστροφή. Εἶναι ἱκανὴ νὰ σὲ καταστρέψη. α

21. Τὸ παράπονο τοῦ Γιωργάκη.

Ὁ Γιωργάκης εἶναι μικρός. Τὸ παράπονό του εἶναι, πὺ δὲν τὸν δέχονται στὸ σχολεῖο. Γι' αὐτὸ λέγει συχνὰ στὴ μητέρα του.

— Πότε, μητέρα, θὰ γίνω μαθητής; Πότε θὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο;

— Ὅταν μεγαλώσης, παιδάκι μου, ἀπαντᾷ ἡ μητέρα.

— Μὰ καὶ τώρα εἶμαι μεγάλος. Γιὰ κοίταξέ με; Καὶ σηκώνεται, τεντώνει τὸ σωματάκι του, γιὰ νὰ φανῆ ψηλός. Ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα ξεκαρδίζονται στὰ γέλια.

Μὰ πιὸ πολὺ γελᾷ ἡ γιαγιά. Γελᾷ, πὺ

ὁ ἔγγονός της εἶναι ἔξυπνος. Τὸν παίρνει
στὴν ἀγκαλιά της καὶ τὸν φιλεῖ.

—Νὰ μᾶς ζήσης, παιδάκι μου, τοῦ λέγει
ἡ γιαγιά. Ὁ καλὸς Θεὸς νὰ σοῦ χαρίζη ὑ-
γεία. Νὰ μάθης γράμματα, νὰ γίνης καλὸς
ἄνθρωπος.

Τὴν ἡμέρα, ποὺ ἄνοιξε τὸ σχολεῖο, ὁ
Γιωργάκης ἐστενοχωρήθηκε πολὺ.

—Ἄχ! μητερούλα! Τί θὰ γίνω τώρα ἐγώ;
Ὁ Θανασάκης θὰ πηγαίνει στὸ σχολεῖο,
ὄλα τὰ παιδιὰ θὰ πηγαίνουν. Ἐγὼ δὲν θὰ
μάθω γράμματα;

—Θὰ μάθης, παιδάκι μου, μὰ ὅταν θὰ ἔλ-
θῃ ὁ καιρὸς. Κάμε ὑπομονή. Ἡ γιαγιά, σὰν
τὸν εἶδε νὰ λυπᾶται πολὺ, τὸν ἐφώνασε κον-
τὰ της.

—Γιατί, Γιωργάκη μου, στενοχωριέσαι;
Δὲν εἶμαι μαζί σου ἐγώ; Ἐγὼ θὰ σοῦ μά-
θω πολλὰ πράγματα. Θὰ πηγαίνωμε μαζί
περίπατο, θὰ σοῦ λέγω παραμύθια, θὰ σοῦ
τραγουδῶ, θὰ σὲ βοηθήσω νὰ γνωρίσης καὶ
μερικοὺς καλοὺς φίλους.

—Φίλους; Ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ φίλοι,
γιαγιά;

—Τοὺς γνωρίζεις καὶ τώρα, παιδί μου. Μὰ
ἐγὼ θὰ σὲ βοηθήσω νὰ πιάσης φιλία μαζί
τους. Ἀπὸ αὔριο θὰ πᾶμε νὰ τοὺς ἰδῆς.

22. Μὲ τὴν γιαγιά στὴν αὐλή.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἡ γιαγιά κατέβηκε μὲ τὸν Γιωργάκη στὴν αὐλή. Ὁ Ἐκρατοῦσε κι ἓνα σακκουλάκι.

— Τί ἔχει μέσα, γιαγιά;

— Ψίχουλα καὶ σπόρους, παιδί μου. Εἶναι τροφή γιὰ τὶς ὄρνιθες.

— Ἐκείνες, σὰν εἶδαν τὴν γιαγιά, ἤλθαν καὶ ἐμπερδεύτηκαν στὰ πόδια της. Κάκα-κα! κάκακα! ἔκαναν χαρούμενες. Σὰν νὰ ἔλεγαν:

— Ἦλθεν ἡ καλή μας ἡ γιαγιά μὲ τὸ σακκουλάκι. Τί χαρά! Τί χαρά!

Ὁ πετεινὸς ἐπλησίασε κι ἐτίναξε τὰ φτερά. Ὑστερα ἐλάλησε:

— Κικιρίκου ου ου! Καλημέρα, γιαγιά. Αὐτὸ ἐφανέρωνεν ἐκεῖνο τὸ λάλημα.

— Κοίτα, Γιωργάκη! ἔδειξεν ἡ γιαγιά. Δές,

παιδί μου, πόσα χρώματα! Καμάρωσε τὰ ὄμορφα πουλιά! Κοίτα τὸν ὠραῖο πετεινό! "Ἄνοιξε τώρα τὸ σακκουλάκι καὶ ρίξε τους. "Ἔτσι θὰ σὲ ἀγαπήσουν καὶ θὰ γίνετε φίλοι.

ἌΤόκ! τόκ! τόκ! ἀκούεται τώρα τὸ τσίμπημα. Εἴκοσι ὄρνιαθες σκύβουν καὶ τσιμποῦν. Χοροπηδοῦν ὀλόγυρα στὴ γιαγιά καὶ στὸ Γιωργάκη. Ὁ Γιωργάκης ὄλο σκορπίζει. Ἄλλὰ καὶ οἱ ὄρνιαθες τρώγουν, ὄλο τρώγουν.

—Ρίξε τους ἀκόμα, παιδάκι μου. Μᾶς γεννοῦν ἀγουλάκια, λέγει ἡ γιαγιά.

—Γιατί ὁ πετεινὸς τρώγει, γιαγιά, λιγώτερο; ἐρωτᾷ τὸ ἐγγόνι.

—Γιὰ νὰ φᾶνε πιὸ πολὺ οἱ κοττοῦλές του, παιδάκι μου. Εἶναι καλὸς οἰκογενειάρχης ὁ πετεινός.

Στὰ πόδια τοῦ παιδιοῦ ἦλθε τώρα κι ἐστάθηκε μιὰ πουλαδίτσα. Ὁ Γιωργάκης ἔσκυψε καὶ τὴν ἐχάϊδεψε. "Ἐπειτα ἐχάϊδεψε καὶ τὸν πετεινό.

—"Ἄν κάμης αὐτό, ποὺ ἐκάμαμε σήμερα, παιδί μου, πολλές φορές, τότε θὰ ἰδῆς πόσο οἱ ὄρνιαθες θὰ σ' ἀγαπήσουν.

Σὲ λίγο, ποὺ ἀνέβηκαν στὸ δωμάτιο, ἡ γιαγιά εἶπε στὸν ἐγγονό της κι ἓνα ποίημα:

23. Ὁ ΠΕΤΕΙΝΟΣ.

a

Πετεινὸς μέσ' τὴν αὐλὴν
κικιρίκουκου! λαλεῖ.

Ἔχει ἓνα λοφίο πρῶτης
καὶ σπιρούνια σὰν ἱππότης.

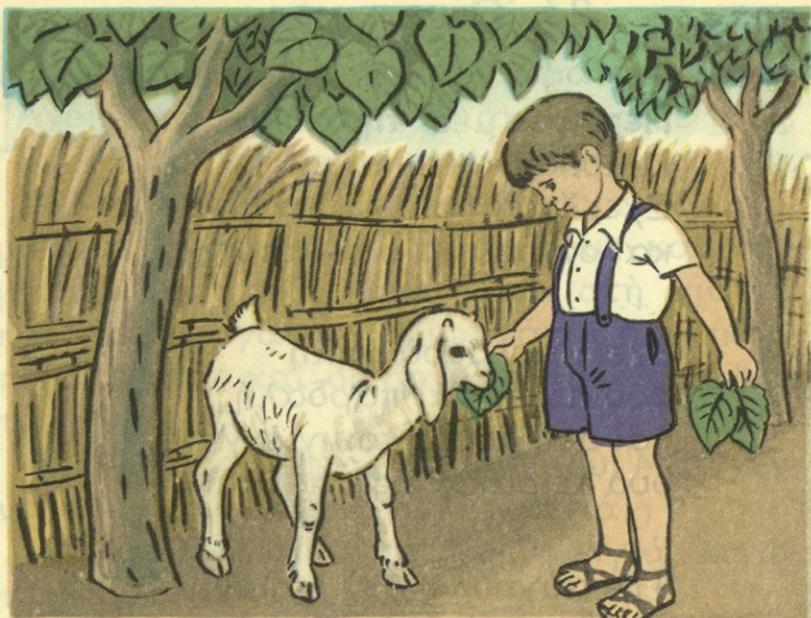
Ἔχει μιὰν οὐρὰ ψηλὴν
φουντωτὴ καὶ παρδαλή,
καὶ στὴ μούρη του γιὰ γένεια,
δὺο λειράκια κρεατένια.

Τὴν αὐγούλα πού λαλεῖ
σειεῖ φτερὰ καὶ κεφαλή.

Κικιρίκουκου! γειτόνοι,
σηκωθῆτε, ξημερώνει.

Γεώργιος Βιζυηνός

24. 'Ο 'Ασπρούλης.

Σε μιὰ γωνιά τῆς αὐλῆς εἶναι καὶ ὁ 'Ασπρούλης. Οὗτος εἶναι ἕνα ὀλόασπρο μικρὸ κατσικάκι. Γι' αὐτὸ ἢ γιαγιά τὸν ἐβάπτισε 'Ασπρούλη.

Τὸ κατσικάκι τὸν Γιωργάκη δὲν τὸν ἀγαποῦσε. Κάποτε τοῦ ἐτράβηξε τὴν οὐρά. Ἀπὸ τότε ἦταν θυμωμένο τὸ ζῶο.

Ὅταν τὸν ἔβλεπε, ἔφευγε. Καὶ τώρα θὰ ἔφευγε, ἂν δὲν τὸ ἐφώναζε χαϊδευτικὰ ἢ γιαγιά.

—Τσίπι! τσίπι μου!

—Τσίπι! τσίπι μου! έφώναξε και ό Γιωργάκης.

—Μπέε! μπέε! άποκρίθηκε τó κατσικάκι. "Υστερα με μιá πηδηξιá εύρέθηκε στην άγκαλιá τής γιαγιáς. Έμύριζε τήν ποδιά της, έμύριζε και τá χέρια της.

—Πήγαινε, παιδάκι μου, και φέρε στόν Άσπρούλη λίγα μουρόφυλλα.

Έκει κοντά ήταν μιá μουριά και ό Γιωργάκης έμάζεψε. Τó πρώτο φύλλο τó ζωό δέν ήθελε νά τó δεχθῆ. Σιγά-σιγά όμως τó έδέχθηκε. "Υστερα έδέχθηκε και άλλο και άλλο." Έτσι τá έφαγε όλα.

Ό Άσπρούλης εύχαριστήθηκε άπό τá φύλλα και έπλησίασε τόν Γιωργάκη. Άπό τότε έγιναν δυó καλοί φίλοι.

25. Τὸ κατσικάκι.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πὺ εἶναι πεταχτό,
καὶ ἔχει στὸ λαιμὸ στολίδια
καὶ ἕνα φυλαχτό. ◉

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πὺ εἶναι μιὰ χαρά,
καὶ ὅταν βλέπη τὴ μαμά του,
παίζει τὴν οὐρά. .

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πὺ εἶναι τόσο δά,
καὶ στὸ πράσινο χορτάρι
θέλει καὶ πηδᾶ.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
μὰ πολὺ ζωηρό,
πὺ ἔμαθε τρελλὰ παιγνίδια
καὶ τρελλὸ χορό. ✓

Ζαχαρίας Παπαγιωάννου

26. Ένας ακόμα φίλος του Γιωργάκη.

Μια ημέρα ο πατέρας του Γιωργάκη έφερε στο σπίτι ένα σκυλλάκι, τον Πιστό. Ο Πιστός ήταν όμορφος και πολύ χαριτωμένος.

Κάθε βράδυ, όταν έρχόταν ο πατέρας από τη δουλειά, ο Πιστός έβγαινε στην εξώπορτα και τον έπερίμενε. Μή ρωτάτε με πόση χαρά τον υποδεχόταν, σαν τον έβλεπε! Έχόρευε τριγύρω του, έπηδούσε, έκουνούσε την ουρά του. Με κάθε τρόπο του έφάνέρωνε την αγάπη του.

Ο πατέρας έγελοῦσε με τὰ παιγνίδια αυτά και τον έχάιδευε. Ύστερα ο Πιστός, έτρεχε και ανέβαινε πρώτος τή σκάλα και άρχιζε τὸ γαύισμα. Μ' αυτό σαν να έλεγε στους σπιτικούς:

— Τί κάθεσθε; ήλθεν ο πατέρας. Σηκωθήτε να τον υποδεχθήτε. Και έβγαιναν όλοι τότε στην αύλή.

Άπ' όλους τούς σκύλλους τής γειτονιάς, μ' ένα μονάχα έχει φιλίες ο Πιστός. Με τον Άράπη. Μ' αυτόν παίζει στην αύλή και στο δρόμο. Μαζί του βάζει τις γάτες στο κυνηγητό. Μαζί τους παίζει και ο Γιωργάκης. Και πόσες όμορφες ώρες δέν

περνᾶ ὁ Γιωργάκης μὲ τὸν Πιστὸ καὶ μὲ τὸν Ἀράπη! Τῆ νύκτα, ὅταν ὅλοι μέσα στὸ σπίτι κοιμοῦνται, τὸ σκυλλάκι μένει ἄγρυπνο. Γυρίζει στὴ σκάλα, στὴν αὐλή, στὸ περιβόλι. Μὲ τὸν παραμικρὸ θόρυβο ἀρχίζει τὸ γαύγισμα. Δὲν ἀφήνει κανέναν νὰ πλησιάσῃ. Μὲ τὸ γαύγισμά του σὰν νὰ λέγῃ:

— Δὲν μπορεῖ νὰ μπῆ κανένας ξένος μέσα σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ σπίτι. Τὸ φυλάγω ἐγώ, ὁ Πιστός. Ἐγὼ εἶμαι ὁ φύλακάς του.

27. Τὸ σκυλλί.

Κάθε νύχτα στὴν αὐλὴ
γάβου - γάβου τὸ σκυλλί
δός του καὶ γαυγίζει.
Τοῦ σπιτιοῦ ἐδῶ αὐτός
εἶναι φύλακας πιστός.
Ποῖός δὲν τὸν γνωρίζει;

Ἀψηλὰ τ' ἀφεντικὰ
κοιμηθῆκανε γλυκά,
πέρασεν ἡ ὥρα. ὦ
Τὸ γνωρίζει τὸ σκυλλί
καὶ φωνάζει ἀπ' τὴν αὐλὴ
γάβου - γάβου τώρα.

Γιὰ νὰ ξέρουν οἱ κακοί,
ποὺ γυρνοῦν ἐδῶ κι ἐκεῖ
κάτι νὰ σουφρώσουν,
πῶς σὰν ἔμβουν στὴν αὐλὴ
θὰ τοὺς πιάσῃ τὸ σκυλλί
καὶ δὲν θὰ γλυτώσουν!

Γεώργιος Βιζυηνός α

28. Ένας μικρός πού δέν φοβάται.

α .
Μιά νύκτα σκοτεινή, ό γέρο-Μάρκος ό κτίστης, έπήγαινε σπίτι του. Στο δρόμο άντάμωσε ένα παιδάκι. Μέσα στο σκοτάδι τής νύκτας δέν τó έγνώρισε. Τό παιδάκι έγνώρισε τó γέρο-Μάρκο και τόν έχαιρέτησε:

—Καλησπέρα, παππού!

—Καλησπέρα, παιδί μου. Ποιός είσαι; έζήτησε νά μάθη ό Μάρκος.

—Είμαι ό Τάσος του Αύγέρη, πού μάς έκτισες τόν αϋλόγυρο. Δέν μ' έγνώρισες άκόμα; Δέν με έθυμήθηκες;

—“Ας είσαι καλά παιδάκι μου, είπεν ό Μάρκος. Τά μάτια μου δέν βλέπουν τήν νύκτα σαν τά δικά σου και δέν σ' έγνώρισα. Πού πηγαίνεις τέτοια ώρα;

—Πηγαίνω ν' άγοράσω ζάχαρι και ρύζι, άποκρίθηκεν ό μικρός. Μ' έστειλαν άπό τó σπίτι.

—Και δέν φοβάσαι τέτοια ώρα στο δρόμο μονάχος;

—Γιατί νά φοβηθώ; Έμένα, όπου με στέλνουν δέν φοβοῦμαι, είπε ξέθαρρα ό Τάσος. Κάνω τήν προσευχή μου και με φυλάγει ό φύλακας άγγελος.

—Καλὰ κάνεις, ἀγόρι μου, πὺ κάνεις τὴν προσευχὴ σου καὶ δὲν φοβᾶσαι. Ἄφοβος νὰ εἶσαι πάντοτε. Ἐσὺ θὰ γίνης καὶ στρατιώτης καλός, πὺ εἶσαι ἄφοβος.

Ὁ παπποῦς μὲ τὸν Τάσο ἐπερπάτησαν μιῶντας μαζί, ὡς ἐκεῖ, πὺ ἐχώριζεν ὁ δρόμος. Ὁ γέρο-Μᾶρκος τότε ἔστριψε δεξιά καὶ ὁ Τάσος ἀριστερά, γιὰ νὰ πάη στοὺ παντοπωλεῖο.

—Καληνύκτα, παπποῦ! ἐφώναξεν ὁ Τάσος τὴν στιγμή, πὺ ἐχώρισθησαν.

—Καληνύκτα, ἀγοράκι μου! ἀποκρίθηκε ὁ γέρο-Μᾶρκος, κατευχαριστημένος ἀπὸ τὴν συντροφιά τοῦ μικροῦ. Νὰ πῆς χαιρετίσματα στὸν πατέρα σου. α

29. Παιδική ἀφοβία.

α

Γιατί, γιατί νὰ φοβηθῶ,
σάν ἔμεινα μονάχο; ο
Σύντροφ' ὁ Πλάστης ἀγαθὸ
δὲν μ' ἔδωσε γιὰ νὰ ἔχω
τὸν φύλακ' ἄγγελό μου;

Κι ἂν τύχη κ' εἶναι σκοτεινά,
ἢ νύκτα ἢ ἔρημιά,
γιατί κακὴ νὰ μοῦ περνᾷ
ἀνόητ' ὑποψία
ἀπὸ τὸ λογισμό μου;

Καὶ στὸ σκοτάδι καὶ στὸ φῶς
τοῦ κόσμου ἔδῶ κάτου,
ὁ φύλαξ ἄγγελος κρυφός,
μὲ τὰ γλυκὰ φτερά του
ἀόρατος μᾶς σκέπει.

Κι ἀφοῦ ὁ Πλάστης ὁ καλὸς
παντοῦ μᾶς προστατεύει,
εἶναι μωρὸς κι εἶναι τρελλὸς
ἐκεῖνος ποὺ πιστεύει,
πῶς νὰ φοβᾶται πρέπει. α

Γεώργιος Βιζυηνός

30. Τὰ χελιδόνια φεύγουν.

Τὸ καλοκαίρι ἐκόντευε νὰ τελειώσῃ. Μιὰ μεγάλη χελιδόνα εἶπε τότε μιὰ ἡμέρα στὸ χελιδονάκι, τὸ παιδάκι της.

Μικρό μου, θὰ φύγωμε, θὰ πᾶμε ταξίδι μακρινό. Σὲ λίγες ἡμέρες θὰ ξεκινήσωμε.

—Μὰ γιατί θὰ φύγωμε, μητέρα; δὲν εἶναι ὠραία ἐδῶ; Ἐδῶ κανένας δὲν μᾶς πειράζει. Τὰ παιδάκια μᾶς ἀγαποῦν. Δὲν χαλοῦν τὴν φωλίτσα μας. Ἐδῶ εὐρίσκομε καὶ μυγίτσες καὶ κουνούπια καὶ τρῶμε. Γιατί νὰ φύγωμε;

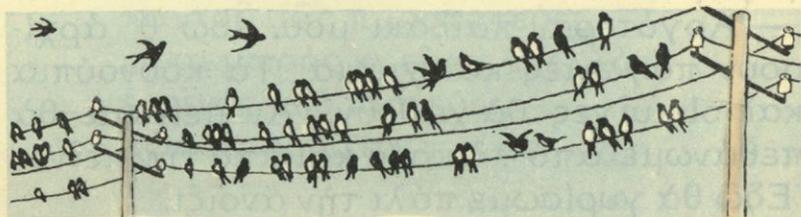
—Ἄργότερα, παιδάκι μου, ἐδῶ θ' ἀρχίσουν παγωνιές καὶ χιόνια. Τὰ κουνούπια καὶ οἱ μυγίτσες θὰ χαθοῦν. Ἄν μείνωμε, θὰ πεθάνωμε ἀπὸ τὸ κρύο καὶ ἀπὸ τὴν πείνα. Ἐδῶ θὰ γυρίσωμε πάλι τὴν ἄνοιξι.

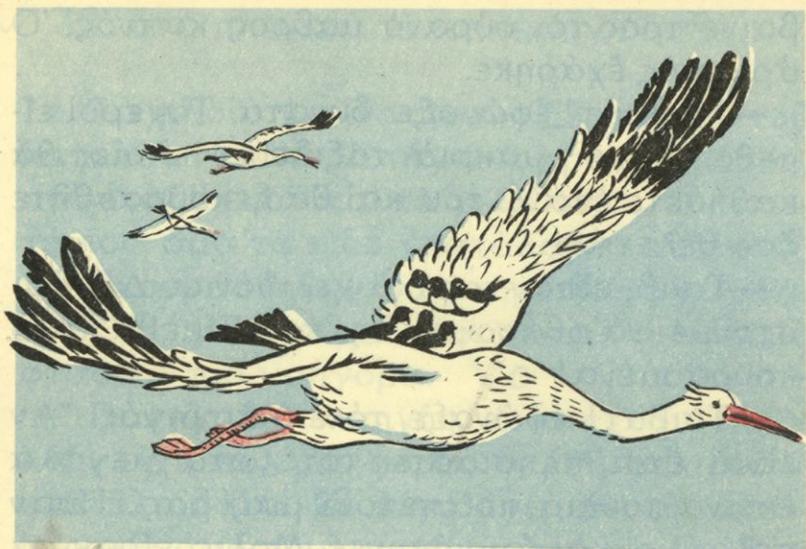
Σὲ λίγες ἡμέρες τὰ χελιδόνια ἔμαζεύ-
θηκαν στὴν ἐξοχή. Ἐκάθησαν ἐπάνω στὰ
τηλεγραφικὰ σύρματα. Ἐνα δυνατὸ χελι-
δόφι, ποὺ ἦταν ὁ ἀρχηγὸς τους, τοὺς εἶπε:

— Ἀκοῦστέ με, ἀδέλφια. Τώρα, ποὺ θὰ φύ-
γωμε, ἔχομε ταξίδι μακρινό. Ἐχομε νὰ πε-
ράσωμε πλατειὰ θάλασσα. Ἀλλὰ μὴ φοβᾶ-
σθε. Ἐμπρὸς καὶ πίσω θὰ πηγαίνουν τὰ χελι-
δόνια τὰ δυνατά. Στὴ μέση τὰ ἀδύνατα.
Ἄν κανένα κουρασθῆ, θὰ τὸ πάρουν στὴ
ράχι τους τὰ δυνατά. Μπορεῖ νὰ εὔρεθῆ
καὶ κανένα πλοῖο.

Τὸ ξεκίνημα ἔγινε τὴν νύκτα. Τότε ποὺ
τὰ γεράκια καὶ οἱ ἀετοὶ κοιμοῦνται. Τὸ
πρωῖ τὰ παιδάκια, σὰν δὲν εἶδαν χελιδό-
νια, ἐλυπήθηκαν. Ἐκατάλαβαν, πὼς ἔφυ-
γαν καὶ τὰ εὐχήθηκαν:

— Καλὸ ταξίδι, ἀγαπημένα μας πουλιά.
Τὴν ἄνοιξι πάλι νὰ κοπιάσετε. Οἱ φωλίτσες
σας θὰ μείνουν ἀπείρακτες. Στὸ καλὸ νὰ
πᾶτε! Στὸ καλό!

31. Βοήθεια! Έκουρασθήκαμε!

0 Στην αρχή, πού ξεκίνησαν τὰ χελιδόνια, τὰ πράγματα ἐπήγαιναν καλά. Όλα ἐπετοῦσαν μὲ ὄρεξι. Όλα ἀκολουθοῦσαν τὸν ἀρχηγό τους, πού ἤξερε καλά τὸ δρόμο. Κανένα δὲν ἤθελε νὰ μένη πίσω.

Μὰ ὅταν ἐπέταξαν ἀρκετά, μερικά ἄρχισαν νὰ κουράζονται.

—Τσιρ τσίπλ! εἰδοποίησαν τὸν ἀρχηγό. Βοήθεια! ἐκουρασθήκαμε, εἶπαν.

Ἐκεῖνος ἐτέντωσε καλά τὰ μάτια του καὶ ἐκοίταξε παντοῦ. Κάτω ἦταν ἀτέλειωτη θάλασσα. Πέρα, μακριὰ στὸ βάθος, ἀνέ-

βαινε πρὸς τὸν οὐρανὸ μαῦρος καπνός. Ὁ ἄρχηγός ἐχάρηκε.

—Τσιβίιιτ! ἐφώνηξε δυνατά. Τυχεροὶ εἴμεθα! Ἐκεῖ μακριὰ ταξιδεύει πλοῖο, θὰ καθήσετε ἐπάνω του καὶ θὰ ξεκουρασθῆτε ὅσο θέλετε.

—Τσίιβ, εἶπαν μερικὰ χελιδόνια. Δὲν βα-
στοῦμε νὰ φθάσωμε ὡς ἐκεῖ. Εἴμεθα πολὺ
κουρασμένα!

—Τσιβίιτ! ἐφώνηξε τότε ὁ ἄρχηγός. "Ἄν
εἶναι ἔτσι, πλησιάστε τότε στὰ μεγάλα
ἐκεῖνα πουλιά, πὺ πετοῦν μαζί μας. Ἦσαν
πελαργοὶ καὶ ἀγριόχηνες. Μόλις εἶδαν τὰ
χελιδονάκια νὰ πλησιάζουν, ἐκατάλαβαν
καὶ τὰ ἐπῆραν στὴ ράχι τους. Τί καλωσύνη,
πὺ εἶχαν οἱ καημένοι οἱ πελαργοί! Καὶ μὲ
τί προθυμία τὰ ἐδέχθησαν ἐπάνω τους οἱ
ἀγριόχηνες!

Ἄναπαυθῆτε καλά, τοὺς ἔλεγαν. Ἐμεῖς
δὲν κουραζόμεθα. Τὰ φτερά μας εἶναι δυ-
νατά. Ἄντέχουν στὰ ταξίδια. Ἡμέρες νὰ
πετοῦμε δὲν μᾶς νοιάζει.

Σπουδαῖο ἦταν αὐτὸ τὸ ξεκούρασμα.
Πόσο καλὸ ἔκαμε στὰ καημένα τὰ χελιδό-
νια! Τὰ ἄλλα, πὺ εἶχαν κουρασθῆ λιγώ-
τερο, ἐπετοῦσαν γιὰ ν' ἀνεβρῶν ἐπάνω στοῦ
πλοῖο, πὺ εἶχεν ἰδεῖ στοῦ βάθος ὁ ἄρχηγός.

32. ΣΤΟ ΠΛΟΙΟ ΤΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝ ΝΙΚΟΛΑ.

ο Το πλοίο εκείνο ήταν Έλληνικό, του καπετάν Νικόλα. Επήγαινε προς τὸ μέρος, πὸ ἐταξίδευαν καὶ τὰ χελιδόνια. Ὁ καπετάνιος, ἅμα τὰ εἶδε, ἐκατάλαβε καὶ εἶπε.

— Ἐκουράσθηκαν τὰ καημένα τὰ χελιδόνια. "Ἄς μὴν τρέχω τόσο πολὺ γιὰ νὰ μὲ φτάσουν πιὸ γρήγορα.

Παλιὸς θαλασσινός, ὁ καπετάν Νικόλας, εἶχε πολλὰς φορές δεχθῆ χελιδόνια στὸ πλοῖό του. Σὲ λίγο ἐγέμισε τὸ κατάστρωμα ἀπὸ πουλιά. Μέσα στὸ πλοῖο ἦταν καὶ ἓνα μικρὸ ναυτάκι, ὁ Ἄντωνάκης. Πόσο ἐχάρηκε, σὰν εἶδε τὰ χελιδόνια! "Ἄν μπορούσε, θὰ τὰ ἐχάϊδευε ὅλα.

Στὸ πλοῖο εἶχαν καὶ ἓνα μαῦρο σκύλλο. Εἶχαν καὶ πέντε - ἕξι γάτους.

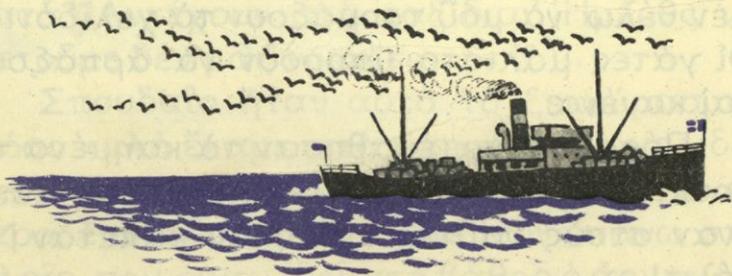
— Κλείστε τὰ ζῶα γρήγορα κάτω στὸ ἄμπάρι, εἶπε στοὺς ναῦτες ὁ καπετάνιος. Δὲν θέλω νὰ μοῦ τρομάξουν τὰ χελιδόνια. Οἱ γάτες μάλισταμποροῦν νὰ ἀρπάξουν καὶ κανένα.

Πόσο ἤσυχα ἐκάθησαν τὰ καημένα τὰ πουλιά! Καὶ τί μεγάλη ἐμπιστοσύνη ἔδειχναν στοὺς ναῦτες καὶ στὸν καπετάν Νικόλα!

Μιά ολόκληρη ημέρα και μιὰ νύκτα ἐ-
ταξίδευε τὸ πλοῖο σὲ πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο.
“Ὅλες αὐτὲς τὶς ὥρες, ἦταν γεμᾶτο ἀπὸ
πουλιά. ” Ἀλλὰ ἔρχονταν, ἄλλα ἔφευγαν.
“Ὅσα ἐξεκουράζονταν, κάπου- κάπου, ἐσή-
κωναν τὸ κεφαλάκι τους καὶ ἔβλεπαν πρὸς
τὸν οὐρανό. Ἐκοίταζαν νὰ ἰδοῦν ποῦ εἶναι
οἱ ἄλλοι σύντροφοί τους. Τὸ ναυτάκι, ὁ
Ἄντωνάκης, ἔλυπόταν γιὰ ἓνα πράγμα. Τὸ
εἶπε μάλιστα καὶ στὸν καπετάνιο.

— Τὰ χελιδόνια εἶναι νηστικά, καπετάνιε.
Δὲν διατάζετε νὰ τοὺς ρίξωμε σιτάρι καὶ
ψίχουλα γιὰ νὰ φᾶνε;

— Θὰ τὸ ἔκαμνα, Ἄντωνάκη, ἀλλὰ τὰ χελιδόνια, παιδί μου, δὲν τρώγουν σπόρους καὶ ψίχουλα. Θέλουν μυῖγες, σκουλήκια, κουνούπια. Ἐμεῖς ἐδῶ τέτοια δὲν ἔχομε. Ἄλλὰ δὲν πειράζει. Τὸ ταξίδι κοντεύει νὰ τελειώσῃ καὶ ἔτσι τώρα, ποῦ θὰ φθάσουν στὸ μέρος τους, ἄς φᾶνε ἐκεῖ ὅ,τι θέλουν.

33. Φύγανε τὰ χελιδόνια.

Φύγανε τὰ χελιδόνια,
ἄδειες οἱ φωλιές,
δὲν λαλοῦνε πιὰ τ' ἀηδόνια
στὶς τριανταφυλλιές.

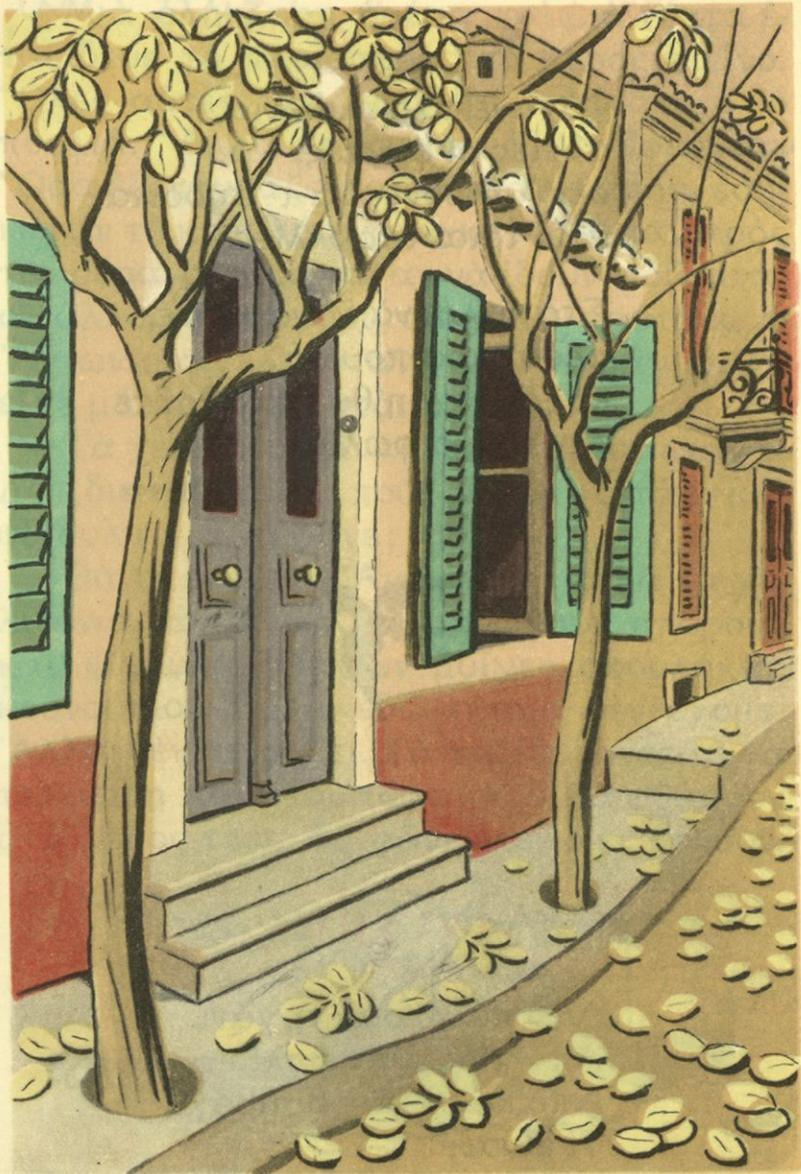
Στὸ καλό, νὰ ξαναρθῆτε,
πρόσχαρα πουλιά,
καὶ ἄγγιχτη θὰ ξαναβρῆτε
τὴν παλιὰ φωλιά.

«Μέλισσα»

Αἶνιγμα

Ἐπὸ πάνω σὰν τηγάνι.
Ἐπὸ πίσω σὰν ψαλίδι.
Ἐπὸ κάτω σὰν βαμβάκι.
Τί εἶναι;

λιά. "Έτρωγε καὶ δὲν ἐχόρταινε. Ὁ Εὐωδία-
ζαν ἐκεῖνοι οἱ καρποὶ. Τί γλύκα! Τί νοστι-
μάδα!

Ὁ Θύμιος ἐπροτίμησε μιὰ δαμασκηνιά.
Εἶχε κι ἓνα καλαθάκι καὶ ἐμάζευε. "Ένα
στό καλάθι, ἄλλο στό στόμα. Ὁ θεῖος ἐ-
χαιρόταν μὲ τὴν ὄρεξι, πού εἶχαν τὰ παι-
διά.

"Όταν κατέβηκαν ἀπὸ τὰ δένδρα, τὰ ἐ-
πῆγε στό ἀμπέλι. Οἱ κληματόβεργες ἐλυ-
γοῦσαν. Σαββατιανά, ροδίτες, μοσχᾶτα,
ὄλα γλυκύτατα. Οἱ ρῶγες χονδρὲς σὰν κο-
ρόμηλα. ∞

∞—Εὐλογημένος καρπός, εἶπεν ὁ θεῖος.
Τρία πράγματα εὐλόγησεν ὁ Θεός: Τὸν
σίτον, τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον.

Τὴν ὥρα, πού ἔλεγαν αὐτά, λίγο πιὸ
πέρα, μιὰ γριούλα, ἡ κυρὰ -Ξενιά, ἐκουβέν-
τιαζε. Τὰ εἶχε βάλει μὲ τὰ σπουργίτια.

Ἐκουβέντιαζε μαζί τους, σὰν νὰ εἶχε
μπροστά της ἀνθρώπους.

—Καλέ, δὲν πᾶτε στὶς συκές; Τί ἔρχεσθε
καὶ τρῶτε τὰ δικά μου τὰ σῦκα, πού ἠλιάζω;

Ἡ καημένη, εἶχεν ἀπλωμένα μερικὰ σῦ-
κα στὶς καλαμωτὲς καὶ τὰ σπουργίτια τῆς
τὰ ἔτρωγαν.

—Τὸ μερίδιό τους παίρνουν, κυρὰ -Ξενιά

μου, τῆς ἐφώναξε γελῶντας ὁ θεῖος. Τοὺς
χρωστοῦμε ἡμεροδούλια. Μᾶς καθαρίζουν
τὰ δένδρα ἀπὸ τὰ ζουζούνια καὶ τὶς κάμ-
πιες. Γιὰ πληρωμὴ δὲν πρέπει νὰ τοὺς ἀ-
φήνωμε νὰ τρώγουν;

○ Τὴν ὥρα ἐκείνη τὰ παιδιὰ ἄρχισαν νὰ
τραγουδοῦν.

35. Τὸ τσιριτρό.

○ Σὲ μιὰ ρώγα ἀπὸ σταφύλι
ἔπεσαν ὀκτῶ σπουργίτες
καὶ τρωγόπιναν οἱ φίλοι.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Ἐκτυπούσανε τὶς μύτες
καὶ κουνοῦσαν τὶς οὐρές,
κι εἶχαν γέλια καὶ χαρές.
Τσίρι-τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό! .

Πώπω πώπω σὲ μιὰ ρώγα
φαγοπότι καὶ φωνή!
τὴν ἀφῆκαν ἀδειανή.
Τσίρι-τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Καὶ μεθύσαν κι ὅλημέρα
πᾶνε δῶθε, πᾶνε πέρα,
τραγουδῶντας στὸ ἀέρα.
Τσίρι-τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

Α 36. Στο ἀμπέλι.

“Υστερα ἐπῆγαν στ’ ἀμπέλι. Τὰ παιδιά μὲ τὰ καλάθια καὶ μὲ τὰ μαχαίρια ἄρχισαν νὰ κόβουν.

—Ροδίτες πιὸ πολλούς, παιδιά, νὰ κόβετε. Αὐτοὶ εἶναι πιὸ ὥριμοι, εἶπεν ὁ θεῖος. Οἱ φράουλες καὶ οἱ σιδερίτες ἀκόμα βαστοῦν, δὲν ὠρίμασαν καλά.

“Ὅπως ἔκοβαν, φρούτ! ἐπετοῦσαν ἀπὸ τὶς ρίζες τσίχλες καὶ σπουργίτια. Κάπου κάπου ἐξετρύπωνε καὶ κανέννας κότσυφας.

—Βόσκουν, τὰ καημένα, ἔλεγεν ὁ θεῖος. “Ἄς εἶναι καρπὸς καὶ ἄς τρώγουν κι αὐτὰ.

Σὲ λίγο τὸ μάζεμα τῶν σταφυλιῶν ἐτελείωσε. Οἱ κόφες ἐγέμισαν καὶ ἐζυγίσθησαν. Ὁ Τάσος καὶ ὁ Θύμιος ἔκαμαν τὸ λογαριασμό. Ὁ Κοσμᾶς ἐπλήρωσε καὶ ἐφόρτωσε.

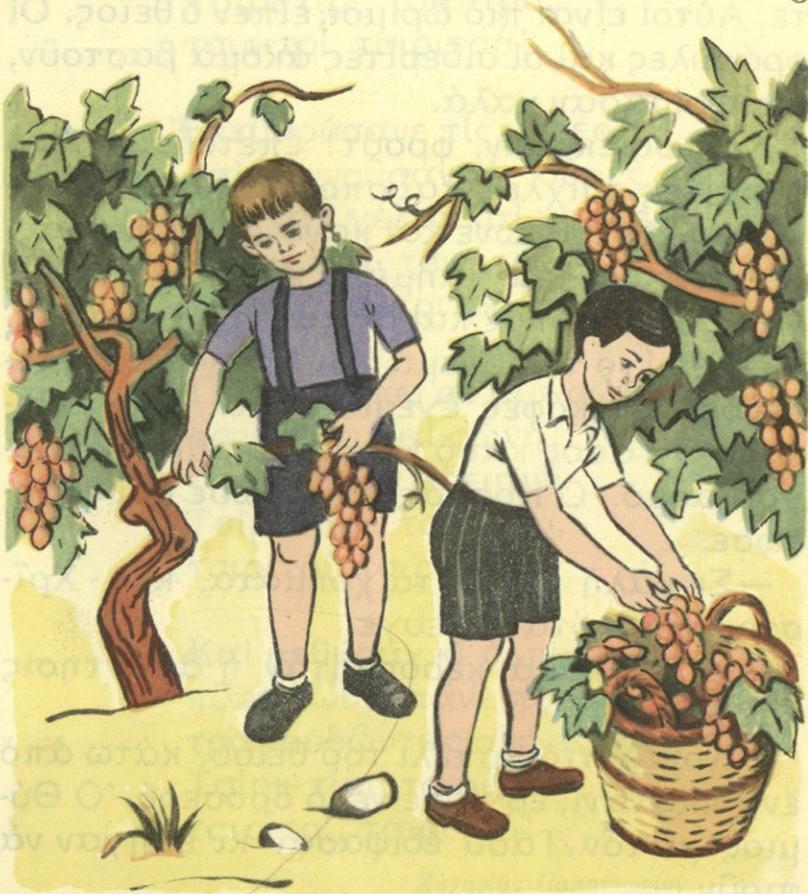
—Σὲ καλὴ μεριὰ τὰ χρήματα, κύρ - Χρίστο, εἶπεν, ὅταν ἔφευγε.

—Κι ἐσὺ καλὰ κέρδη, ἦταν ἡ ἀπάντησις τοῦ θείου.

Κοντὰ στὸ ἀμπέλι τοῦ θείου, κάτω ἀπὸ ἕνα πλατάνι, ἔβγαινε νερὸ δροσερό. Ὁ Θύμιος μὲ τὸν Τάσο ἐδίψασαν κι ἐπῆγαν νὰ πιοῦν.

Ἐπαιδιά, προσοχή. Ἐκεῖ πηγαίνουν πολ-
λές μέλισσες. Ἡὰ μὴ τις πειράξετε. Θὰ σᾶς
ριχθοῦν, εἶπεν ὁ θεῖος.

Αὐτὸ τοὺς τὸ εἶπε, γιὰτι ὁ Θύμιος συ-
χνὰ τις ἐπείραζε. Ὅταν ἔβλεπε μέλισσες,
ἐννοοῦσε σώνει καὶ καλά νὰ τις κύνηγᾷ. α

37. Τὸ φθινόπωρο.

^αΧειμώνιασε καὶ φεύγουν τὰ πουλιά,
γοργὰ ὁ πελαργὸς τὰ πελαγώνει,^ο
κι ἡ φλύαρη χελιδονοφωλιά
χορτάριασε παντέρημη καὶ μόνη.

Ὁ τοῦ σπίνου χάθηκε ἡ γλυκεῖα λαλιά,
φοβήθηκε ὁ μελισσουργὸς τὸ χιόνι,^ο
κι ἡ σουσουράδα κάτω στὴν ἀκρογιαλιά
δὲν τρέχει, δὲν πηδᾷ, δὲν καμαρώνει.

Στῆς λυγαριᾶς τ' ὀλόξερο κλαδί,
τοῦ φθινοπώρου φτωχικὸ παιδί,
ὁ καλογιάννος πρόσχαρος προβάλλει.

Μὲ λόγια ταπεινὰ καὶ σιγανά,
μικρὸς προφήτης φτερωτός, μηνᾶ
τὴν Ἄνοιξι, πὺ θὰ γυρίση πάλι.^ο

Γεώργιος Δροσίνης

38. Ἡ βροχούλα.

Τίκ! τάκ! στὸ πλακόστρωτο. Τίκ! τάκ! ἐπάνω στὰ κεραμίδια. Εἶναι ἡ βροχούλα, πὺ πύφτει σιγανή, τραγουδιστή. Πολλὲς σταλαγματιὲς κτυποῦν τὸ παράθυρο, πὺ εἶναι ἡ Φωτούλα.

— Ἦλθαμε, Φωτούλα, νὰ σὲ χαιρετήσωμε. Πᾶνε πιά οἱ ζέστες τοῦ καλοκαιριοῦ. Ἐφθασε τὸ φθινόπωρο. Θὰ φυσᾶ ἀέρας. Ὁ οὐρανὸς θὰ συννεφιάζη, θὰ βρέχη συχνά. Τὰ φύλλα τῶν δένδρων θὰ κιτρινίσουν καὶ θὰ πέσουν στὴ γῆ. Ὅπως θὰ πηγαίνης στὸ σχολεῖο, θὰ βρέχεται τὸ φορεματάκι σου.

Αὐτὰ λέγει ἡ βροχὴ στὴ Φωτούλα. Αὐτὴ εἶναι δυσσαρεστημένη, πὺ βρέχει. Πῶς θὰ ἤθελε νὰ εἶναι πάντοτε καλοκαίρι! Νὰ μὴ συννεφιάζη! Νὰ μὴ βρέχη ποτέ!

Ὁ μπάρμπα - Σπύρος ὅμως, ὁ γείτονάς τους, σκέπτεται ἄλλοιῶτικα. Βλέπει τὴ βροχούλα καὶ τρίβει τὰ χέρια του ἀπὸ χαρά. Καὶ ὅσο πιο πολὺ ἡ βροχὴ δυναμώνει, ἄλλο τόσο αὐτὸς χαίρεται.

— Στέφανε! λέγει στὸ γυιό του. Στὴν ὥρα της ἦλθε, παιδί μου, ἡ βροχὴ. Ἦλθε γιὰ νὰ δουλέψωμε τὰ χωράφια μας καὶ νὰ τὰ σπείρωμε. Δοξασμένος ᾶς εἶναι ὁ ἅγιος

Θεός. "Όλα τὰ δίνει μὲ τὴ σειρά τους. Ἐ-
μεῖς μονάχα εἴμεθα ἀνυπόμονοι. Νὰ ἔχης
ἔτοιμα τὰ σύνεργα. Αὔριο θ' ἀρχίσωμε
χωράφι. ρ

39. Ψιχαλίζει.

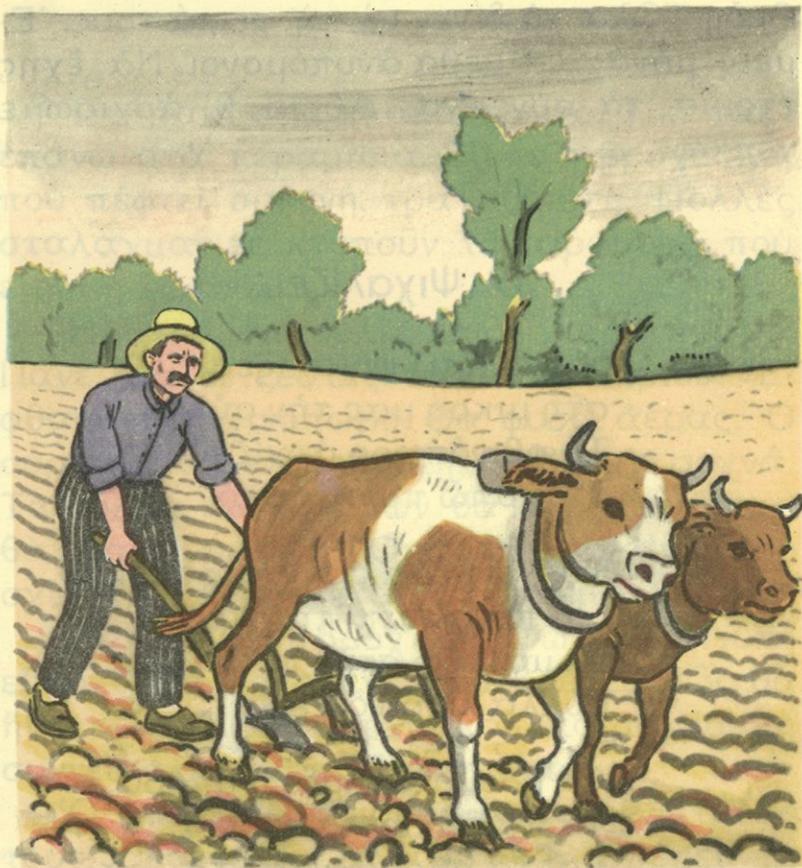
Ψιχαλίζει! ψιχαλίζει
στὴ μικρὴ μας τὴν αὐλή...
Τὸ φθινόπωρο ἀρχίζει,
τ' ἀγαπῶ πολὺ, πολὺ.

Τό 'χω μέσα στὴν καρδιά μου
καὶ πετάω ἀπ' τὴ χαρά,
νὰ μαζεύω στὴν ποδιά μου
φύλλα κίτρινα, ξερά.

Θέ μου, ὅταν πιάνη μπόρα,
τὰ παιδάκια τὰ πτωχὰ
καὶ τὰ σπουργιτάκια τώρα
μὴν τ' ἀφήνης μοναχά.

Κι ἔτσι, ὅταν ψιχαλίζη
στὴ μικρὴ μας τὴν αὐλή,
τὸ φθινόπωρο ποὺ ἀρχίζει
θὰ μ' ἀρέση πιὸ πολὺ.

Ἰωσήφ Κυπριανός

40. Τὸ ὄργωμα

Τὴν ἄλλη ἡμέρα οἱ γεωργοὶ ἐπῆγαν στὰ χωράφια τους. Ἐπῆγαν γιὰ νὰ ὀργώσουν. Τραγουδοῦν χαρούμενοι. Ὁ μάρμπα-Σπύρος μὲ τὸ Στέφανο ἐπῆγαν ἀπὸ τοὺς πρώτους.

Τὰ δύο τους βόδια ξεκούραστα σύρουν τὸ ἀλέτρι. Τὸ ὄνι σχίζει τὴ γῆ βαθιά. Τὸ χῶμα ἀνασηκώνεται. Τὸ χωράφι παίρνει ἄλλη ὄψι τώρα, πού ὀργώνεται.

—'Ωώ! Μελῆ. 'Ωώ! Κανέλλη, ἀκούεται ὁ Στέφανος.

Στὸ μπάρμπα - Σπύρο ἀρέσει αὐτὴ ἡ φωνή. Τοῦ φαίνεται σὰν τραγούδι. Νέος ὠργωνε ὁ ἴδιος. Τώρα, πού ἐγέρασε, ὀργώνει ὁ Στέφανος. Ὁ Στέφανος εἶναι παιδὶ ὑπάκουο, ἀγαπάει τὴ δουλειά. Τὰ βόδια τὰ προσέχει. Βουκέντρα δὲν μεταχειρίζεται. Δὲν θέλει νὰ κάμη τὰ ζῶά του νὰ πονοῦν. Τὰ χωράφια τὰ ἔχει καλοπεριποιημένα.

—"Ἄν ἔκανε, πατέρα, λίγες ἡμέρες γλυκειές, ὅπως σήμερα, θὰ ἐτελειώναμε τὰ ὀργώματα. "Υστερα θ' ἀρχίζαμε τὴ σπορά, λέγει ὁ Στέφανος. Καὶ χαίρεται, πού βλέπει τίς αὐλακιές νὰ πληθαίνουν.

—Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ὅλα θὰ γίνουν, παιδί μου.

'Ανάμεσά στα βάτα ἐκείνη τὴν ὥρα ἔνα παιδὶ ψάχνει γιὰ μανιτάρια. Εἶναι ὁ Γιαννάκης. Παιδὶ ὀρφανό. Κάπου-κάπου, φωνάζει σὰν τὸ Στέφανο.

—'Ωώ! Μελῆ. 'Ωώ! Κανέλλη

Ο γέρο - Σπύρος έφώναξε τὸ Γιαννάκη κοντά του.

Ο—“Ασχημα κάνεις, παιδί μου, νὰ γυρίζης στὶς έρημιές γιὰ μανιτάρια. Πρέπει νὰ μάθης γράμματα. “Όσο γιὰ τὰ μανιτάρια, τὰ βρίσκεις ὅποτε θέλεις.

“Όταν έσήμανε ὁ έσπερινός, τὸ ὄργωμα έσταμάτησε. Ὁ μπάρμπα - Σπύρος καὶ ὁ Στέφανος έκαμναν τὸ σταυρό τους. “Υστερα έκίνησαν γιὰ τὸ χωριό. Ὁ γέρος έπῆρε μαζί του καὶ τὸ Γιαννάκη. Σ' ὄλο τὸ δρόμο τὸν έσυμβούλευε σὰν παιδί του.

Ὁ Γιαννάκης ἀκούει τὰ λόγια εκείνα προσεκτικά. Ἀπὸ κανένα δὲν ἔχει ἀκούσει τέτοια λόγια. Γιὰ μιὰ στιγμή βουρκώνουν τὰ μάτια του.

—Δὲν ἔχω βιβλίο, λέγει στὸ μπάρμπα - Σπύρο. Πῶς θὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο;

—Αὐτὸ νὰ μὴ σέ στενοχωρῆ. Βιβλίο, σάκκα καὶ ὄ,τι χρειάζεται θὰ σοῦ τὰ ἀγοράσω, ἀπαντᾷ ὁ καλὸς γέροντας.

—Τότε θὰ πηγαίνω. Καὶ ἄλλη φορὰ δὲν θὰ ξαναφύγω ἀπὸ τὸ σχολεῖο.

Καὶ ὁ Γιαννάκης έτήρησε τὸ λόγο του. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ μπάρμπα - Σπύρου έτελείωσε τὸ Δημοτικό.ω

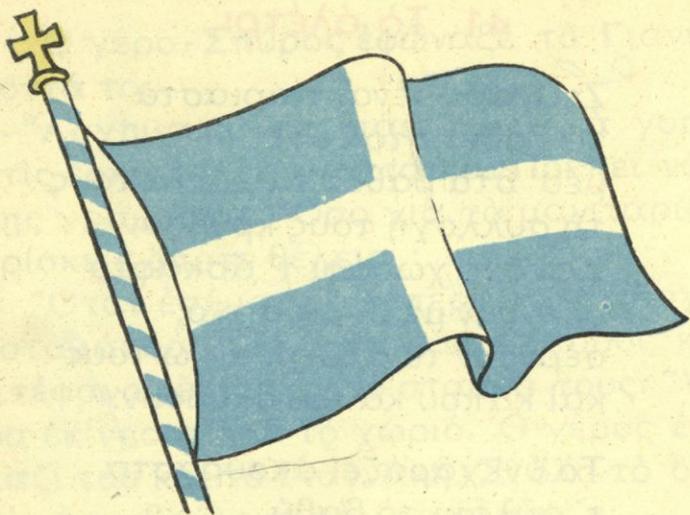
41. Τὸ ἀλέτρι.

^{α.ο}
Ζευγαρωμένα, ταιριαστά
τὰ βόδια στὸ ζυγὸ,
μέσ' στὰ βαθιὰ τὰ μάτια τους
τὴ συλλογὴ τους κρύβουν.
Καὶ στὸ χωράφι τ' ἄσκαφτο
σέρνουν μὲ βῆμα ἄργό,
σέρνουν τὸ ἀλέτρι πίσω τους
καὶ κάπου κάπου σκύβουν.

Τὸ ὕνι χαράζει ἀκούραστα
τ' αὐλάκι τὸ βαθύ,
ξεσκάβοντας, τινάζοντας
τὴν πέτρα, τὸ κοτρώνι.
Κι ὁ ζευγολάτης ἄφωνος
τ' ἀλέτρι ἀκολουθεῖ
καὶ μὲ βουκέντρα σουβλερὴ
τὰ βόδια του κεντρώνει.

Εὐλογημένο τρεῖς φορές
τ' ἀλέτρι τὸ βαρὺ!
Εὐλογημένα τρεῖς φορές
τὰ βόδια, ὁ ζευγολάτης!
Κι εὐλογημένη τρεῖς φορές
ἡ γῆ, πού, καρπερή,
μὲ δίχως βαρυγκόμησι,
μᾶς δίνει τὰ καλὰ της! ω

Ἰωάννης Πολέμης

42. Έορτάζει ή Σημαία μας.

Τὸ σχολεῖο σήμερα ἐγέμισε σημαιοῦ-
λες. Ἡ αὐλή, ἡ εἴσοδος, οἱ αἴθουσες, ὅλα
εἶναι σημαιοστολισμένα. Παντοῦ βλέπεις
σημαῖες τῆς ξηρᾶς καὶ σημαῖες τῆς θάλασ-
σας. Εἶναι ἡ ἑορτὴ τῆς Σημαίας.

Ὁ δάσκαλος ἔχει τὰ παιδιὰ παρατετα-
γμένα στὸ προαύλιο τοῦ σχολείου. Ὁ ση-
μαιοφόρος κρατεῖ τὴ σημαία καὶ ἐκεῖνα ἀ-
κίνητα τὴ χαιρετοῦν. Αὐτὴ κυματίζει. Ἐ-
πάνω της λάμπει ὁ ἅγιος σταυρός. Ἐνας
μαθητὴς, μὲ ὠραία φωνή, λέγει τὸ ποίημα
τῆς Σημαίας.

Πάντα κι ὅπου σ' ἀντικρύζω
μὲ λαχτάρα σταματῶ
καὶ περήφανα δακρύζω,
ταπεινὰ σὲ χαιρετῶ.

Σὲ θωρῶ κι ἀναθαρρεύω
καὶ τὰ χέρια μου κτυπῶ.
Σὰν ἀγία σὲ λατρεύω,
σὰν μητέρα σ' ἀγαπῶ!

Κι ἀπ' τὰ στήθη μου ἀνεβαίνει
μὴ χαρούμενη φωνή:
— Νά 'σαι πάντα δοξασμένη,
ὦ Σημαία γαλανή.

Ἰωάννης Πολέμης

Ἔστερα μιλεῖ γιὰ τὴ Σημαία ὁ δάσκαλος. Μιλεῖ γιὰ τὸ γαλάζιο καὶ τὸ ἄσπρο τῆς χρῶμα. Λέγει πῶς κυματίζει στὰ κάρβια μας δοξασμένα ἀπὸ θάλασσα σὲ θάλασσα.

— Ὅταν τὴ βλέπετε, παιδιά μου, εἶναι σὰν νὰ βλέπετε τὴν Ἑλλάδα μας. Ὅπου τὴν ἀντικρύζετε, νὰ τὴ χαιρετᾶτε μὲ εὐλάβεια. Ὅταν μεγαλώσετε καὶ γίνετε στρατιῶτες, καὶ τὴ ζωὴ σας νὰ θυσιάσετε γι' αὐτὴ.

Μὲ αὐτὰ τὰ ὠραία λόγια ἐτελείωσε τὴν ὁμιλία του ὁ δάσκαλος τὴν ἡμέρα, ποὺ ἦταν ἡ ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας.

43. 'Ο σιδηρουργός.

Τὸ σιδηρουργεῖο τοῦ Μιχάλη εἶναι κοντὰ στὴ μικρὴ πλατεῖα. Ἐκεῖ κοντὰ εἶναι καὶ ὁ Γρηγόρης, ὁ ξυλουργός, καὶ ὁ μπάρμπα - Σταμάτης, ὁ μπαλωματής. Ὅτι σιδηρικὰ ἦταν ἐκεῖνα, πού εἶχε στὸ μαγαζί του

ὁ Μιχάλης! Ἐγνιά, δικέλια, κλειδαριές, πέ-
ταλα, καρφιά, ἔβλεπες ὅ,τι ἤθελες. Μὲ τὸ
σφυρὶ στὸ χέρι ἐκτυποῦσεν ἕνα πυρωμένο
σίδηρο ἐπάνω στὸ ἄμόνι. Τὸν ἐβοηθοῦσε
καὶ ἕνα παιδί. Καὶ οἱ δύο τους ἦταν κατά-
μαυροὶ ἀπὸ τὰ κάρβουνα.

— Σοῦ ἔφερα, κυρ - Μιχάλη, τὸ ὑνὶ μας,
τοῦ εἶπεν ὁ Χρόνης. Ἐστράβωσεν ἡ μύτη
του, νὰ τὸ διορθώσης.

Ὁ Μιχάλης τὸ ἐπῆρε καὶ τὸ ἐκοίταξε.

— Ἄφησέ το, παιδί μου, καὶ θὰ τὸ διορθώ-
σω. Σήμερα ὅμως καὶ αὔριο δὲν εὐκαιρῶ.
Μεθαῦριο θὰ εἶναι ἕτοιμο.

Ὁ Χρόνης ἐκοίταξε τὸ φουσερό. Τὴν ὥρα
ἐκείνη ὁ βοηθὸς τοῦ Μιχάλη ἐτραβοῦσεν
ἕνα σχοινὶ καὶ τὸ φουσερό ἐφυσοῦσε: φού-
κου! φούκου! Μὲ τὸ φύσημα ἡ φωτιά ἐδυ-
νάμωνε καὶ τὸ σίδηρο ἐκοκκίνιζε. Ὁ Χρό-
νης ἐκοίταξε καὶ τὰ μπράτσα τοῦ σιδερά.
Τί δυνατὰ πού ἦταν! Ἐπαρακολουθοῦσε
πῶς ἐκτυποῦσε τὸ πυρωμένο σίδηρο ἐπάνω
στὸ ἄμόνι καὶ πῶς ὕστερα ἀπὸ λίγο ἄρχι-
ζε νὰ μαυρίζη. Τότε πάλι τὸ ξανάβαζε στὴ
φωτιά.

Πόσο θὰ ἤθελε ὁ Χρόνης νὰ ἐτραβοῦσε
καὶ αὐτὸς τὸ σχοινὶ καὶ νὰ κἀνη μὲ τὸ φυ-
σερό φούκου! φούκου! a

α
Ἄπ' ἐκεῖ ὁ Χρόνης ἐπῆγε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Γρηγόρη, τὸν ξυλουργό, γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀποθήκη, μὰ ἐκεῖνος ἔλειπε.

“Ὅταν ἐγύρισε σπίτι, ὄλο γιὰ τὸ σιδηρουργὸ ἐμιλοῦσε καὶ γιὰ τὰ σιδερικά του.

— Ὁ Μιχάλης εἶναι πολὺ χρήσιμος γιὰ τὸ χωριό, θπαιδί μου, τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. Γιὰ σκέψου, ἂν ἔλειπε. Θὰ ἔπρεπε νὰ πᾶμε γιὰ τὸ παραμικρὸ στὴν πολιτεία. Καὶ εἶναι τεχνίτης πολὺ καλός. “Ὅλα τὰ σιδερικά, πού χρειαζόμεθα στὸ χωριό, αὐτὸς τὰ φτειάνει μὲ τὰ χρυσᾶ του χέρια.

— Εἶδα δεμένα καὶ δυὸ ἄλογα, πατέρα, ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζί. Τί ἤθελαν ἐκεῖ;

— Τοῦ τὰ πηγαίνουν καὶ τὰ πεταλῶνει, παιδί μου. Καὶ εἶναι ἄριστος καὶ στὸ πετάλωμα. Μόνος του φτειάχνει τὰ καρφιά, μόνος τὰ πέταλα, μόνος του ὄλα.

— Εἶδα καὶ ἕναν τροχὸ πέτρινο, τί τὸν θέλει;

— Τὸν ἔχει γιὰ τρόχισμα, παιδί μου. Τσεκούρια, μαχαίρια, κλαδευτήρια, ψαλίδια, ὄλα μπορεῖ νὰ τὰ τροχίσῃ.

“Ὅταν σὲ λίγο ὁ Χρόνης ἔμεινε μόνος, ἐπῆρε τὸ τετράδιο καὶ ἐζωγράφησε τὸ Μιχάλη. Ἐζωγράφησε καὶ τὸ φουσερὸ καὶ τὸ ἀμόνι του. α

44. Ὁ σιδεράς.

α Τὰ μπράτσα του, γιὰ ἰδέστε,
γυαλίζουν μελανά.
Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἄμόνι του κτυπᾶ!

Τὰ οὐράνια δὲν τὰ ξέρει
ποτέ του γαλανά.

Τὴ φλόγα, τὸ σφυρί του,
θωρεῖ παντοτινά.

Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἄμόνι του κτυπᾶ.

ο
Ἔχει παιδιά, γυναῖκα,
γι' αὐτοὺς τόσον καιρὸ
σιδερικὰ σκαρώνει
κάθε λογῆς σωρό. ο

Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἄμόνι του κτυπᾶ. α

Τέλλος Ἄγρας

45. Ὁ Γρηγόρης ὁ Ξυλουργός.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὸ πρωτὶ ὁ Χρόνης ἐπῆγε στὸ ξυλουργεῖο τοῦ Γρηγόρη. Εὐτυχῶς ἦταν ἐκεῖ. Ἐπριόνιζε μιὰ σανίδα. Ὁλο τὸ πάτωμα ἦταν γεμᾶτο πριονίδια καὶ ροκανίδια σκορπισμένα. Σ' ἓνα μεγάλο τραπέζι, τὸν μπάγκο, ἦταν τὰ ἐργαλεῖα. Ἀπ' αὐτὰ ὁ Χρόνης ἄλλα ἤξερε καὶ ἄλλα δὲν ἤξερε. Εἶδε τὸ πριόνι, τὴν πλάνη, τὸ σκεπάρνι, τὴν τανάλια, τὸ καθένα στὴ θέσι του.

ὉΜερικὰ ἐργαλεῖα τοῦ ἐφάνηκαν περίεργα. Ὁ Τὰ ἔβλεπε γιὰ πρώτη φορά. Δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ σὲ τί τὰ ἐχρησιμοποιοῦσεν ὁ ξυλουργός. Ὅταν ἐκεῖνος ἐτελείωσε τὸ πριόνισμα, ὁ Χρόνης τοῦ εἶπε τὴν παραγγελία, ποῦ εἶχε ἀπὸ τὸν πατέρα του: νὰ ἔλθῃ γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀποθήκη.

— Δὲν μπορῶ, παιδί μου, οὔτε αὔριο οὔτε μεθαύριο νὰ ἔλθω. Τὴν ἄλλη ἐβδομάδα θὰ εὐκαιρήσω

— Ἐχουν λυγίσει τὰ ξύλα τῆς ἀποθήκης, κυρ-Γρηγόρη, καὶ κοντεύουν νὰ σπάσουν, μοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. Ὅσο μπορεῖς, ἔλα γρηγορώτερα. Εἶναι ἀνάγκη. α

9
—Καταλαβαίνω, παιδί μου, ἄλλὰ τί νὰ σᾶς κάμω. Ἔχω δουλειὰ ἄλλη, πιὸ βιαστική. Μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ τὴν ἀφήσω στὴ μέση. Φτειάνω μιὰ σκεπή. Εἶναι φθινόπωρο καὶ μπορεῖ νὰ βρέξη. Καὶ τότε δίχως σκεπή, τί θὰ γίνῃ τὸ σπίτι;

Καί, παίρνοντας ἀνάμεσά ἀπὸ τὰ ξύλα ἓνα χάρακα, λέγει τοῦ Χρόνη:

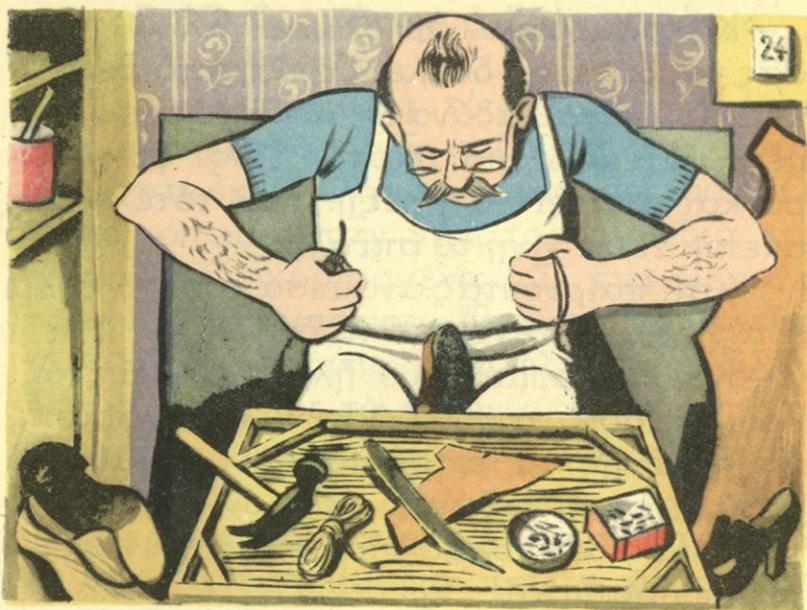
—Καὶ τώρα, μιὰ πού ἦλθες στὸ μαγαζί μου, στάσου νὰ σοῦ δώσω κι ἓνα χάρακα, νὰ ριγώνῃς τὰ τετράδιά σου. Εἶναι ἀπὸ ὄξυά. Δὲν στραβώνει. Τέτοιοι ἔχει καὶ ὁ γυιός μου ὁ Νικολός. Μοῦ φαίνεται πὼς εἴσθε συμμαθηταί.

—Εἴμεθα καὶ φίλοι καὶ πολλές φορές μελετοῦμε καὶ μαζί, ἐπρόσθεσεν ὁ Χρόνης.

—Νὰ μελετᾶτε, παιδί μου. Ἐμεῖς γιὰ σᾶς κοπιᾶζομε. Φροντίστε νὰ μάθετε γράμματα, γιὰ νὰ γίνετε καλοὶ ἄνθρωποι.

Τὴν ἄλλη ἐβδομάδα ὁ Γρηγόρης ἐπῆγε καὶ διώρθωσε τὴν ἀποθήκη. Ἄν τὴν ἄφηναν μερικὲς ἡμέρες ἀκόμα, θὰ ἔπεφτε καὶ τὸ σπίτι τοῦ Χρόνη θὰ ἐπάθαινε μεγάλη ζημιὰ.

Ὅσες τέτοιες ζημιὲς δὲν ἐπρολάβαινε ὁ καλὸς ξυλουργὸς στὸ χωριὸ μὲ τὴν τέχνη του!

α 46. 'Ο μπάρμπα - Σταμάτης.

“Άλλη μιὰ ἡμέρα ὁ Χρόνης ἔφερε τὰ παπούτσια του καὶ τὰ ἐμπάλωσε ὁ μπάρμπα-Σταμάτης. Αὐτὸς εἶναι ἓνα συμπαθητικὸ γεροντάκι, ποὺ τὸν ἀγαποῦσαν ὅλοι στὸ χωριό. Ἡ δουλειὰ του ἦταν νὰ διορθῶνῃ παπούτσια. Γιὰ μαγαζάκι εἶχε τὸ ἄνοιγμα μιᾶς πόρτας. Αὐτὸ ἴσια-ἴσια μονάχα τὸν ἴδιο ἐχωροῦσε. Εἶχε καὶ ἓνα τραπεζάκι γεμᾶτο ἐργαλεῖα: Σφυριά, βελόνες, φαλτσέτες, κάρφια, ὅ,τι ἐχρειαζόταν γιὰ τὴ

δουλειά του. Μπροστά από τὸν πόλεμο εἶχε καλὸ ὑποδηματοποιεῖο. Ἔκανε ἀρκετὴ δουλειά. Μὰ ὅταν ἦλθαν οἱ ἐχθροί, δὲν τοῦ ἄφησαν τίποτε. Καὶ ὅμως τὸ γεροντάκι δὲν ἔχασε τὸ θάρρος του.

— Ἄς εἶναι δοξασμένος ὁ Θεός, ποὺ εὐρέθηκε καὶ τούτη ἐδῶ ἡ τρυπίτσα καὶ βγάζω τὸ ψωμάκι μου, ἔλεγε συχνά.

Ὅταν τὰ παιδιά ἐπερνοῦσαν γιὰ τὸ σχολεῖο, ἐστέκονταν καὶ τὸν ἐπαρακολουθοῦσαν. Σκυμμένος ἐπάνω στὸ τραπεζάκι του, ἐκάρφωνε τακούνια, σόλες, ὅ,τι ἐτύχαινε. Ἄλλοτε ἔκανε ὠραῖα καινούργια παπούτσια. Τώρα ὅμως δὲν εἶχε μηχανὴ γιὰ νὰ τὰ γαζώνη. Οὔτε καὶ καλαπόδια. Γι' αὐτὸ καὶ ἔκανε μονάχα διορθώματα.

Μιὰ ἡμέρα τὰ παιδιά ἐσυζητοῦσαν ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζάκι του, τί παιγνίδι νὰ παίξουν. Ὁ μπάρμπα - Σταμάτης ἐπετάχθηκε καὶ τοὺς εἶπε γελῶντας.

— Ἄν μὲ ἐρωτούσατε, θὰ σᾶς ἔλεγα νὰ παίξετε τὸ κυνηγητό. Αὐτὸ τὸ παιγνίδι συμφέρει σ' ἐμένα.

— Καὶ γιατί, μπάρμπα - Σταμάτη, σὲ συμφέρει; ἐρώτησεν ὁ Θάνος.

— Γιατὶ μὲ τὰ τρεχάματα χαλᾶτε πιὸ πολὺ τὰ παπούτσια σας. Θὰ τὰ φέρετε νὰ

τὰ διορθώσω ἐγὼ κι ἔτσι θὰ ἔχω πάντα δουλειά.

Καὶ ὅμως, δὲν ἦταν ἄνθρωπος, πού ἀγαποῦσε τὰ χρήματα ὁ μπάρμπα - Σταμάτης. Αὐτὸ τὸ εἶπε στὰ παιδιὰ γιὰ ἀστεῖο. Πόσες φορές δὲν ἔκανε διορθώματα σὲ πτωχοὺς, χωρὶς νὰ πάρη τίποτε!

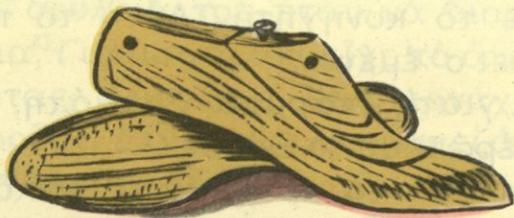
“Ἐνα πρωῖ ἐπερνοῦσε ἀπ’ ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζάκι του ἓνα παιδάκι ὀρφανό, ὁ Βασιλάκης. Τὸ γεροντάκι τὸν ἐφώνασε.

—“Ἐλα ἐδῶ, Βασιλάκη. Φέρε, παιδί μου, τὰ παπούτσιά σου νὰ σοῦ τὰ διορθώσω.

—Δὲν ἔχω χρήματα, μπάρμπα - Σταμάτη, εἶπε τὸ παιδί.

—Δὲν πειράζει. “Όταν θὰ μεγαλώσης καὶ θὰ κερδίσης, τότε μοῦ τὰ δίνεις.

Νά γιατί τὸν ἀγαποῦσε ὅλο τὸ χωριὸ τὸν καλὸν αὐτὸν ἄνθρωπο.

47. Ὁ τρύγος.

Σάν ἦλθεν ὁ καιρὸς τοῦ τρύγου, τὸ χωριὸ κατέβηκε στὸν κάμπο. Κατέβηκε νὰ τρυγήση. Μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους κατέβηκαν καὶ ὁ Τάσος μὲ τὸ Θύμιο.

— Ἦλθαμε, θεῖε, νὰ σὲ βοηθήσωμε, εἶπαν τὰ παιδιά.

— Ἐκάματε καλά, παιδιά μου. Ὁ τρύγος θέλει χέρια. Δὲν ἀκούτε ποὺ λέγουν: Θέρος, τρύγος, πόλεμος; Τὰ τρία αὐτὰ θέλουν ξεσηκωμό. Ὅλοι νὰ βοηθοῦν.

Ο Στὸν κάμπο ἀκούονται γέλια, φωνές, τραγούδια. Σὲ ὄλα τὰ ἀμπέλια τρυγοῦν. Παιδιά, κορίτσια, ἄνδρες, γυναικες, ὅλοι εἶναι ριγμένοι στὴ δουλειά. Τὰ καλάθια πηγαينوέρχονται. Στὰ πατητήρια πατοῦν. Τὰ σταφύλια γίνονται μούστος. Αὐτὸς θὰ βράση μέσα στὰ βαρέλια καὶ θὰ γίνη κρασί. Στὸ γειτονικὸ ἀμπέλι μερικὰ παιδιά τρυγοῦν ἀπρόσεκτα. Ὁ πατέρας τὰ συμβουλεύει:

— Νὰ παίρνετε τὰ κλήματα μὲ τὴ σειρά. Νὰ κόβετε ὄλα τὰ σταφύλια. Νὰ καθαρίζετε τὶς ρῶγες τὶς σάπιες. Ἀλλοιῶς δὲν θὰ γίνη καλὸ τὸ κρασί μας, θὰ ξυνίση.

Ὁ Θύμιος καὶ ὁ Τάσος εἶναι προσεκτι-

κοί. Ψάχνουν καλά τὰ κλήματα. Δὲν ἀφήνουν σταφύλι ἀτρύγητο οὔτε σάπιες ρῶγες.

Τὴν ὥρα ποὺ ἐτρυγοῦσαν, ἦλθεν ἓνας ἄνθρωπος μὲ γένεια. Εἶχε καὶ τουφέκι στὸν ὦμο. Στὴ μέση του εἶχε κρεμασμένο ἓνα σχοινί. Ἐχαιρέτησε, ἐστάθηκε λίγο καὶ ἔφυγε.

—Εἶναι ὁ ἀγροφύλακας. Αὐτὸς φυλάει καὶ τ' ἀμπέλια. Ἄν ἴδῃ κανένα κλέπτη, τὸν πιάνει καὶ τὸν πηγαίνει στὴν Ἀστυνομία, εἶπεν ὁ θεῖος.

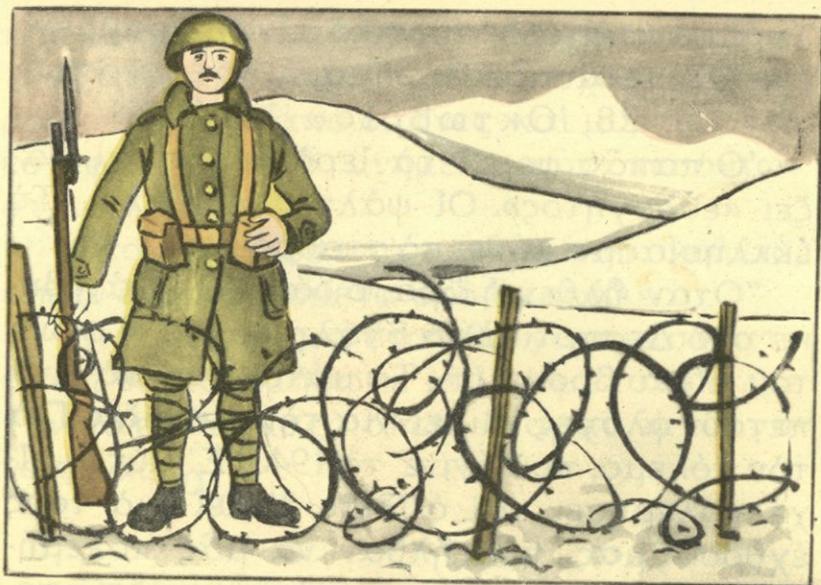
—Τί ἄγρια ποὺ ἐκοίταζε! παρετήρησεν ὁ Τάσος!

—Καὶ ὅμως εἶναι καλὸς ἄνθρωπος. Τοῦ ἐμπιστευόμεθα τὴν περιουσία μας καὶ τὴ φυλάει. Δὲν μᾶς γίνονται ζημιές.

Τὸ βράδυ τ' ἀμπέλι τοῦ θεῖου σὰν νὰ εἶχε ἑορτή. Ἐμαζεύθησαν οἱ γείτονες καὶ ἐκουβέντιαζαν. Ἔλεγαν γιὰ τὸν καρπὸ, γιὰ τὸ κρασί, γιὰ τὰ κτήματα. Ἔλεγαν καὶ ἄστεϊα. Ἐνας ἔπαιζε καὶ φλογέρα. Ὁ Τάσος καὶ ὁ Θύμιος ἐκοιμήθηκαν στὴν καλύβα. Τί γλυκὸς ἦταν ἐκεῖνος ὁ ὕπνος!

Χρόνια θὰ θυμοῦμαι, Θύμιο, αὐτὴ τὴ βραδιά τοῦ τρύγου, εἶπεν ὁ Τάσος.

—Κι ἐγὼ τὸ ἴδιο, εἶπεν ὁ ἀδελφός του.

48. 28^η Ὀκτωβρίου.

Σὲ κάθε σπίτι ἀνεμίζει σήμερα καὶ μιὰ σημαία. Μικροὶ καὶ μεγάλοι εἶναι ὄλο χαρά. Οἱ καμπάνες κτυποῦν. Ἐορτάζει ἡ πατρίδα μας.

Στὴν ἐκκλησία τοῦ μικροῦ χωριοῦ, εἶναι μαζεμμένος ὅλος ὁ κόσμος. Ἐκεῖ ψάλλουν τὴ δοξολογία. Ἐκεῖ εἶναι καὶ τὸ σχολεῖο μὲ τὴ σημαία του. Τὴν κρατεῖ τὸ πιὸ ψηλὸ παιδί, ὁ Λιάκος. Αὐτὸς εἶναι ὁ σηματοφόρος. Τραγουδοῦν καὶ τραγούδια ἡρωικά.

Ἐπάνω στό Δεσποτικό εἶναι γραμμένο
ένα ΟΧΙ. Καί πιό κάτω μιὰ ἄλλη ἐπιγραφή:

28 Ὁκτωβρίου 1940

Ὁ παπᾶς φορεῖ τὰ ἱερά ἄμφια καί βάζει «εὐλογητός». Οἱ ψάλτες ψάλλουν. Τό ἐκκλησίασμα κάνει τὸ σταυρό του.

Ὅταν ἦλθεν ἡ ὥρα, ὁ δάσκαλος ἀνέβηκε στό Δεσποτικό νὰ βγάλῃ λόγο. Ἡ φωνή του εἶναι βροντερή. Τὰ μάτια του σάν νὰ πετοῦν φλόγες. Μιλεῖ γιὰ τὴν πατρίδα. Γιὰ τὸν πόλεμο, ποῦ ἔγινε τὸ 1940. Σ' αὐτὸν εἶχε πολεμήσει καί ὁ ἴδιος. Μιλεῖ γιὰ τοὺς ἐχθρούς μας, ποῦ ἦλθαν νὰ μᾶς πολεμήσουν. Νὰ ὑποδουλώσουν τὴν πατρίδα μας. Νὰ ἀρπάξουν τὰ χωριά μας καί τὶς πολιτεῖες μας, τὶς θάλασσες καί τὰ νησιά μας. Σάν ἕνας ἄνθρωπος τότε ἐσηκωθήκαμε ὅλοι οἱ Ἕλληνες. Στὸν πόλεμο αὐτὸν ὁ κόσμος ὅλος μᾶς ἐθαύμασε. "Ἄς, ἦταν οἱ ἐχθροί μας πολλοί, ἐμεῖς τοὺς ἐνίκησαμε. Τοὺς ἐνίκησαμε ὅπου καί ἂν ἐπολεμήσαμε: Στὴ στεριά, στὸν ἀέρα, στὴ θάλασσα.

Μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους, ποῦ ἦταν στὴν ἐκκλησία, ἦταν καί ἕνας τραυματίας. Ὁ καημένος, εἶχε χάσει τὸ χέρι του γιὰ τὴν πατρίδα. Μὲ τί συμπάθεια τὸν ἐκοίταζεν ὁ κόσμος! Καί πόσο αὐτὸς ἦταν ὑπερήφανος,

πού ἔκαμε αὐτὴ τὴ θυσία γιὰ τὴν πατρίδα!

Ἔπειτα ὅλοι μαζί μὲ τὸ σχολεῖο ἐπή-
ραν στεφάνια ἀπὸ δάφνες καὶ μυρτιές καὶ
ἔστεφάνωσαν τὸ μνημεῖο τῶν πεσόντων
στὴν πλατεῖα.

Ὅταν ἐγύρισαν τὰ παιδιά στὸ σχολεῖο,
εἶπαν ἐνθουσιασμένα στὸ δάσκαλο:

—Κι ἐμεῖς, κύριε, ὅταν θὰ γίνωμε στρατι-
ῶτες, θὰ πολεμήσωμε καὶ θὰ μεγαλώσωμε
τὴν πατρίδα μας, ὅπως ἔκαμαν κι οἱ γο-
νεῖς μας.

α 49. Τί είναι ἡ Πατρίδα μας.

Τί είναι ἡ Πατρίδα μας; Μὴν εἶν' οἱ κάμ-
ποι;

Μὴν εἶναι τ' ἄσπαρτα ψηλὰ βουνά
Μὴν εἶν' ὁ ἥλιος της, πού χρυσολάμπει;
Μὴν εἶναι τ' ἄστρα της τὰ φωτεινά;

Μὴν εἶναι κάθε της ρηχὸ ἀκρογιάλι
καὶ κάθε χώρα της μὲ τὰ χωριά;
κάθε νησάκι της, πού ἀχνὰ προβάλλει,
κάθε της θάλασσα, κάθε στεριά;

Ὅλα Πατρίδα μας! Κι αὐτὰ κι ἐκεῖνα,
καὶ κάτι πού 'χομε μέσ' στὴν καρδιά,
πού λάμπει ἀθώρητο, σὰν ἡλίου ἀχτίνα
καὶ κρᾶζει μέσα μας: Ἐμπρός, παιδιά! α

Ἰωάννης Πολέμης

50. ΣΤὸν ἐλαιῶνα.

Μιά ἡμέρα ἡ Ξανθούλα ἐπῆγε μὲ τὴ γιαγιά της στὸν ἐλαιῶνα. Ἐκεῖ ἦταν πολλὰ δένδρα φυτευμένα! Ὅπου καὶ ἂν ἐγύριζε τὰ μάτια της, ἔβλεπεν ἐλιές. Τὰ φύλλα τους ἦταν στενόμακρα καὶ μυτερὰ στὴν ἄκρη. Στὸ ἐπάνω μέρος ἦταν καταπράσινα καὶ στὸ κάτω λαμπερὰ σὰν ἀσήμι. Μερικὰ δένδρα, ποὺ ἦταν φουντωτά, ἔσμιγαν τὰ κλωνάρια τους μὲ τὰ ἄλλα.

—Κρυφομιλοῦν σὰν γειτόνισσες, γιαγιά, εἶπεν ἡ Ξανθούλα, ἅμα εἶδε τὰ δένδρα ἔτσι ἀνταμωμένα.

—Ἀλήθεια, παιδί μου. Τὰ δένδρα αὐτὰ

φαίνονται σάν νά καταλαβαίνουν. 'Εγώ αγαπῶ κάθε δένδρο. 'Αλλ' ἡ μεγάλη μου συμπάθεια εἶναι ἡ ἑλιά.

—“Ὅλες εἶναι καταφορτωμένες ἀπὸ καρπὸ, παρετήρησεν ἡ Ξανθούλα.

—Ναί, παιδί μου. 'Εφέτος θὰ ἔχουμε λαδιά. “Ὅπως φαίνεται εἶναι πλούσια ἡ ἔσοδεία. Ὁ καλὸς Θεὸς δὲν μᾶς ἀφήνει ἀπὸ τίποτε. Τὸ καλοκαίρι ἐβγάλαμε καρπούζια καὶ πεπόνια καὶ τὰ ἐπώλησαμε. “Υστερα ἐπώλησαμε σταφύλια, σῦκα, ἀχλάδια καὶ ροδάκινα. Τώρα θὰ μαζέψουμε καὶ τὶς ἑλιές καὶ θὰ βγάλουμε λάδι. “Ἀς εἶναι δοξασμένο τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

—Γιατί, γιαγιά, μερικὲς ἑλιές ἔχουν κουφάλες;

—Γιατὶ εἶναι γέρικες, Ξανθούλα μου. Ποιὸς ξέρει πόσων χρονῶν θὰ εἶναι! Τὸν ἔλαιῶνα αὐτὸν ἤμουν κοριτσάκι καὶ τὸν θυμοῦμαι ἔτσι. Καὶ ὁ πατέρας μου, καθὼς μοῦ ἔλεγε, ἔτσι τὸν ἤξερε. Λογάριασε λοιπὸν πόσο παλιὸς εἶναι. Ἡ ἑλιά εἶναι δένδρο, ποὺ ζῆ πολλὰ χρόνια, μακρόζωο.

—Πότε θὰ ὠριμάσουν, γιαγιά, οἱ ἑλιές νὰ τὶς μαζέψουμε;

—Μὲ κανένα μῆνα, Ξανθούλα, θὰ εἶναι ἔτοιμες.

51. "Όταν ἄρχισε τὸ μάζεμμα.

Μετὰ ἓνα μῆνα ἐγέμισεν ὁ ἐλαιῶνας ἀπὸ κόσμο. Ὅλοι ἦλθαν νὰ μαζέψουν τὸ βιό τους. Τὰ παιδάκια μὲ κοφίνια στὸν ὄμο καὶ μὲ σακκοῦλες κατέβαιναν τραγουδῶντας νὰ βοηθήσουν. Ἡ Ξανθούλα ἦλθε μὲ τὸν ἀδελφό της τὸ Ρήγα. Ἡ γιαγιά μὲ τὸν πατέρα εἶχαν κατεβῆ πιὸ ἐνωρίς. Μαζί τους ἦταν καὶ δυὸ ἐργάτριες.

Ὁ πατέρας εἶχε μαζί του καὶ μιὰ σκάλα ψηλή. Μερικὰ δένδρα ἦταν δύσκολα στὸ ἀνέβασμα, γιὰ τοῦτο ἔφερε τὴ σκάλα. Ὁ Ρήγας ἐσκαρφάλωνε καὶ ἐγέμιζε τὸ σακκουλάκι ἀπὸ τὰ πιὸ ψηλὰ κλωνάρια. Ἡ γιαγιά ἐμάζευε ὅσες ἐλιές ἦσαν στὰ χαμηλὰ κλωνάρια καὶ τὶς ἔφθανε. Ἡ Ξανθούλα ἐμάζευε αὐτές, πού ἦταν στὴ γῆ πεσμένες. Καὶ ἐνῶ ἐμάζευε, ἔλεγε:

— Τόσος καρπός, ἀδύνατο νὰ μαζευθῆ.

— Τὸ μάτι δειλό, μὰ τὸ χέρι τολμηρό, τῆς ἀποκρίθηκε ἡ γιαγιά. Καταλαβαίνεις τί θὰ 'πῆ αὐτό, Ξανθούλα;

Ἡ Ξανθούλα δὲν τὸ εἶχε καταλάβει καὶ ἡ γιαγιά τῆς τὸ ἐξήγησε.

— Τὸ μάτι μας βλέπει, κορίτσι μου, πολλές φορές μιὰ ἐργασία καὶ τὴ θεωρεῖ πολὺ

δύσκολη. Φοβᾶται λοιπὸν καὶ δειλιάζει, πὼς ἡ ἔργασία δὲν θὰ τελειώσῃ ποτέ. Ὄταν ὅμως καταπιασθῆ τὸ χέρι, πὺ εἶναι τολμηρό, ἡ ἔργασία λίγο-λίγο τελειώνει.

Ἡ Ξανθούλα ἐκατάλαβε τότε καὶ εἶπε :

— Αὐτὸ παθαίνω ἐγώ, γιαγιά, μὲ τὰ γραψίματα. Πολλὲς φορές μοῦ φαίνονται βουνό. Λέγω, πὼς δὲν θὰ τὰ τελειώσω ποτέ. Ὄταν ὅμως ἀρχίσω νὰ γράφω, σιγὰ-σιγὰ τὰ τελειώνω δίχως νὰ τὸ καταλάβω. Μοῦ ἄρεσε, γιαγιά, αὐτὸ πὺ μοῦ εἶπες. Καὶ ἡ Ξανθούλα τὸ ἐπανέλαβε.

Τὸ μάτι δειλό, μὰ τὸ χέρι τολμηρό. ~ 0

52. Ἡ ἐλιά.

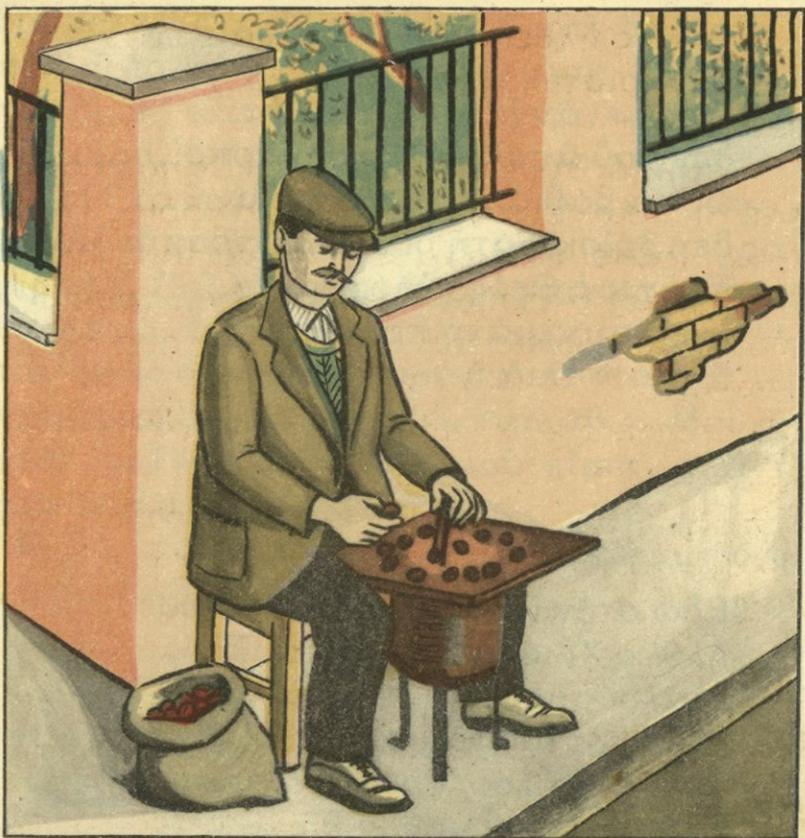
α
"Οπου κι ἂν λάχω κατοικία,
δὲν μοῦ ἀπολείπουν οἱ καρποί,
ὡς τὰ βαθιά μου γηρατεῖα
δὲν βρίσκω στή δουλειᾶ ντροπή.
Μ' ἔχει ὁ Θεὸς εὐλογημένη,
κι εἶμαι γεμάτη προκοπή.
Εἶμαι ἡ ἐλιά ἡ τιμημένη.

ο
Ἐδῶ στὸν ἴσκιο μου ἀπὸ κάτου
ἦλθ' ὁ Χριστὸς ν' ἀναπαυθῆ
κι ἀκούσθηκε ἡ γλυκεῖα λαλιά Του
λίγο προτοῦ νὰ σταυρωθῆ.
Τὸ δάκρυ Του, δροσιὰ ἁγιασμένη,
ἔχει στή ρίζα μου χυθῆ.
Εἶμαι ἡ ἐλιά ἡ τιμημένη. α

Κωστῆς Παλαμᾶς

20 53. Ὁ καστανᾶς.

Χρόνια κατεβαίνει ἀπὸ τὴν πατρίδα
του στὴν πολιτεία. Μόλις φθάσῃ τὸ φθινό-
πωρο, νά τον μὲ τὴ φουφουῦ ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸ
σχολεῖο. Τὰ παιδιά τὸν πλησιάζουν καὶ
τὸν χαιρετοῦν:

—Καλῶς ἤλθες, κύρ-Χαραλάμπη!

—Εὐχαριστῶ, παιδιά! καλὸ χειμῶνα νὰ περάσωμε.

Στὴν ὄρεινὴ του πατρίδα ἄφησεν ὀλόκληρη οἰκογένεια. Γυναῖκα, ἀγόρια, κορίτσια. Πρέπει νὰ ἐργασθῆ γιὰ νὰ τοὺς ζήσει. Τί νὰ κάμη ὁ καημένος, ἀφοῦ ἔχει τόσο μεγάλη οἰκογένεια καὶ τὸ χωριό τους εἶναι πτωχό;

—Ζεστά, γερὰ κάστανα! Φωνάζει καὶ πωλεῖ στὰ παιδάκια.

—Γερὰ νὰ μοῦ δώσης, κύρ-Χαραλάμπη. Νὰ μὴν εἶναι χαλασμένα, τοῦ λέγει ἓνας μικρούλης. Καὶ τοῦ δίνει τὰ χρήματα.

—Ἐγὼ πάντα γερὰ πωλῶ. Εἶναι διαλεγμένα αὐτά, πού σου δίνω, ἀπαντᾷ ὁ μπάρμπα-Χαραλάμπης.

Ὁ Πάνος ἀγαπᾷ πολὺ τὰ κάστανα, μὰ σήμερα δὲν ἔχει χρήματα. Δὲν τοῦ ἔδωκε ἡ μητέρα. Στέκεται λίγο πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ φουφοῦ καὶ τὰ βλέπει ροδοκοκκινισμένα. Καὶ ἄλλα παιδιά στέκονται καὶ βλέπουν ἀπὸ μακριά. Ἐκεῖνα πού ἔχουν χρήματα ἔρχονται ξέθαρρα καὶ ἀγοράζουν. Ὁ Θανασάκης, ὅταν ἀγοράζη, πάντα δίνει καὶ στὸ φίλο του τὸν Παναγῆ. Καὶ ὁ Παναγῆς πάλι, ὅταν ἀγοράζη, δίνει στὸ Θανασάκη. α

α

Μιά ἡμέρα ἓνα παιδί, ὁ Μενέλαος, ἦλθε κι ἐστάθηκε κοντὰ στὸ μπάρμπα - Χαραλάμπη. Ἐκοίταζε τὰ κάστανα, μὰ δὲν ἔλεγε τίποτε. Στὸ χέρι του εἶχε χρήματα.

—Θέλεις, Μενέλαε, κάστανα; ἐρώτησεν ὁ καστανᾶς.

—"Ὁχι, κὺρ - Χαραλάμπη. Δὲν ἔχω χρήματα.

—Μὰ νά! αὐτὰ ποὺ κρατεῖς δὲν εἶναι χρήματα;

—Ἄυτὰ τὰ ἔχω γιὰ τετράδιο, κὺρ - Χαραλάμπη. Δὲν τὰ ἔχω γιὰ κάστανα. Αὔριο, ποὺ θὰ μοῦ δώση ἄλλα ὁ πατέρας μου, τότε θὰ ἀγοράσω.

—Μπράβο, παιδί μου, καλὰ σκέπτεσαι. Μερικὰ παιδιὰ ὅμως δὲν σκέπτονται ὅπως ἐσύ. "Ὅταν ἔχουν χρήματα καὶ βλέπουν κουλούρια, караμέλλες, κάστανα, ἀμέσως ἀγοράζουν. "Ἄς εἶχαν τὰ χρήματα γιὰ ν' ἀγοράσουν μολύβι, πέννα, τετράδιο. Ἐσὺ θὰ γίνης καλὸ παιδί. Μπορεῖς καὶ κρατιέσαι. Δὲν εἶσαι λιχούδης. "Ἐχω κι ἐγὼ στὸ χωριό μου ἓνα ἀγόρι σὰν κι ἐσένα, τὸν Μάνθο. Πηγαίνει στὸ σχολεῖο καὶ πάντα τὸν συμβουλεύω νὰ μὴν εἶναι λιχούδης. Ἡ λιχουδιὰ εἶναι κακὸ πρᾶγμα, παιδί μου. α

54. Τρία γατάκια.

Νιάου, νιάρ, νιάου, νιάρ, ἔκανε μιὰ ἡμέρα ἡ Ψιψίνα κι ἔτρεχε ἐπάνω κάτω ἀνήσυχη.

—Γιατί τρέχει ἔτσι ἡ γάτα μας, μητέρα; μήπως θέλει νὰ πιάσῃ ποντίκι; ἐρώτησεν ὁ Λάμπης.

—Κάτι ἄλλο θὰ θέλῃ, παιδί μου. Ἴσως θέλῃ νὰ διαλέξῃ μέρος νὰ γεννήσῃ. Δὲν εἶναι παράξενο ὡς αὐριο νὰ ἔχωμε γατάκια.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀποθήκης ἀκούσθηκαν νιαουρίσματα. Ὁ Λάμπης ἔτρεξε περίεργος νὰ ἰδῇ. Ἐπάνω σὲ μερικὰ κουρελάκια, σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς ἀποθήκης, ἦταν τρία μικρούλικά γατάκια. Αὐτὰ ἐνιαούριζαν.

—Καλέ, αὐτὰ εἶναι σὰν ποντικάκια! Μήπως τὰ ἐγέννησε καμμιά ποντικίνα; εἶπε μέσα του ὁ Λάμπης.

Καὶ ἔσκυψε καὶ τὰ εἶδε καλύτερα. Τὰ κακόμοιρα ἐφαίνονταν, πῶς ἐκρῶναν κι ἔτρεμαν. Εἶχαν στὸ σωματάκι τους κάτι τριχίτσες μικρὲς καὶ ἀραιές. Τὰ μάτια τους ἦταν κλεισμένα. Καὶ ὅλο ἐκουνοῦσαν τὸ κεφάλι τους. Ὁ Λάμπης ἔτρεξε καὶ εἶπε στὴ μητέρα του:

—'Η γάτα μας, μητέρα, ἐγέννησε τρία γατάκια. Μὰ τί κρίμα! Καὶ τὰ τρία εἶναι τυφλά! "Ἐπειτα εἶναι καὶ ἄσχημα. Καὶ οὐτε στὰ πόδια τους μποροῦν νὰ σταθοῦν. Κι ἐγὼ ἐνόμιζα, πὼς θὰ ἔπαιζα μαζί τους ὠραῖα παιγνίδια. Δὲν εἶναι ὅπως τὰ ἐπερίμενα.

—Παιδί μου, εἶσαι πολὺ ἀνυπόμονο. Τὰ γατάκια, ὅταν γεννιοῦνται, ἔτσι εἶναι. "Όταν ὁμως περάσῃ λίγος καιρὸς, ὁμορφαίνουν καὶ παίζουν ὠραῖα παιγνίδια. Τότε θ' ἀλλάξῃς γνώμη, ὅταν τὰ ἰδῆς, εἶπεν ἡ μητέρα.

Καὶ ἀφοῦ εἶπεν αὐτά, ἐσηκώθη καὶ ἐτοίμασε λίγο γάλα μὲ τριμμένο ψωμί γιὰ τὴν γάτα τους.

—Πρέπει τώρα νὰ τὴν περιποιούμεθα καλύτερα, Λάμπη. "Ἐχει νὰ θρέψῃ, παιδί μου, καὶ μικρά. Εἶναι τώρα μητέρα. ∞

55. Τὰ ζῶα.

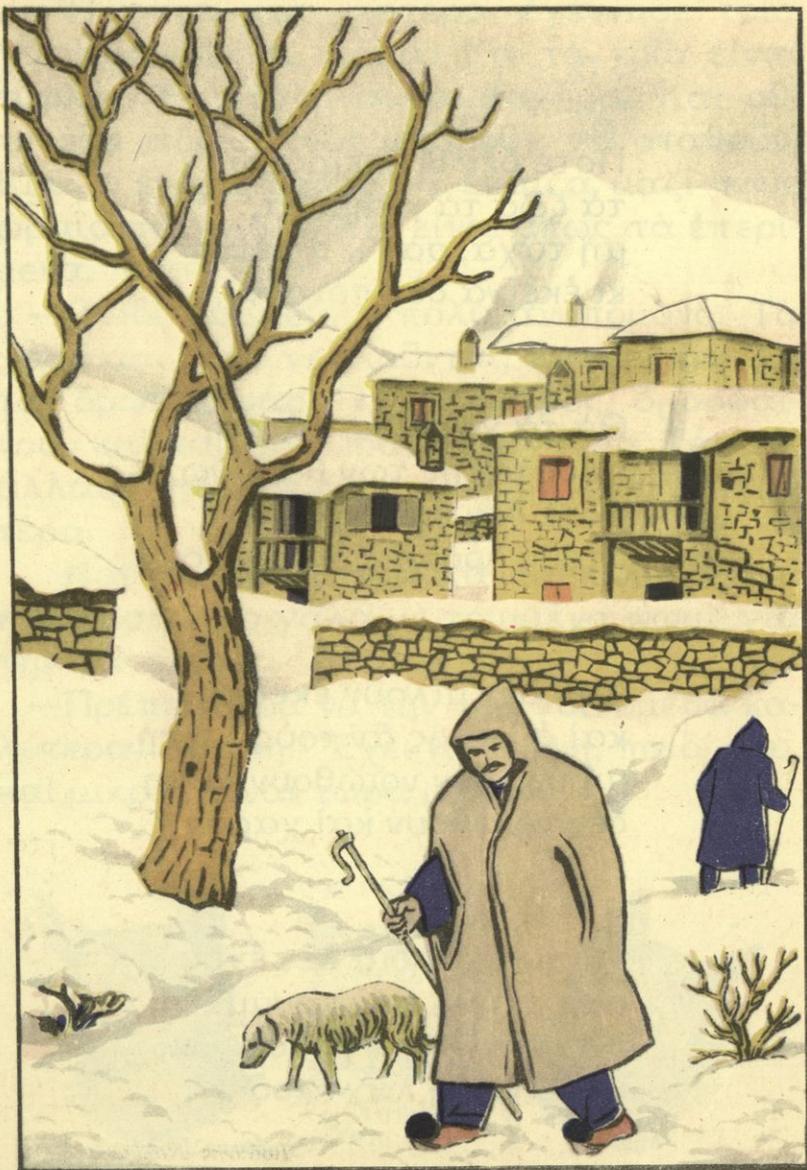
Ποτέ δὲν θὰ πειράξω
τὰ ζῶα τὰ καημένα,
μὴ τάχα, σὰν καὶ μένα
κι ἐκεῖνα δὲν πονοῦν; 0

Θὰ τὰ χαϊδεύω πάντα,
προστάτης των θὰ γίνω,
ποτέ δὲν θὰ τ' ἀφήνω
στοὺς δρόμους νὰ πεινοῦν. 0

Σὰν δὲν μιλοῦν ἐκεῖνα,
καὶ ὁ λόγος ἂν τοὺς λείπη,
μήπως δὲν νοιώθουν λύπη
δὲν νοιώθουν καὶ χαρά;

Μήπως καρδιά δὲν ἔχουν,
στά στήθη των κρυμμένη,
ποὺ τὴν χαρὰ προσμένει
καὶ ἀγάπη λαχταρᾷ; α

Ἰωάννης Πολέμης

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

α
Ὁ χειμῶνας ἄν δέν πιάση
καὶ χιονιᾶς ἄν δέν πλακῶση,
οὔτε στάρι οὔτε λάδι
οὔτε ἄνθους ἢ γῆ θὰ δώση.

Ἑλένη Καριᾶ

56. Ἐτοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα.

Προτοῦ βγῆ τὸ φθινόπωρο στὸ χωριό, ἀρχίζουν τὶς ἐτοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα. Στὸ σπίτι τοῦ Λαζαρή ὁ παπποῦς ἔχει τὸ πρόσταγμα.

Πρῶτ' ἀπ' ὄλα ἀποθηκεύουν τὸ σιτάρι.
ο Τὸ ψωμὶ εἶναι τὸ θεμέλιο, λέγει ὁ παπποῦς.

ο Ὕστερα κουβαλοῦν ἀπ' τὸ βουνὸ τὰ ξύλα. Ἐπειτα βάζουν τὸ λάδι, τὸ τυρί, τὸ βούτυρο καὶ ἄλλα φαγώσιμα. Ἡ γιαγιά πάλι ἔχει ζυμώσει ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τὸν τραχανᾶ καὶ τὶς χυλοπίττες. Στὴν ἀποθήκη ἔχει τοῦ κόσμου τὰ σακκουλάκια κρεμασμένα: Τὰ καρύδια, τ' ἀμύγδαλα, τὸ σουσάμι. Τὰ κρεμᾶ, γιὰ τὴν φοβᾶται τοὺς ποντικούς. Ὡς καὶ τὸν ἄνηθο μαζεύει ἢ γιαγιά. Ἀκόμη φροντίζει καὶ γιὰ τὴν ρίγα-

νη, τὴν μέντα, τὴν κανέλλα καὶ τ' ἄλλα τὰ μυρωδικά. Γιὰ τὸ συνάχι καὶ τὶς μικροαδιαθεσίες ἔχει τὸ τσάϊ τοῦ βουνοῦ, τὸ χαμόμηλό, τὴν μολόχα καὶ τὸ τίλιο.

Τὰ χέρια τῆς γιαγιᾶς δὲν σταματοῦν ἀπ' τὰ πλεξίματα. Πλέκει κάλτσες χονδρές γιὰ τὸν παπποῦ, γιὰ τοὺς γιουοὺς καὶ τὰ ἐγγόνια. Ἡ γιαγιὰ εἶναι γυναίκα χρυσοχέρα. Οἱ νύμφες τῆς πάλι ὑφαίνουν κιλίμια, βελέντζες, ὅλα τὰ μάλλινα στρωσίδια τοῦ σπιτιοῦ. Ἔτσι, ὅταν ἔρχεται ὁ χειμῶνας, τίποτε δὲν λείπει ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Λαζαρη. Εἶναι ἓνα σπίτι εὐτυχισμένο. α

α 57. Ἡ καλή νοικοκυρά.

Εἶναι Δεκέμβριος καὶ τώρα σκέπτεται γιὰ ξύλα ὁ Κοσμάς. Ὁ Τώρα ποῦ ἔσφιξε τὸ κρύο. Τώρα τραβᾷ μὲ τὸ ζῶο κατὰ τὸ βουνό. Χιονίζει καὶ αὐτὸς ἀνεβαίνει. Τὸ μονοπάτι σὲ μεριές - μεριές εἶναι ἀπέραστο.

Ὅλες του τίς δουλειές ἔτσι συνηθίζει καὶ τίς κάνει. Ὅταν θέλῃ νὰ ὀργώσῃ, τότε σκέπτεται νὰ διορθώσῃ τὸ ὑνί. Ὅταν θέλῃ νὰ σκάψῃ, τότε τρέχει γιὰ τὸν κασμᾶ καὶ τὸ τσαπί. Μὰ καὶ ἡ Σταθούλα, ἡ γυναῖκα του, τέτοια εἶναι. Ὅταν πεινάσουν, τότε σκέπτεται νὰ μαγειρέψῃ. Ὅταν τῆς ζητοῦν ψωμί, τότε ἐτοιμάζεται νὰ ζυμώσῃ.

Ἀπὸ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα ἐπῆραν καὶ τὰ παιδιά τους συνήθειες. Ὅταν κτυπᾷ ἡ καμπάνα γιὰ τὸ σχολεῖο, τότε ὁ Μάνθος καὶ ἡ Ἀγαθὴ παίρνουν νὰ γράψουν. Τότε ψάχνουν γιὰ τετράδιο καὶ γιὰ μολύβι. Καὶ πολλές φορές οὔτε ξέρουν ποῦ τὰ ἔχουν. Ὅταν σηκώνωνται στὸ μάθημα, τότε ρίχνουν ματιές στὸ βιβλίο.

Μαθαίνονται ὅμως ἔτσι τὰ γράμματα; Γι' αὐτὸ ἔγιναν παιδιά χωρὶς ἐξυπνάδα, παιδιά κοιμισμένα. Τοὺς μιλεῖς καὶ δὲν ξέρουν νὰ σοῦ ἀπαντήσουν. Τέτοια παιδιά

πῶς μποροῦν ποτὲ νὰ προοδεύσουν;

Ὁ Ἀνέστης, ὁ γείτονας, κοιτάζει τὸν Μάνθο καὶ τὴν Ἀγαθὴ καὶ θυμᾶται ἓνα ἄλλο παιδί, τὸν Μιχαλάκη. Αὐτὸν τὸν εἶχε ἰδεῖ μιὰ ἡμέρα στὸ μπακάλικο καὶ τοῦ εἶχε κάμει ἐντύπωση. ω

58. Ὁ Μιχαλάκης καὶ τὸ τετράδιο.

Ὁ Μιχαλάκης ἐπῆγε μιὰ ἡμέρα στὸ μπακάλικο νὰ ἀγοράσῃ μὲ δυὸ αὐγὰ ἓνα τετράδιο.

—Καλημέρα, κύριε Θάνο, ἐχαιρέτησε τὸν μπακάλη ὁ μικρός. Σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ δώσης ἓνα τετράδιο.

—Τὰ τετράδια, παιδί μου, ἔχουν τρία αὐγά. Νὰ μοῦ φέρῃς ἀκόμα ἓνα. ρ

—Ὁ ἄλλος μπακάλης τὰ πωλεῖ δυὸ αὐγά. "Αν δὲν μοῦ δώσης ἐσύ, θ' ἀγοράσω ἀπὸ ἐκεῖνον, εἶπεν ὁ Μιχαλάκης.

Ὁ κύριος Θάνος, ἅμα εἶδε, πῶς ὁ μικρός θὰ τοῦ ἔφευγε, ἐπῆρε τ' αὐγὰ καὶ ἄρχισε νὰ τὰ κοιτάζῃ προσεκτικά.

—Μήπως εἶναι κλούβια ἢ ραγισμένα καὶ μοῦ τὰ ἔφερες; εἶπε στὸ Μιχαλάκη.

—"Ὅχι. Εἶναι γερὰ καὶ φρέσκα. Τὰ ἐγέννησαν οἱ κοττοῦλές μας, εἶπεν ὁ μικρός.

Ἄφοῦ ὁ μπακάλης ἐβεβαιώθηκε, πὼς εἶναι γερά, τὰ ἔβαλε στὸ ράφι κι ἔδωκε στὸ Μιχαλάκη τὸ τετράδιο. Ὁ μικρὸς τὸ ἐπῆρε καὶ ἄρχισε νὰ τὸ κοιτάζη.

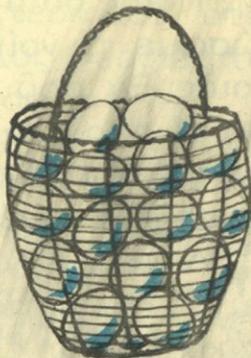
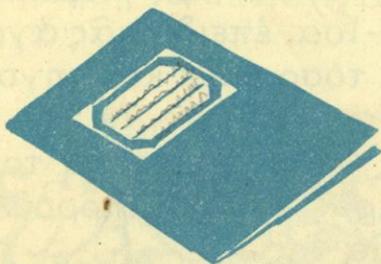
—Τί τὸ κοιτᾶς; καινούργιο εἶναι, τοῦ εἶπεν ὁ μπακάλης.

—Καὶ τὰ αὐγά, ποῦ σοῦ ἔδωκα ἐγώ, ἦταν φρέσκα, μὰ ἐσὺ τὰ ἐκοίταζες. Τὸ ἴδιο τώρα θὰ κάμω κι ἐγὼ μὲ τὸ τετράδιο.

Καὶ ἄφοῦ τὸ παρετήρησε προσεκτικὰ καὶ εἶδε, πὼς εἶναι καλό, τὸ ἐπῆρε καὶ ἔφυγε.

Ὅταν ὁ Μιχαλάκης ἔφυγε, ὁ Ἀνέστης, ποῦ ἔτυχεν ἐκεῖ, εἶπε σὲ μερικοὺς πελάτες, ποῦ ἦταν καὶ αὐτοὶ στὸ μπακάλιο.

—Τέτοια παιδάκια ἔξυπνα, πὼς νὰ μὴν τὰ χαίρεσαι; Εἶναι ποτὲ δυνατὸν ὁ Μιχαλάκης νὰ μὴν προοδεύσῃ στὴ ζωὴ του;

59. Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη.

Κάθε πρωὶ ποὺ ξυπνᾷ ὁ Φάνης, δὲν βλέπει τὸν πατέρα στὸ σπίτι τους. Ἔχει σηκωθῆ ἀπὸ ἔνωρις κι ἔχει φύγει γιὰ τὴ δουλειὰ του. Καὶ ὅταν ἀκόμα εἶναι χειμῶνας καὶ ὁ καιρὸς κακός, καὶ τότε πάλι ὁ πατέρας φεύγει ἀπὸ τὸ σπίτι. Πηγαίνει νὰ ἐργασθῆ.

Ὅταν ὁ Φάνης ἦταν πιὸ μικρός, δὲν ἔνοιωθε γιατί ἔφευγε ὁ πατέρας, κι ἔλεγε στὴ μητέρα του.

— Ὁ πατέρας, καλή μου μητερούλα, δὲν μᾶς ἀγαπᾷ. Δὲν κάθεται καθόλου νὰ μᾶς ἰδῆ. Φεύγει πολὺ πρωὶ καὶ δὲν τὸν βλέπομε διόλου.

— Δὲν ἔχεις δίκιο, παιδί μου, νὰ λέγης αὐτά. Ἄν ὁ πατέρας δὲν ξυπνήσῃ ἔνωρις καὶ δὲν ἐργασθῆ, τότε ποιός θὰ μᾶς θρέψῃ; Ποιός θὰ βγάλῃ χρήματα γιὰ νὰ πληρώσωμε τὸ νοίκι καὶ τὰ ἄλλα μας ἔξοδα; Ποιός θὰ σοῦ πάρῃ βιβλία καὶ τετράδια γιὰ τὸ σχολεῖο; Ἰσα-ἴσα, ἐπειδὴ μᾶς ἀγαπᾷ, γιὰ τοῦτο φεύγει τόσο πρωὶ καὶ πηγαίνει στὴ δουλειὰ του.^α

Ἄυτὰ ἔλεγε στὸ Φάνη ἡ μητέρα του. Αὐτὸς ὅμως ἦταν μικρός καὶ δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ τὰ λόγια της.

Τώρα όμως ο Φάνης έμεγάλωσε και καταλαβαίνει για ποιό λόγο φεύγει ένωρίς ο πατέρας. Τώρα καταλαβαίνει γιατί γυρίζει κατάκοπος και νύκτα στο σπίτι. Και τώρα, πού νοιώθει αυτά, ξέρετε τί παρακαλεί τον Θεό ο Φάνης στην προσευχή του; Νά τον βοηθήση να μεγαλώση άκόμα πιό πολύ και να τελειώση τό σχολείο. Και τότε θα είπη στον πατέρα του:

—Καλέ μου πατερούλη! Φθάνει πιά πού τόσο έδούλεψες. Τώρα έμεγάλωσα έγώ τό παιδί σου, ο Φάνης, και μπορώ να σε βοηθώ. Άπό τώρα και πέρα θα σηκώνωμαι έγώ πιό πρωί και θα πηγαίνω στη δουλειά. Έγώ θα φροντίζω για όλους μας. Έγώ θα κάνω για τό σπίτι μας ό,τι έκανες έσύ για μäs ως τώρα. Έσύ πιά να καθήσης να ξεκουρασθής.

Αυτά θα είπη στον πατέρα του, όταν μεγαλώση ο Φάνης. Ο καλός Θεός άς τον βοηθήση να έπιτύχη αυτό πού ζητεί. *α*

60. "Ερχεται ὁ πατέρας.

α - 0

Πῆρε καὶ βραδυάζει
ἔκλεισεν ἡ ἀγορά,
ἡ μητέρα σιάζει
τὸ τραπέζι μὲ χαρά! 0

Κάποιον σὰν κι ἐμένα
περιμένει χαρωπά,
κάποιος γνωρισμένα
στὴν ἐξώθυρα κτυπᾷ.

"Ακουσέ τον κάτου,
μητερούλα μου καλή,
νά τὸ πάτημά του!
τρίζει ἄνω στὸ σκαλί.

Μύρισ' ὁ ἀγέρας,
ἔφεξε τὸ σπιτικό!

"Ερχεται ὁ πατέρας
μὲ χαμόγελο γλυκό. α

Γεώργιος Βιζυηνός

61. Ἡ μητέρα.

Κάθε ἡμέρα ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ τοῦ Χρόνη σηκώνεται πρωῖ. Πιὸ πρωῖ ἂπ' ὄλους μέσα στὸ σπίτι. Καθὼς μπαينوβγαίνει στὰ δωμάτια, περπατεῖ σιγὰ-σιγὰ, γιὰ νὰ μὴ ξυπνήσῃ τὰ παιδιὰ τῆς. "Ἐχει νὰ σκουπίσῃ, νὰ σιγουρίσῃ, ν' ἀνάψῃ φωτιά. Νὰ ψῆσῃ τὸν καφέ γιὰ τὸν πατέρα, πού θὰ φύγῃ γιὰ τὴ δουλειά. Νὰ ἔτοιμάσῃ τὸ ζεστό γιὰ τὰ παιδιὰ τῆς, πού πηγαίνουν στὸ σχολεῖο.

Καὶ ὅταν εἶναι ἡ ὥρα γιὰ νὰ ξυπνήσουν, ἔρχεται σιγὰ-σιγὰ, γιὰ νὰ μὴν τὰ τρομάξῃ καὶ τὰ φωνάζει μὲ χαϊδευτικὴ φωνή:

— "Ἐ! ὕπναρᾶδες μου! Ξυπνᾶτε! Φθάνει πιά τόσο πού ἐκοιμηθήκατε.

Ἐκεῖνα ἀκοῦν τὴν φωνή, ἀνοίγουν τὰ μάτια τους, μὰ πάλι τὰ ξανακλείνουν. Τοὺς ἀρέσει ὁ ὕπνος. Ἡ μητέρα ὅμως, ἂν δὲν ξυπνήσουν, δὲν φεύγει. Τὰ ρουχαλάκια τους εἶναι στὴ θέσι τους ἔτοιμα καὶ καθαρὰ. Τὰ παπούτσια τους λουστραρισμένα. "Ὅλα εἶναι ἔτοιμα. "Ὅταν τὰ παιδιὰ τῆς νιφθοῦν, ἔτοιμασθοῦν καὶ κάμουν τὴν προσευχή τους, οἱ κοῦπες μὲ τὸ ζεστὸ ρόφημα

τὰ περιμένουν στὸ τραπέζι. Βουτοῦν τὸ ψωμί τους στὸ ρόφημα καὶ τρώγουν μὲ μεγάλη ὄρεξι.

—Σιγά! μὴ βιάζεσθε! τοὺς λέγει ἡ μητέρα. Μὴν τρῶτε λαίμαργα. Μασᾶτε καλά. Προσέξτε νὰ μὴ λερῶσετε τὰ ροῦχά σας. Βάλτε ἔμπρὸς τὶς πετσέτες σας.

Καὶ ὅταν ἡ Ἐλενίτσα καὶ ὁ Χρόνης χορτάσουν, σηκώνονται καὶ εἶναι ἕτοιμοι γιὰ τὸ σχολεῖο. Αὐτὸ γίνεται κάθε ἡμέρα μὲ τὴ μητέρα. Γίνεται ἑβδομάδες, γίνεται μῆνες, γίνεται χρόνια.

Καὶ σὰν τὴ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ τοῦ Χρόνη κάνουν ὅλες οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν. Ἡ μητέρα πάντα μᾶς ξυπνᾷ, μᾶς ἑτοιμάζει γιὰ τὸ σχολεῖο. Αὐτὴ μᾶς φροντίζει καὶ μᾶς παραστέκει στὴν ἀρρώστεια μας. Σ' ὅλα ἡ μητέρα καὶ παντοῦ ἡ μητέρα.

62. Ἡ μητέρα.

Πῶς νὰ πειράξω τὴ μητέρα,
νὰ κάμω ἄγῳ νὰ λυπηθῆ,
ποὺ ὅλη νύκτα κι ὅλη ἡμέρα
γιὰ τὸ καλὸ μου προσπαθεῖ;

Αὐτὴ στὰ στήθη τὰ γλυκὰ της
μὲ εἶχε βρέφος ἀπαλό·
μ' ἐκάθιζε στὰ γόνατά της
καὶ μ' ἔμαθε καὶ νὰ μιλῶ.

Αὐτὴ μὲ τρέφει καὶ μὲ ντύνει,
αὐτὴ γιὰ μὲ πρωτὶ ξυπνᾷ
καὶ δίπλα στὴ μικρὴ μου κλίνη,
σὰν ἄρρωστήσω, ξαγρυπνᾷ.

Ἄ! Πῶς λοιπὸν τέτοια μητέρα
νὰ κάνω ἐγὼ νὰ λυπηθῆ,
ποὺ ὅλη νύκτα κι ὅλη ἡμέρα,
γιὰ τὸ καλὸ μου προσπαθεῖ;

Γεώργιος Βιζυηνός

63. Ὁ χειμῶνας.

ο ο

Εἶναι Δεκέμβριος. Ὁ πατέρας λέγει
στό Μίμη, τὸ γυιό του.ο

—Τὰ σπουργίτια στρώνονται στή γῆ·
χιόνι, παιδί μου, καταλαβαίνουν.

ο
—Καὶ πῶς γνωρίζουν, πατέρα, πῶς θὰ
ἔχωμε χιόνι;ο

—Πολλές φορές τὰ πουλιὰ καὶ τὰ ζῶα
καταλαβαίνουν τὸν καιρὸ καλύτερα ἀπὸ
μᾶς.

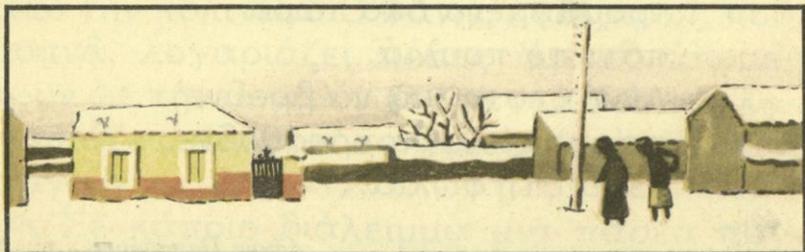
Τὴν ὥρα ποὺ ὁ πατέρας ἔλεγε αὐτά,
ἄρχισε νὰ φυσᾷ δυνατά. Ἐνα μεγάλο πλα-
τάνι, ποὺ ἦταν στήν ἀντικρινή πλατεῖα,
ἐλύγισε τοὺς κλώνους τοῦ ἀπὸ τὸ φύσημα.
Τὰ δένδρα τοῦ περιβολιοῦ ἡσυχία δὲν εἶ-
χαν ἀπὸ τὸν βοριᾶ. Τὰ κλωνάρια τοὺς λές
καὶ θὰ ἔσπαζαν. Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἀρχίζει
νὰ πέφτη χιόνι πυκνό. Ἀμέτρητες μικρὲς
πεταλουδίτσες χορεύουν τρελλά. Εἶναι οἱ
νιφάδες τοῦ χιονιοῦ. Ἡ γάτα δὲν ξεκολλᾷ
ἀπὸ τὸ τζάκι. Θέλει ὅλο νὰ ζεσταίνεται.
Οἱ τρίχες της εἶναι σὲ μεριές-μεριές καψα-
λισμένες. Ὁ μικρότερος ἀδελφὸς τοῦ Μί-
μη, ὁ Λάμπης, χαίρεται ποὺ χιονίζει. Σὰν
τὸ στρώση, θὰ παίξῃ χιονοπόλεμο μὲ ἄλ-
λα παιδιά. ο

—Χιόνι, πατέρα, χιόνι! φωνάζει χαρούμενος ὁ Λάμπης. Ἡ μητέρα τὸν παίρνει ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν φέρνει στὸ παράθυρο.

—Κοίταξε, Λάμπη, τοῦ λέει, πῶς πέφτει πυκνό. Αὔριον ὄλα θὰ εἶναι κάτασπρα. Οἱ τριανταφυλλίτσες μας, ποὺ εἶναι στὸ περιβόλι, θὰ ἀσπρίσουν. Ἡ ἐλιά μας κι αὐτὴ θὰ γίνῃ κάτασπρη. Καὶ ἅμα τὸ παγώση, θὰ κρέμονται ἀπὸ τὰ κεραμίδια τὰ κρύσταλλα σὰν σπαθιά.

Ὁ Μίμης παίρνει τὸ τετράδιό του κι ἔρχεται νὰ γράψῃ κοντὰ στὸ παράθυρο. Μὰ τὰ χέρια του παγώνουν καὶ τὰ ζεσταίνει μὲ τὴν ἀνάσα του.

—Ἐλᾶτε ἐδῶ στὸ τζάκι, τοὺς λέγει ἡ γιαγιά. Ἐθυμήθηκα ἓνα παραμῦθι νὰ σᾶς πῶ γιὰ τὸ χιόνι. Καὶ τοὺς λέγει γιὰ ἓνα καλὸ παιδάκι, ποὺ τὸ ἐκουκούλωσε στὸ δάσος τὸ χιόνι καὶ τὸ ἐγλύτωσεν ὁ ἄγγελος. Ἐπῆγε καὶ τὸ ἐσκέπασε μὲ τὰ πτερά του. Καὶ δὲν τ' ἄφησε νὰ ξεπαγιάσῃ. *a*

64. Ὁ χειμῶνας.

Ὁ χειμῶνας ἦλθε πάλι
κι ὄλοι γύρω στὸ μαγκάλι
ἔχουν μαζευτῆ.
Ρίχτε κάστανα στὴ θράκα,
παραμύθια ἢ γιαγιάκα
θάρθη νὰ μᾶς 'πῆ.

Ἐξω πέφτει τὸ χαλάζι
καὶ τὴ θύρα μας τραντάζει
τώρα ὁ Βοριᾶς.
Μέσ' τὴν κρύα ἀνατριχίλα
σκορπισθήκανε τὰ φύλλα
τῆς κληματαριᾶς.

Μέσ' τὴν ἄγρια τούτη μπόρα
τρομαγμένα ὄλα τώρα
πᾶνε τὰ πουλιά.
Λίγη ζέστη γιὰ νὰ βροῦνε
τσίου τσίου, θὰ κρυφθοῦνε,
μέσα στὴ φωλιά.

Λάκης Παπαδήμας

65. Ὁ ξενιτεμμένος πατέρας.

Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη εἶναι στὰ ξένα. Ἐργάζεται στὴν πολιτεία. Ὄταν ἐπλησίαζαν τὰ Χριστούγεννα, ἔγραψε στὴ γυναῖκά του.

Ἀγαπητή μου Ἀσημίνα.

Μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ εἶμαι καλὰ καὶ εὐχομαι τὸ ἴδιο καὶ γιὰ σᾶς. Ἐτοιμάζομαι νὰ ἔλθω στὸ χωριὸ γιὰ νὰ ἐορτάσω με τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ ὅλοι μαζί. Ἐπεθύμησα πολὺ νὰ σᾶς ἰδῶ. Πόσο θὰ χαρῶ, ἂν μάθω, πὼς τὸ παιδί μας, ὁ Φάνης, προοδεύει στὰ μαθήματα!

Λίγες ἡμέρες μᾶς χωρίζουν ἀκόμα ἀπὸ τὴ μεγάλη ἐορτή. Χαιρέτησέ μου τὸ παιδί.

Μὲ ἀγάπη

Νίκος Αὐγέρης

Πόσο ἐχάρηκαν, ὅταν ἐπῆραν τὸ γράμμα! Μαζί μὲ τὸ Χριστό, ποὺ θὰ γεννηθῆ στὴ φάτνη, θὰ καλοδεχθοῦν καὶ τὸν πατέρα ἀπὸ τὴν πολιτεία. Ὁ Φάνης κάθε πρωτῆ, ποὺ ξυπνᾷ, λογαριάζει πόσες ἡμέρες ἀπομένουν ὡς τὴν μεγάλη ἐορτή. Μὰ ὅσο τις λογαριάζει, ἄλλο τόσο τοῦ φαίνονται, πὼς ἀργοῦν.

Σὲ κάποιο διάλειμμα μιὰ παρέα παι-

διῶν, θέλοντας νὰ πειράξῃ τὸ Φάνη, ἄρχισε νὰ λέγῃ:

—Ξέρετε, παιδιά; Τὰ Χριστούγεννα ἐφέτος θὰ τὰ ἐορτάσωμε τὸ καλοκαίρι. Ἔτσι διέταξαν.

Ὁ Φάνης, ἄθῳ παιδί, δὲν ἐκατάλαβε τὸ πείραγμα. Καὶ ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι, εἶπε λυπημένος στὴ μητέρα του.

—Ξέρεις τί ἔμαθα, μητέρα; Ἐφέτος θὰ ἐορτάσωμε τὰ Χριστούγεννα τὸ καλοκαίρι. Τὸ ἔλεγαν τὰ μεγάλα παιδιά στὸ σχολεῖο.

Ἡ μητέρα ἐγέλασε μὲ τὴν καρδιά της.

—Ἀθῶ μου παιδί! Τὰ μεγάλα παιδιά σοῦ ἄστειεύθηκαν! Τὰ Χριστούγεννα πάντα ἔρχονται τὴν ἴδια ἡμερομηνία. Ἐρχονται στὶς 25 Δεκεμβρίου. Δὲν ἀλλάζουν.

Τὴν παραμονὴ τῆς μεγάλης ἐορτῆς ἡ χαρὰ τοῦ Φάνη δὲν περιγράφεται. Ὁ πατέρας ἤλθε καὶ τὸ σπίτι ἐγέμισεν ἀπὸ χαρὰ. Ὁ Φάνης ἔδειξε τὸν ἔλεγχο μὲ τοὺς βαθμοὺς καὶ ὁ πατέρας εὐχαριστήθηκε καὶ ἔδωκε στὸ Φάνη μιὰ ὠραία σάκκα, μιὰ κασσετῖνα καὶ παιγνίδια διάφορα. Ὁ Φάνης πάλι, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, τοῦ διηγήθηκε τὴν ἱστορίαν τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ εἶπεν ὠραία ποιήματα, ποὺ ἔμαθε στὸ σχολεῖο.

66. Τὰ Χριστούγεννα τοῦ γέρο-Μάνδου

Ὁ ἔϊναι παραμογή τῶν Χριστουγέννων. Ὁ γέρο-Μάνθος κατέβηκε ἀπὸ τὰ κτήματά του στὸ χωριό. Θέλει νὰ ἑορτάσῃ τὴ μεγάλη ἑορτὴ μὲ τὰ παιδιὰ του, νὰ πάῃ καὶ στὴν ἐκκλησίᾳ νὰ μεταλάβῃ. Στὸ χωριὸ ἔχει μεγάλους γυιούς καὶ δώδεκα ἑγγόνια. Ὅλα πηγαίνουν στὸ σχολεῖο καὶ κάθονται μαζὶ στὸ ἴδιο σπίτι.

Τὴ νύκτα ποὺ ἐκτύπησεν ἡ καμπάνα, ὅλοι ἐξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησίᾳ. Ὁ παπποῦς φορεῖ τὴν κάτασπρη φουστανέλλα του καὶ περπατεῖ ὀλόρθος σὰν κυπαρίσσι. Ζηλεύεις νὰ τὸν βλέπῃς πῶς περπατεῖ. Στὴν ἐκκλησίᾳ ἄναψε μιὰ μεγάλη λαμπάδα. Ἐπροσκύνησε καὶ ἀνεσπάσθη τὴν ἁγία εἰκόνα μὲ τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ. Τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν κοντὰ στὸν ψάλτη νὰ βοηθήσουν.

«Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν...»

Τί γλυκὰ ποὺ ἀκούονται οἱ ψαλμωδίες! Τί ὠραῖες ποὺ εἶναι αἱ ἅγιες εὐχές, ποὺ διαβάζει ὁ παπαῖ-Νικόλας! Ὅλα ὁ παπποῦς τὰ παρακολουθεῖ μὲ προσοχή.

Ὅταν ἡ θεία λειτουργία ἐτελείωσε, ὁ

γέρο-Μάνθος ἐπλησίασε καὶ ἐκοινώνησε.
"Ἐπειτα ὁ παπᾱ-Νικόλας ἐκοινώνησε καὶ
τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς ἄλλους καὶ τοὺς ἔδωκε
ἀντίδωρο.

Γεμάτοι ἀπὸ τὴ χάρι τοῦ Θεοῦ γυρίζουν τώρα ὅλοι στὸ σπίτι. Ἀρχίζει πιά νὰ χαράζει. Οἱ πετεινοὶ φωνάζουν πὼς ἐξημέρωσε. Κικιρίκου! κικιρίκου!

Ὁ παπποῦς κάθεται στὴ γωνιά. "Ὅλοι σκύβουν καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι. Πρῶτα οἱ νύμφες, ὕστερα οἱ γυιοί, ὕστερα τὰ ἐγγόνια.

—Χρόνια πολλά, παπποῦ! Νὰ μᾶς ζήσης! Νὰ ἑορτάσωμε καὶ τοῦ χρόνου καλὰ Χριστούγεννα!

Ὁ παπποῦς συγκινημένος τοὺς δίνει τὴν εὐχή του.

67. Τὸ σπήλαιον καὶ ἡ φάτνη.

Τὰ παιδιά στὸ διπλανὸ δωμάτιο ἐσχέ-
διασαν τὸ σπήλαιον καὶ τὴ φάτνη. Μέσα ἐ-
τοποθέτησαν μιὰ μεγάλη καὶ ὠραία εἰκό-
να μὲ τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ "Ολα ἔλα-

βαν μέρος στη Χριστουγεννιάτικη αυτή
έορτή για να ευχαριστήσουν τον παππού.
ο Τὸ Σπήλαιο ἐφωτιζόταν μὲ ἀναμμένα κε-
ράκια. ο Ἐχυναν τέτοιο φῶς, πὺ ἐνόμιζε
κανένας, πὺς εὐρίσκεται σὲ σπήλαιο ἀλη-
θινό.

Ὁ παππούς κοιτάζει καὶ δὲν μπορεῖ νὰ
κρατήση τὴν συγκίνησί του. Σηκώνει τὸ
χέρι καὶ κάνει τὸν σταυρό του.

Τὰ παιδιά ψάλλουν! «Ἡ Παρθένος σή-
μερον τὸν Ὑπερούσιον τίκτει...». Τὰ τρο-
πάρια αὐτὰ τὰ εἶχαν μάθει στὸ σχολεῖο.
Καὶ τὴν ἐορτὴ ἐκεῖ τὴν εἶχαν ἰδεῖ καὶ τώρα
τὴν ἔκαμαν στὸ σπίτι. Γι' αὐτὸ καὶ τὴν ἐ-
σχεδιάσαν καλά. Ἀπ' ὅλες τὶς φωνές γλυ-
κύτερη εἶναι τοῦ Λάμπρου. Αὐτὸς ἦταν τὸ
πιὸ μικρὸ ἐγγόνι τοῦ παππού.

Ἄμα ἐτελείωσεν ἡ ἐορτὴ, ὁ παππούς
ἐπῆρε τὰ ἐγγόνια κοντά του καὶ τὰ ἐχάϊ-
δεψε. Μὲ δυσκολία εὐρίσκει λόγια γιὰ νὰ
τὰ ευχαριστήση.

Τέτοια ὠραία Χριστουγεννιάτικη ἐορ-
τὴ ὁ παππούς δὲν εἶχε ξαναεορτάσει. ~

68. Χριστούγεννα.

Στή γωνιά μας κόκκινο
τ' άναμμένο τζάκι.
Τουφες χιόνια πέφτουνε
στο παραθυράκι.

"Ολο άπόψε ξάγρυπνο
μένει τὸ χωριὸ
καὶ κτυπᾷ Χριστούγεννα
τὸ καμπαναριό.

"Ελα, Ἐσὺ ποὺ Ἄρχάγγελοι
σ' άνυμνοῦν άπόψε.
Πάρε άπό τὴν πίττα μας,
ποὺ εὐωδιᾷ, καὶ κόψε.

"Ελα, κι ἡ γωνίτσα μας
καρτερεῖ νὰ ῥθῆς.
Σοῦ ἄστρωσα, Χριστούλη μου,
γιὰ νὰ ζεσταθῆς.

Στέλιος Σπεράντσας

69. Ἡ παραμονή τῆς Πρωτοχρονιάς.

α¹⁰ Εἶναι παραμονή τῆς Πρωτοχρονιάς. Τὰ παιδιά εἶναι ὄλο χαρά. Φθάνει ὁ Ἅγιος Βασίλης, ὁ γελαστός παππούς μὲ τὸ σκουφὶ καὶ μὲ τὴν παράξενη φορεσιά. Ἔρχεται καταφορτωμένος. Ὀλόκληρο σακκὶ ἔχει στὴ ράχι του. Καὶ τί δὲν ἔχει μέσα στὸ σακκί! Σφυρίχτρες, στρατιωτάκια, κοῦκλες μεγάλες, κοῦκλες μικρές, ποδηλατάκια! Γιὰ κάθε παιδιὶ ἔχει καὶ ἓνα δῶρο. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ παιδιά τὸν περιμένουν καὶ τὸν τραγουδοῦν.

Ἄρχιμηδιά κι ἀρχιχροιά
κι ἀρχὴ καλὸς μας χρόνος,
Ἄγιο-Βασίλης ἔρχεται
ἀπὸ τὴν Καισαρεία.
Βαστᾶ εἰκόνα καὶ χαρτί,
χαρτὶ καὶ καλαμάρι.....

Ὅλοι οἱ δρόμοι εἶναι γεμᾶτοι κόσμο. Παιδιά μὲ τρουμπέτες, μὲ μπαλόνια, μὲ ποδηλατάκια, μὲ κοῦκλες, μὲ ὅ,τι νὰ εἰπῆς, γυρίζουν χαρούμενα. Ὅπου στρέψεις τὰ μάτια, βλέπεις κόσμο. Τὰ μαγαζιά γεμᾶτα. Ἄλλοι μπαίνουν, ἄλλοι βγαίνουν. Δὲν προφθάνουν νὰ πωλοῦν οἱ καταστηματαρχαί. α

—Χρόνια πολλά, Λεωνίδα! Εὐτυχισμένος ὁ καινούργιος χρόνος.

—Καλή χρονιά, Νικολάκη!

Οἱ χαιρετισμοὶ καὶ οἱ εὐχὲς δίνουν καὶ παίρνουν. Ὅλοι εἶναι χαρούμενοι, πὺ εἶναι ἡ μεγάλη αὐτὴ ἑορτὴ.

Στὸ σπίτι ἡ μητέρα ἔχει ἐτοιμάσει τὴν βασιλόπιττα. Ὅταν ὅλοι μαζεθοῦν στὸ τραπέζι, ὁ παπποῦς θὰ τὴν κόψει σὲ κομμάτια. Θὰ κάμῃ πρῶτα τὸ σταυρὸ του, θὰ εἰπῇ χρόνια πολλά καὶ θὰ τὴν μοιράσῃ.

Ἐνα κομμάτι γιὰ τὸν Χριστό, ἕνα γιὰ τὸν Ἅγιο-Βασίλη, τρίτο γιὰ τὸν ἑαυτό του, ἕνα γιὰ τὸν πατέρα, ἕνα γιὰ τὴν μητέρα. Ὡς καὶ γιὰ τὸν ξενιτεμμένο ἀδελφὸ θὰ κόψῃ κομμάτι ὁ παπποῦς.

Μὰ ποιὸς θὰ εἶναι ὁ τυχερὸς νὰ βρῇ τὸ φλωρί, πὺ εἶναι στὴ βασιλόπιττα; Ἡ Κούλα καὶ ὁ Παντελάκης ὅλο γι' αὐτὸ συζητοῦν.

70. Ὁ καινούργιος χρόνος.

1 Ἰανουαρίου γράφει τὸ ἡμερολόγιο. Ὁ χρόνος ἀλλάζει. Ὁ παλιὸς φεύγει. Ἔρχεται ὁ καινούργιος. Ὁ παλιὸς δὲν γυρίζει πιά. Ὅπως δὲν ξαναγυρίζει τὸ νερό, ποὺ τρέχει ἀπὸ τὴ βρύση. Ὁ παπποῦς γίνεται πιὸ μέγας ἓνα χρόνο. Ὁ πατέρας, ἡ μητέρα, ὁ Παντελάκης, ἡ Κούλα, ὅλοι μεγαλώνομε ἓνα χρόνο ἀκόμη. Μπάμ! Μπούμ! ἀκούεται νὰ βροντᾷ τὸ κανόνι. Χαιρετᾷ τὸν παλιὸ χρόνο ποὺ φεύγει καὶ τὸν καινούργιο ποὺ ἔρχεται.

—Χρόνια πολλά, παπποῦ! εὔχονται τὰ παιδάκια τὸν παπποῦ τους καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι.

—Χρόνια πολλά, παιδάκια μου! Καλὸς κι εὐτυχισμένος ὁ καινούργιος χρόνος, τοὺς εὔχεται κι ἐκεῖνος καὶ τὰ χαϊδεύει τρυφερά.

Μὰ ὅταν μείνη μόνος ὁ παπποῦς σκέπτεται. Σκέπτεται, πὼς ἦταν καὶ αὐτὸς σὰν τὸν Παντελάκη καὶ σὰν τὴν Κούλα. Καὶ χρόνο μὲ τὸ χρόνο ἔγιναν τὰ μαλλιά του βαμβάκι. Καὶ τὴν ὥρα ἐκείνη θυμᾶται κάποιον τραγούδι:

α 71. Πρωτοχρονιά.

Ο "Αϊ-Βασίλης έρχεται
μέ γέλια και μέ δώρα,
καινούργιος χρόνος έφθασε
μ' έλπίδες και χαρά. 0

Ο άλλος χρόνος 'γέρασε
και φεύγει μακριά μας,
σάν όνειρο έπέρασε
μέ την πρωτοχρονιά.

Ο "Αϊ-Βασίλης έρχεται,
καινούργιος χρόνος έφθασε,
ό άλλος χρόνος 'γέρασε,
σάν όνειρο έπέρασε.

Όλοι μαζί πάλι, παιδιά,
ήλθ' ή χρυσή, καλή χρονιά.
Γιορτάστε την Πρωτοχρονιά
μέ μιá καρδιά και μέ χαρά. α

Αθανάσιος Κόκκινος

72. Ἡ κυρὰ - Καλή καὶ οἱ μῆνες.

Ἡ γλῶσσα κόκκαλα δὲν ἔχει καὶ κόκκαλα τσακίζει. Τί καλὰ πού μᾶς συμβουλεύει ἢ παροιμία αὐτὴ νὰ εἴμεθα πάντα προσεκτικοί!

Ἦταν μιὰ φορὰ κι ἕναν καιρὸ σ' ἓνα μικρούτσικο χωριὸ δυὸ γριουῦλες. Τὴν μιὰ τὴν ἔλεγαν Καλή, γιατί ἔλεγε πάντοτε λόγια καλὰ καὶ τὴν ἄλλη Κακή, γιατί πάντα ἐκακολογοῦσε.

Μιὰ ἡμέρα ἡ Καλή ἐπῆγε στὸ βουνὸ γιὰ νὰ μαζέψη ξύλα. Τὴν ὥρα πού τὰ ἐμάζευε, νὰ σου καὶ παρουσιάζονται μπροστά της δώδεκα ὄμορφα παλληκάρια. Ἦταν οἱ δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου.

—Γειά σου, γιαγιά, τῆς λένε οἱ δώδεκα μῆνες.

—Γειὰ καὶ χαρὰ νὰ ἔχετε, παιδιά μου, τοὺς λέει ἡ καλὴ γριούλα.

Δὲν μᾶς λές, γιαγιά, τί γνώμη ἔχεις γιὰ τοὺς δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου; Εἶναι καλοὶ ἢ κακοί; Καὶ ποιὸν ἀγαπᾶς ἐσὺ ἀπὸ ὄλους περισσότερο;

Τὸ πρόσωπο τῆς κυρὰ - Καλῆς ἔλαμψεν ἀπὸ χαρὰ καὶ τοὺς λέει μὲ καλωσύνη.

—Καλά μου παιδιά, τί λόγια εἶναι αὐτὰ

πού μ' ἐρωτᾶτε; Μπορεῖ νὰ εἶναι μῆνας ἄσχημος; Ἀφοῦ ὄλους τοὺς ἔκαμε ὁ καλὸς Θεός, πῶς ἡμπορεῖ νὰ εἶναι ἄσχημοι; Ὅλοι καλοὶ καὶ τιμημένοι εἶναι. Ὁ καθένας ἔχει καὶ τὶς χάρες του. Ἐγὼ ὄλους τοὺς ἀγαπῶ ἀπὸ ἴσια. α

ἌΟἱ μῆνες εὐχαριστήθηκαν πολὺ ἀπὸ τὰ λόγια τῆς κυρᾶ - Καλῆς καὶ τῆς λένε:

— Πάρε, γιαγιά, ξύλα γιὰ τὴ φωτιά κι αὐτὸ τὸ σακκουλάκι. Ὅταν πᾶς στὸ σπίτι σου ἐκεῖ νὰ τ' ἀνοίξης.

Ὅτ' ἔχασε ἡ γριούλα, ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι της καὶ ἄνοιξε τὸ σακκουλάκι. Ἦταν γεμᾶτο ἀπὸ φλωριά. Ἐλαμποκόπησε τὸ καμαράκι της σὰν τὰ ἄδειασε κάτω.

Ἀγόρασε ὕστερα ἓνα καινούργιο σπιτάκι, ἐντύθηκε καλὰ καὶ ἐζοῦσε πλούσια κι εὐτυχισμένα βοηθῶντας τοὺς πτωχοὺς. Τὸ χωριὸ ὄλο ἐχαιρόταν, πού τὴν ἔβλεπε εὐτυχισμένη.

Τὴν εἶδε καὶ ἡ γριά, ἡ κυρᾶ - Κακὴ, κι ἐπῆγε μιὰ ἡμέρα στὸ σπίτι της.

— Πῶς ἄλλαξες ἔτσι, κυρᾶ - Καλή; Ποῦ εὐρῆκες τὰ λεπτὰ καὶ ἀγόρασες αὐτὸ τὸ σπίτι;

— Αὐτὸ κι αὐτό, τῆς ἀπαντᾷ ἡ καλὴ γριούλα καὶ τῆς διηγεῖται ὅλη τὴν ἀλήθεια. α

α 73. Ἡ κυρά - Κακή καὶ οἱ μῆνες.

Σὰν ἄκουσε αὐτὰ ἡ κυρά - Κακή, ἐτράβηξε καὶ αὐτὴ μιὰ ἡμέρα στὸ βουνό. Ἐπῆγε τάχα γιὰ νὰ φέρῃ ξύλα.

—Γειὰ καὶ χαρὰ σου, γιαγιά, τῆς λένε τὰ παλληκάρια.

—Γειὰ σας! τοὺς ἀποκρίνεται μὲ φωνὴ ἄγρια.

—Τί γνώμη ἔχεις, γιαγιά, γιὰ τοὺς δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου; Καλοὶ εἶναι ἢ κακοί; Καὶ ποιόν ἐσὺ ἀγαπᾶς περισσότερο;

—“Ὅλοι οἱ μῆνες εἶναι κακοὶ καὶ ἀνάποδοι, παιδιά μου. Πάρε τὸν ἕνα καὶ χτύπα τὸν ἄλλον! Κανένα τους δὲν ἀγαπῶ. Κανένας δὲν ἔχει ἐπάνω του χάρι.

—Πολὺ καλὰ, γιαγιά, τῆς λένε οἱ μῆνες. Πάρε αὐτὰ τὰ ξύλα γιὰ τὴ φωτιὰ κι αὐτὸ ἐδῶ τὸ σακκουλάκι. “Ὅταν θὰ πᾶς στὸ σπίτι σου, τότε νὰ τὸ ἀνοίξης.

Ἡ κυρά - Κακή παίρνει τὰ ξύλα καὶ τὸ σακκουλάκι καὶ φεύγει δίχως νὰ χαιρετίσῃ τὰ παλληκάρια. Ἐπιθυμία τῆς εἶναι νὰ φθάσῃ στὸ σπίτι τῆς μιὰ ὥρα ἐνωρίτερα.

“Ὅταν καμμιά φορὰ ἔφθασε, ἀνοίγει χαρούμενη τὸ σακκουλάκι μὰ τί νὰ ἰδῇ!

Ἦταν γεμᾶτο πέτρες καὶ τίς εἶχε κου-

βαλήσει στο σπίτι της, νομίζοντας, πώς ήταν χρυσά φλωριά, όπως τὰ φλωριά τῆς κυρά - Κάλῆς, τῆς γριούλας. α

(Ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Γεωρ. Σακκά)

74. Γιὰ τὴ φωτιά.

α. 0

—Κρυώνεις, γιαγιά;

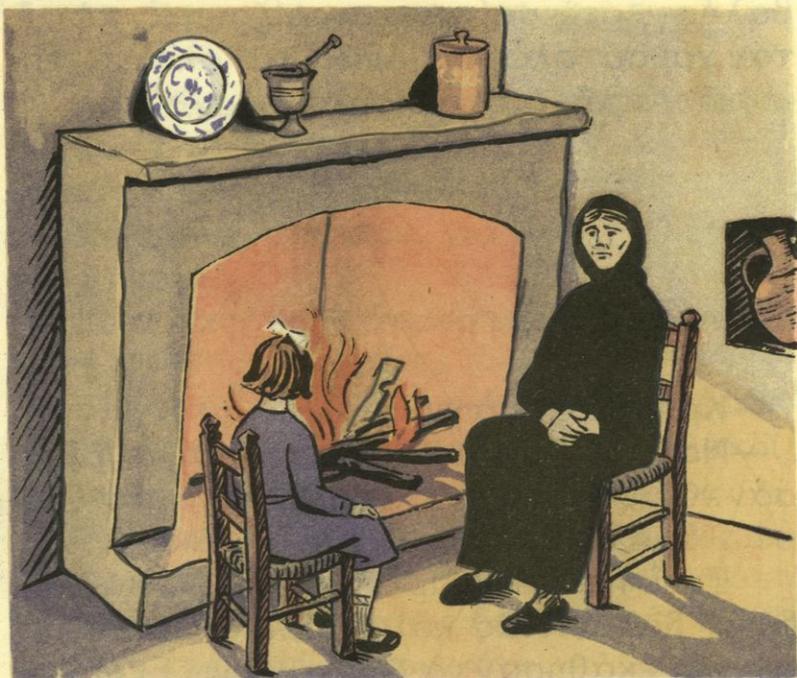
—Ναί, παιδάκι μου, ἀνατριχιάζω. Εἶναι σὰν νὰ μοῦ χύνουν στὸ κορμὶ παγωμένο νερό. Πᾶμε νὰ ζεσταθοῦμε στὸ τζάκι.

Ἐκεῖ ἦταν ἀναμμένη γερὴ φωτιά ἀπὸ ξύλα βαλανιδιάς καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὴ γιαγιά ἐκάθησαν νὰ ζεσταθοῦν. Ἐξω ἐφυσούσε δυνατὸ ξεροβόρι. Τῆς Ἐλενίτσας τῆς ἄρεσε ποὺ ἔβλεπε τὰ ξύλα νὰ καίνε καὶ τὶς φλόγες νὰ χορεύουν τρελλά. Καὶ καθὼς ἐκοίταζεν, ἐρώτησε τὴ γιαγιά.

—Ἀλήθεια, γιαγιά! Πές μου κανένα παραμῦθι γιὰ τὴ φωτιά; Ποιὸς μᾶς τὴν ἔστειλε στὴ γῆ;

Ἡ γιαγιά ἐσκέφθηκε λίγη ὥρα κι ἔπειτα ἄρχισε νὰ διηγῆται:

—Τὰ πολὺ παλιὰ χρόνια, παιδί μου, οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶχαν φωτιά καὶ ὑπέφεραν

πολύ. Μιά ημέρα, τὴν ὥρα ποὺ ἕνας μαρμαρᾶς ἐπελεκοῦσε μιὰ πέτρα μ' ἕνα τσεκούρι πέτρινο, εἶδε νὰ ξεπετιέται μιὰ σπίθα. Τὴν εἶχε στείλει ὁ καλὸς Θεός. Μ' αὐτὴν ἄναψε ὁ μαρμαρᾶς φωτιά. Μὴ ῥωτᾶτε τί χαρὰ ἐδοκίμασε τὸ βράδυ ἢ πτωχὴ του ἢ γυναῖκα καὶ τὰ μικρούλικά παιδάκια του, σὰν ἐπῆγεν ὁ πατέρας στὸ σπίτι καὶ ἄναψε κι ἐκεῖ φωτιά. Ἀπὸ τότε ἄρχισαν νὰ ζεσταίνωνται, νὰ ψήνουν τὸ κρέας, νὰ βράζουν τὸ γάλα, νὰ φωτίζουν τὴν καλύβα τους. α

Στὴν ἀρχὴ ἀναβαν τὴ φωτιὰ στὴ μέση τῆς καλύβας καὶ τοὺς ἐπνιγεν ὁ καπνός. Σιγά-σιγά, ὅμως, ἀνοιξαν μιὰ τρύπα στὴ σκεπὴ καὶ ἐσταμάτησε τὸ κακὸ.

—Καὶ πῶς τὴ διατηροῦσαν τὴ φωτιὰ ἄσβεστη, γιαγιά; ἐρώτησεν ἡ Ἐλενίτσα.○

—Ἐφρόντιζαν, παιδί μου, πρὶν κοιμηθοῦν, νὰ σκεπάζουν τὴν ἀνθρακιά, πού μένει ἀπ' τὰ καμμένα ξύλα, μὲ τὴ στάκτη καὶ ἔτσι ἡ φωτιὰ ἐβαστοῦσε ὡς τὸ ἄλλο τὸ πρῶτ.

—Δὲν εἶχαν τότε σπίρτα, γιαγιά, γιὰ ν' ἀνάβουν τὴ φωτιὰ;

—Τὰ σπίρτα, παιδί μου, εὐρέθησαν, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἄρχισε νὰ μαθαίνει γράμματα καὶ νὰ πολιτίζεται.

Ἡ φωτιὰ ἐβοήθησε τὸν ἄνθρωπο νὰ δουλεύῃ τὰ σίδηρα καὶ νὰ φτειάνῃ δικέλια, σκεπάρνια, τσαπιὰ καὶ ἄπειρα ἄλλα ἐργαλεῖα. Ὁ σιδηρόδρομος καὶ τὰ βαπόρια, δίχως φωτιὰ, θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ ταξιδέψουν. Τὰ τόσα ἐργοστάσια, πού ἐργάζονται σήμερα, ἐργάζονται ὅλα μὲ τὴ φωτιὰ.

Δίχως τὴ φωτιὰ, Ἐλενίτσα μου, θὰ εἴμεθα ἀκόμη ἄγριοι καὶ θὰ ἐζούσαμε ὅπως τὰ θηρία χωμένοι στὰ δάση καὶ στὶς σπηλιές.

(Ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν Σ. Σπεράντσα καὶ Α. Μεταλλινού)

75. Κόκκορας, άλεπού και σκύλλος.

Κανένα άλλο σκυλλι μέσα στο χωριό δεν ήταν τόσο έξυπνο και τόσο πιστό όσο ο Φουντούκος. Η κυρά-Παυλίνα πολύ το αγαπούσε αυτό το σκυλί.

—Το νοῦ σου, Φουντούκο, τις κοττοῦλές μου, του ἔλεγε κάθε βράδυ ἡ κυρά-Παυλίνα, όταν οἱ κοττοῦλές της ἀνέβαιναν γιὰ νὰ κουρνιασούν ἐπάνω στὴ γέρικη βαλανιδιά.

Τὸ δένδρο αὐτὸ ἦταν κοντὰ στὴν αὐλὴ καὶ οἱ κοττοῦλες φρούτ! ἀνέβαιναν καὶ ἐπερνοῦσαν ἐκεῖ τὰ βράδια. Στὸ ψηλότερο μέρος ἀνέβαινε ὁ κόκκορας μὲ τὰ φανταχτερὰ πτερὰ καὶ κάτω στὴν κουφάλα τῆς βαλανιδιάς ἐτρύπωνε ὁ Φουντούκος.

Γιὰ νὰ μὴ κρυώνῃ ὁ Φουντούκος της, ἡ κυρά-Παυλίνα ἔφτειασε στὴν κουφάλα τοῦ δένδρου καὶ μιὰ πορτούλα. Πιο πέρα ὅμως ἀπὸ τὸ σπίτι, ἐτριγύριζε μιὰ ἄλεπού. Ἄκουσε ἕνα πρῶινὸ τὸ λάλημα τοῦ πετεινοῦ καὶ ἡ παμπόνηρη ἔτρεξε στὴ ρίζα τῆς βαλανιδιάς.

—ὦ! καλημέρα σου, φίλε μου κόκκορα! Πῶς εἶσαι στὴν υἰγεία σου! τί κάνεις; Σοῦ φέρνω μιὰ πολὺ-πολὺ εὐχάριστη εἶδησι.

Τὰ ζῶα ὅλα ἐμόνοιασαν. Δὲν θὰ μαλώνωμε πιά μεταξύ μας. Προχθὲς εἶχαμε καὶ διασκέδασι. Ἐκάναμε καὶ χορό. Ὁ λύκος ἐχόρευε ἀγαπημένα μὲ τὰ πρόβατα. Οἱ γάτες ἐγλεντοῦσαν μὲ τὰ σκυλλιά. Τὰ ποντίκια ἐχοροπηδοῦσαν καὶ οἱ γάτες δὲν τὰ ἐπέιραζαν. Οἱ ἀλεποῦδες μὲ τοὺς κοκκόρους ἐξεκαρδισθήκαμε στὰ γέλια. Ἐσὺ φαίνεται πὼς δὲν ἐπῆρες εἶδησι καὶ ἔλειπες. Κατέβα τώρα νὰ γλεντήσωμε, νὰ χαροῦμε αὐτὴ τὴν εὐτυχία οἱ δυό μας.

Ὁ κόκκορας ἐκαμώθηκε, πὼς ἐχάρηκε γιὰ τὴν εἶδησι, μὰ δὲν τὸ ἐκουνοῦσε ἀπὸ τὸ δένδρο. Ἦταν κόκκορας μυαλωμένος καὶ γνωστικός. Δὲν ἦταν σὰν τὸν κόκκορα τῆς παροιμίας, ποὺ δὲν εἶχε γνῶσι.

—“ὦ! μὰ κατέβα λοιπόν; Κατέβα γιὰ ν’ ἀρχίσωμε τὸ γλέντι;

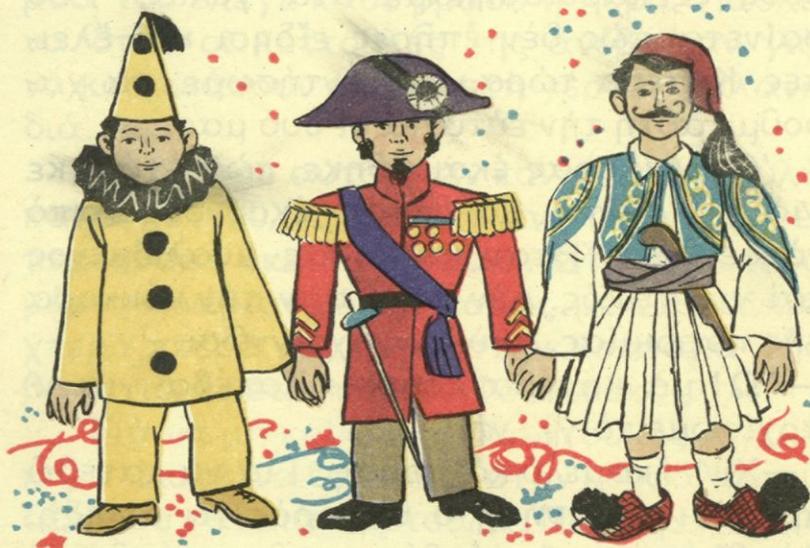
—Χμ! ἔκαμε ὁ κόκκορας. Γιὰ νὰ κατεβῶ πρέπει νὰ ξυπνήσῃ ὁ θυρωρὸς νὰ ἀνοίξῃ. Δὲν βλέπεις, πὼς ἡ θύρα τοῦ σπιτιοῦ μας εἶναι κλειστή; Κτύπα, σὲ παρακαλῶ, μὲ τὸ μουσούδι σου γιὰ νὰ μοῦ ἀνοίξῃ.

Χωρὶς, καλὰ-καλὰ, νὰ προφθάσῃ ἡ παμπόνηρη νὰ κάμῃ ὅ,τι τῆς εἶπεν ὁ κόκκορας, νὰ σου καὶ ἐπετάχτηκε ὁ Φουντοῦκος. Ἦ ἀλεποῦ ὅπου φύγη φύγη. Καταντροπια-

σμένη, πού την έκοροΐδεψε ό κόκκορας,
έπηρε δρόμο και άκόμα τρέχει.

Κι ό κόκκορας έπάνω στή βαλανιδιά ά-
κόμα γελάει. α

(Έκ τοϋ βιβλίου τών Σ. Σπεράντσα και Α. Μεταλλινού)

α 76. Οί 'Αποκριές.

‘Η τελευταία Κυριακή τής ‘Αποκριάς
πλησιάζει. ‘Ο Στέφανος με τούς φίλους του
άπεφάσισαν νά γίνουν πιερότοι, στρατη-

γοί, ναύαρχοι μὲ χρυσᾶ γαλόνια. Πῶς ὁ-
μως νὰ γίνουν, ἀφοῦ στὸ χωριό τους δὲν
ὑπάρχει οὔτε προσωπίδα νὰ ἀγοράσουν;
Ὁ Στέφανος, ἀγόρι ἔξυπνο, εἶπε στοὺς
ἄλλους:

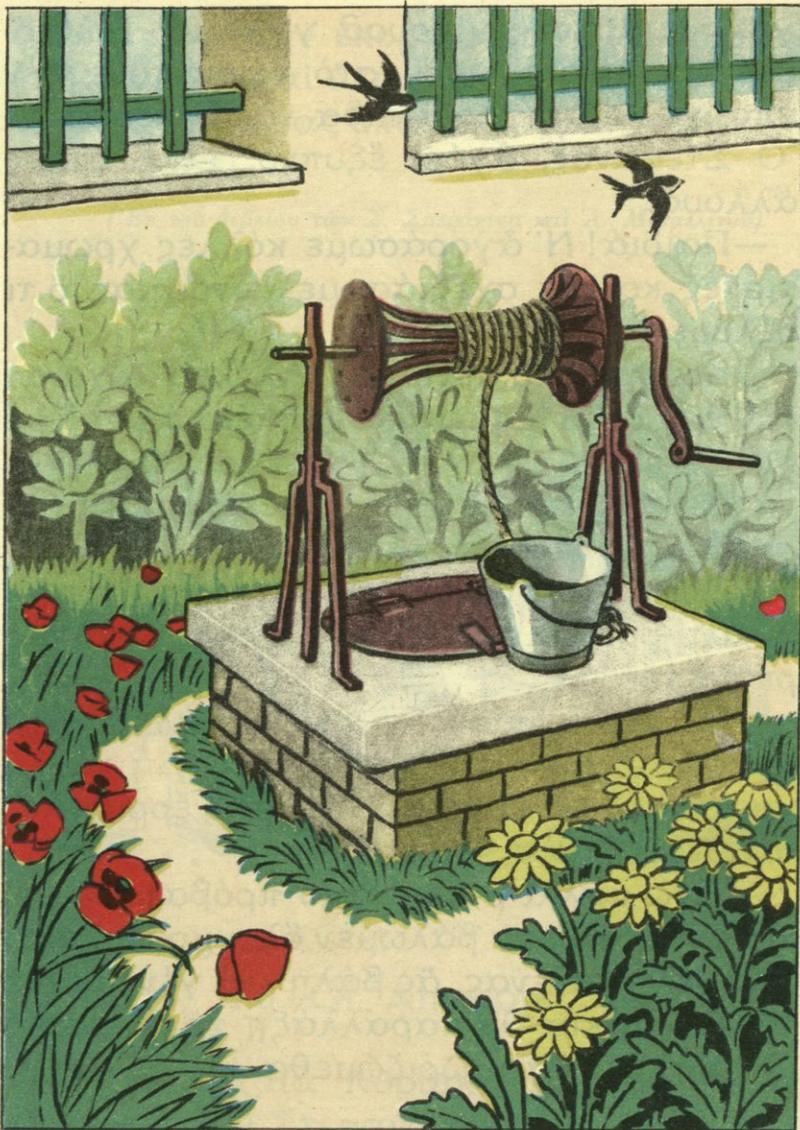
— Παιδιά! Ν' ἀγοράσωμε κόλλες χρωμα-
τιστὲς καὶ νὰ σχεδιάσωμε μόνοι μας ὅ,τι
θέλομε.

Καὶ νά! στὸ σπίτι τοῦ Ἀλέκου ἄρχισαν
τὴν ἐργασία. Ἐφτείασαν καπέλλα ψηλὰ μὲ
γαλάζιες κόλλες, ἔκοψαν κορδέλλες γιὰ
νὰ ζώσουν στὴ μέση, παράσημα γιὰ τὸ
στῆθος, χαρτονένια σπαθιά.

Ἔσπου νὰ φθάσῃ ἡ Ἀποκριά, κάθε παι-
δι κάτι βρίσκει γιὰ νὰ συμπληρώσῃ τὴ φο-
ρεσιά του.

Γιὰ προσωπίδες εἶπαν νὰ βάλουν στὸ
πρόσωπο χρωματιστὲς κόλλες γιὰ νὰ μὴ
γνωρίζωνται. Ὁ Στέφανος ὁμως ἔρριξε κά-
ποια ἄλλη ἰδέα, πιὸ καλή.

— Ἐχω μαλλὶ μαῦρο ἀπὸ πρόβατα, εἶπε.
Νὰ φέρω καὶ νὰ βάλωμεν ὄλοι μουστάκια.
Ἄν θέλῃ κανένας, ἄς βάλῃ καὶ γένεια. Μὲ
τὰ μουστάκια θὰ παραλλάξῃ τὸ πρόσωπό
μας καὶ δὲν θὰ γνωρίζώμεθα. ἂ

ΑΝΟΙΞΙΣ

αο
Γλυκὸ τοῦ Μάρτη μήνυμα,
θ' ἀνθήση ἢ πασχαλιά,
θὰ λειώσουν τ' ἄσπρα χιόνια,
θὰ ῥθοῦν τὰ χελιδόνια... 0

Στέφ. Μπολέτη

77. Τὰ χελιδόνια ἤλθαν.

Ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐλυπόνταν, πού ἔβλεπαν τὶς χελιδονοφωλιές ἀδειανές κι ἐρωτοῦσαν τὸν πατέρα τους.

—Πότε, πατέρα, θὰ ἔλθουν τὰ χελιδόνια;
Γιατί ἀργοῦν;

—Ὅπου καὶ νὰ εἶναι, παιδιὰ μου, ἔρχονται. Ἄμα φθάση ὁ Μάρτης, θὰ γεμίσουν πάλι οἱ φωλίτσες τους.

—Τί θὰ μᾶς φέρουν, πατέρα;

—Πολλὰ καλὰ θὰ μᾶς φέρουν. Τριαντάφυλλα, βιολέττες, κρίνα, γαρύφαλλα. Θὰ εὐωδιάση ὁ τόπος μὲ ὄλων τῶν λογιῶν τὶς μυρωδιές. Ἡ γῆ θὰ στολισθῆ μὲ χαλιὰ πολύχρωμα καὶ καταπράσινα. Τὰ πουλιὰ αὐτὰ μᾶς φέρουν τὴν ἀνοιξι καὶ τὰ λουλούδια.

—Μᾶς φέρουν καὶ τὸ χαρούμενο τραγουδάκι τους, πατέρα, εἶπεν ἡ Νίνα.

—Βέβαια, παιδί μου. Καί τὸ τραγούδι τους εἶναι μιὰ συντροφιά γιὰ τὸ σπίτι μας. Ἄπὸ τὸ πρωῖ ὡς τὸ βράδυ τραγουδοῦν ἀδιάκοπα. Μᾶς εὐχαριστοῦν, ποῦ τοὺς προσφέρουμε στέγη. 4

Ἐπὶ τὴν ἄλλη ἡμέρα ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐφώνησαν τὸ Χρῖστο, τὸν ὑπῆρέτη τους. Οἱ τρεῖς μαζὶ κάτι ἐκρυφομίλησαν ἐκεῖ κοντὰ στὴν κληματαριά.

Τί εἶπαν; Κανένας δὲν ἄκουσε. Ἄλλ' ἀμέσως ὁ Χρῖστος ἐπῆρε μιὰ ψηλὴ σκάλα καὶ τὴν ἔβαλε κοντὰ στὸν τοῖχο τοῦ σπιτιοῦ. Ἐπάνω, ἐκεῖ στὴ στέγη, ἦταν τρεῖς φωλιές χελιδονιῶν. Ἦταν ἡ μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη.

Ὁ Χρῖστος προσεκτικὰ-προσεκτικὰ ἔβαλε τὸ χέρι καὶ τὶς ἐκαθάρισε. Ὅ,τι ἀπὸ τὴν πολυκαιρία εἶχε μαζευθῆ ἐκεῖ μέσα, τὸ ἐπέταξε. Στὶς δυὸ εἶχεν εὖρει ξυλαράκια λεπτὰ, ἄχυρα, πτερὰ καὶ ξεραμμένες κόρες ἀπὸ ψωμί.

Ὁ ὑπῆρέτης ἐκατάλαβε τί εἶχε γίνεῖ. Τὸν χειμῶνα, μὲ τὸ τσουχτερὸ κρῦο, εἶχαν μείνει σ' αὐτὲς σπουργίτες. Τὰ τετραπέρατα πουλάκια ἐπερνοῦσαν ἐκεῖ τὶς ψυχρὲς νύκτες. Δὲν ἔμειναν νὰ ξεπαγιάσουν στὴ δική τους κακοφτείαγμένη φωλιά.

α
"Ἐπειτα, σὰν ἦλθεν ὁ Μάρτης, μιὰ ἡμέρα ἀκούσθηκαν χαρούμενες φωνές χελιδονιῶν. Ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐπετάχθηκαν γεμᾶτοι ἀπὸ χαρά. Μὲ πόση ἀγάπη ἔβλεπαν τ' ἀγαπημένα τους πουλάκια! Μὰ κι ἐκεῖνα ἐφαίνοντο χαρούμενα.

Τσιριτσιτσιλπ, τσιριτσιτσιλπ, ἐκελαδοῦσαν, σὰν εἶδαν τὸν Τάκη καὶ τὴ Νίνα.

Τί δὲν ἔλεγαν μ' ἐκεῖνα τὰ κελαδήματα!

78. Μιλοῦν γιὰ τὰ χελιδόνια.

β
Τὴν ἄλλη ἡμέρα στὸ σχολεῖο ὄλα τὰ παιδιὰ εἶχαν ὀμιλία γιὰ τὰ χελιδόνια. Ἐχάρηκαν, πού τὰ εἶδαν νὰ ξαναγυρίζουν στὶς φωλιές τους.

—Σὲ μᾶς ἦλθαν δυὸ ζευγάρια, ἔλεγεν ἡ Καίτη. Ἐπετοῦσαν παντοῦ. Ἐβλεπαν ἀπ' ὄλες τὶς μεριές τὸ σπίτι. Πέρυσι εἶχαμε μονάχα μιὰ φωλιά. Ἐφέτος τί λέτε; μπορεῖ νὰ κτίσουν καὶ δεύτερη;

Ὁ Κώστας, πού ἤξερε καλύτερα, εἶπε.

—Αὐτὸ θὰ γίνῃ, Καίτη. Τὸ ἕνα ζευγάρι, πού ἦταν στὸ σπίτι σας πέρυσι, ἔμεινε εὐχαριστημένο. Ἐφέτος ἐσύστησε καὶ στὸ ἄλλο ζευγάρι νὰ κτίσῃ κι ἐκεῖνο φωλιά.

Θέλουν νὰ εἶναι μαζί συντροφιά. "Αν τοὺς ἔχαλουσες τῆ φωλιά, νομίζεις πῶς θὰ ἔρχονταν κι ἐφέτος;

—Κανένα δὲν θὰ ἔπατοῦσε, εἶπαν μερικὰ παιδιὰ.

Τὴν ὥρα ποὺ ἡ Καίτη μὲ τὸν Κώστα ἔλεγαν αὐτά, λίγο πιὸ πέρα ἓνα παιδί, ὁ Νικολός, ἔκοκκίνισε. Σ' αὐτοῦ τὸ σπίτι δὲν ἐπάτησε χελιδόνι. Δὲν ἀκούσθηκε χελιδονιοῦ λαλιά. Καὶ εἶχεν ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ αὐτοῦ ἓνα περιβόλι γεμᾶτο ἀπὸ λαχανικά. Θὰ ἤμποροῦσαν ἐκεῖ τὰ χελιδόνια τόσες κάμπιες καὶ τόσα ζουζούνια νὰ καθαρίσουν. *α*

*α*Τὴν ὥρα ποὺ ὁ Νικολός ἦταν κατακόκκινος, τὸν ἐρώτησεν ἡ Δεσποινιώ.

—Στὸ σπίτι σας ἦλθαν, Νικολό, χελιδόνια;

Τί νὰ εἶπῃ ὁμῶς αὐτός; Ἐξερόβηξε λίγες φορές καὶ ἀποκρίθηκε.

—"Ὅχι, δὲν ἦλθαν ἀκόμα. Φαίνεται πῶς τὸν Ἀπρίλη θὰ ἔλθουν. Καθυστέρησαν στὸ ταξίδι τους.

Ὁ Κώστας καὶ τὰ ἄλλα παιδιὰ τὸν ἐκοίταξαν περίεργα καὶ τοῦ εἶπαν.

—Τί λές, καημένε Νικολό; Ἔρχονται ποτὲ τὸν Ἀπρίλη χελιδόνια; Τὰ πουλιὰ

αὐτὰ φεύγουν μαζί καὶ ξαναγυρίζουν μαζί.
"Ἄν δὲν ἦλθαν τώρα τὸ Μάρτη στὸ σπίτι
σας, δὲν θὰ ἔλθουν.

Ὁ Φάνης, πὺ ἦταν γείτονας τοῦ Νικο-
λοῦ, τὰ εἶπε πιὸ καθαρά.

—Μὰ καὶ πέρυσι, Νικολό, νομίζω, πῶς σὲ
σὰς δὲν ἦλθαν. Τὴν προπέρσινη χρονιά,
θυμοῦμαι, τὰ ἐκυνήγησες. Ἐχάλασες τὴ
φωλιά τους καὶ τὰ κακόμοιρα δὲν ξαναπά-
τησαν. Εἶχες μάλιστα κι ἓνα λάστιχο καὶ
τὰ ἐσημάδευες. Πῶς περιμένεις τώρα νὰ
ἔλθουν;

Ὁ Νικολὸς ἔσκυψε τὸ κεφάλι του καὶ
δὲν εἶπε τίποτε. Ὁ τὰ λόγια, πὺ τοῦ εἶπεν ὁ
Φάνης, τοῦ εἶχαν γίνει τὴν ὥρα ἐκείνη ἓνα
πολὺ καλὸ μάθημα. ⁹

79. Ἡ χελιδόνα.

Ἦλθε ἦλθε ἡ χελιδόνα,
ἦλθε πάλι ἡ μελιδόνα,
κάθησε καὶ λάλησε
καὶ γλυκὰ κελάηδησε: 0

—Θάλασσα ἐπέρασα,
τὴ στεριά δὲν ξέχασα.
Κύματα καὶ ἄν ἔσκισα,
ἔσπειρα, οἰκονόμησα:
Ἔφυγα καὶ ἀφῆκα σῦκα,
καὶ Σταυρὸ καὶ θημωνίτσα
καὶ ἦλθα τώρα καὶ ἠῶρα φύτρα
καὶ ἠῶρα χόρτα, σπάρτα, βλίτρα,
βλίτρα, βλίτρα, φύτρα, φύτρα. 2

Δημοτικὸ

80. 'Η 25^η Μαρτίου.

Από ημέρες έτοιμάζεται τὸ σχολεῖο γιὰ τὴν Ἐθνικὴ Ἑορτή. Πολλὰ παιδιὰ ἐργάζονται καὶ κατασκευάζουν σημαίες. Ἄλλα ψαλιδίζουν τὸ χαρτόνι καὶ φτειαίνουν γράμματα γιὰ τὶς ἐπιγραφές. Ἄλλα πλέκουν στεφάνια.

Ἡ Τασία θὰ φτειάσῃ τὸ φωτοστέφανο γιὰ τὴν Παναγία. Αὐτὸν θὰ τὸν φορέσῃ ἢ Θυμιούλα. Αὐτὴ θὰ παραστήσῃ τὴν Παναγία. Εἶναι τὸ πιὸ φρόνιμο καὶ ταπεινὸ κορίτσι. Ὅλο τὸ σχολεῖο τὴν ἀγαπᾷ.

— Παιδιά! ἡ ἑορτὴ μας πρέπει νὰ ἐπιτύχη, λέγει ὁ δάσκαλος. Θὰ προσκαλέσωμε καὶ κόσμο. Νὰ προσέξωμε νὰ μὴν παραλείψωμε τίποτε. Νὰ μὴ ντροπιασθοῦμε.

Προτοῦ ὅμως μοιράσῃ τὶς δουλειές, ἐξήγησε:

— Στὶς 25 Μαρτίου ἑορτάζομε διπλῆ ἑορτὴ. Ἡ μιὰ εἶναι ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου. Εἶναι ποὺ κατέβηκεν ὁ ἄγγελος στὴν Παρθένο Μαρία καὶ τῆς εἶπε:

«Χαῖρε, κεχαριτωμένη Μαρία,
ὁ Κύριος μετὰ Σοῦ...».

Αὐτὴ εἶναι ἡ θρησκευτικὴ Ἑορτὴ. Ἡ ἄλλη εἶναι ἡ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ. Τὴν ἡμέρα αὐτὴ τὸ 1821, οἱ πατέρες μας ἔλαβαν τὰ ὅπλα γιὰ νὰ ἐλευθερωθοῦν.

Μὲ τί προθυμία ὅλα τὰ παιδιά ἐρρίφθησαν στὴ δουλειά! Καὶ πόσο γρήγορα ἐτελείωσαν! Μέσα σὲ λίγες ἡμέρες ὅλα ἦταν ἔτοιμα. Ἐτοιμες καὶ οἱ μεγάλες ἐπιγραφές: α

25 ΜΑΡΤΙΟΥ

Η ΕΛΛΑΔΑ ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΠΕΘΑΙΝΕΙ
Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
ΧΑΙΡΕ ΚΕΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΜΑΡΙΑ...

Τ' ἀγόρια ἐστόλισαν τὴν αἴθουσα μὲ
τις εἰκόνες τῶν ἡρώων τοῦ 21. Εἶχαν καὶ ἐ-
πιγραφές μὲ γράμματα, ποὺ ἔγραφαν:

Ρήγας Φεραῖος
Θεόδωρος Κολοκοτρώνης
Γεώργιος Καραϊσκάκης.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, ποὺ ἦταν τοῦ Εὐαγγε-
λισμοῦ, ὄλο τὸ σχολεῖο ἐπῆγε στὴν ἐκκλη-
σία. Ἡ σημαία ἐμπρὸς κυματίζει. Τὰ παι-
διὰ περπατοῦν τραγουδῶντας:

“Ὄλη δόξα, ὄλη χάρι,
ἅγια ἡμέρα ξημερώνει...

Τὰ τραγούδια ἀκούονται σὲ ὄλο τὸ χω-
ριό. Ἐτελείωναν τὸ ἓνα, ἀρχίζαν τὸ ἄλλο:

Ζωσθῆτε τ' ἄρματα παιδιά,
.

Τὰ μάτια τοῦ κόσμου εἶναι καρφωμένα
ἐπάνω στὴ σημαία καὶ στὰ παιδιά, ποὺ
τραγουδοῦν.

Νά! τώρα ἔφθασαν στὴν ἐκκλησία.

Στὴν δοξολογία, ποὺ ἔγινε, ἓνας ἱερο-

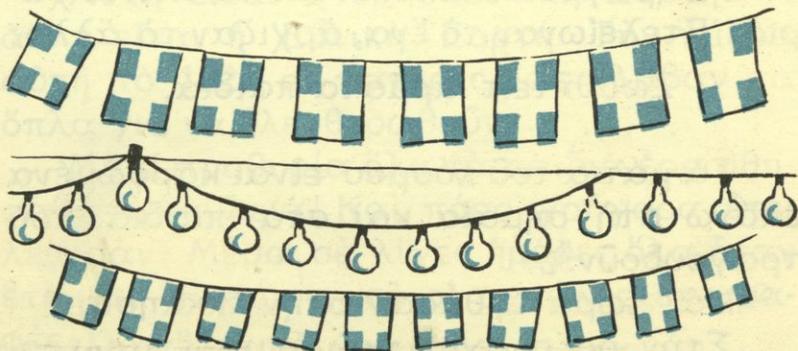
κήρυκας έβγαλε λόγο. Είπε για την Έλληνική Έπανάσταση, για τους ήρωες, τὰ εἶπεν ὅλα. Τί ὠραία πού ἐμίλησε! Τὰ παιδιά ἐτραγούδησαν τὸν Ἐθνικὸ Ὕμνο:

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι...

Στὸ τέλος τῆς δοξολογίας, ὅλοι ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο. Ἦλθαν νὰ παρακολουθήσουν τὴν σχολικὴ ἐορτὴ. Ἡ αἴθουσα, ὅπως ἦταν στολισμένη μὲ τοὺς ήρωες, τοὺς ἐμάγεψε ὅλους.

Ἡ ἐπιτυχία, πού εἶχαν τὰ παιδιά στὰ ποιήματα καὶ τὰ τραγούδια, δὲν λέγεται. Ὅλοι ἐχειροκροτοῦσαν μὲ τὴν καρδιά τους. Τέτοια ἐορτὴ ἄς μὴν ἐτελείωνε ποτέ, εἶπαν οἱ περισσότεροὶ τὴν ὥρα πού ἔφευγαν.

—Εὖγε στὸ δάσκαλο καὶ στὰ παιδιά μας, πού μᾶς ἐχάρισαν μιὰ τέτοια ἐορτὴ.

81. Ἡ ἐξοχή.

9.

Μακριὰ ἀπὸ τὴν πόλι
κι ἀπὸ τὴν ταραχὴ
ἔδῶ ἔλᾱτε ὄλοι,
ἔδῶ στὴν ἐξοχή.

Ἐδῶ εἶν' εὐτυχία,
ἔδῶ εἶναι χαρά!
μέσ' στὰ νερὰ τὰ κρύα,
στὰ χόρτα τὰ χλωρά!

Ἐδῶ εἶναι λουλούδια,
γαλάζιος οὐρανός,
πουλάκια καὶ τραγούδια
κι ἴσκιος παντοτινός!

Ἐδῶ ἔλᾱτε ὄλοι,
πλούσιοι καὶ πτωχοί,
δὲν βρίσκεται στὴν πόλι
μὲ πλούτη ἐξοχή. 0

9
* Ἄγγελος Βλάχος

82. Ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα.

—Πότε κιόλας ἐπέρασεν ἡ Σαρακοστή; Πότε ἔφθασεν ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα; Καθόλου δὲν ἐκατάλαβα, εἶπεν ἡ μητέρα στὴ Δαφνούλα καὶ στὸν Κωστάκη, τὰ παιδιὰ της.

Ἡ Δαφνούλα τὴν ἐρώτησε:

—Γιατί, μητέρα, αὐτὴ τὴν ἑβδομάδα τὴν λέγομε Μεγάλη;

—Γιατί, παιδί μου, τὶς ἡμέρες αὐτές, ἔπαθε πολλὰ ὁ Χριστὸς ἀπὸ κακοὺς ἀνθρώπους καὶ στὸ τέλος τὸν ἐσταύρωσαν.

Τὴν ὥρα ἐκείνη κάτω στὸ δρόμο τὰ παιδιὰ ἐχαλοῦσαν τὸν κόσμον ἀπὸ φωνές. Ἦταν ὁ Φῶτης, ὁ Ἀλέκος καὶ ἄλλα γειτονόπουλα αὐτὰ ποὺ ἐφώναζαν. Τί γέλια! Τί ξεφωνητά! Τί κακό!

Τῆς μητέρας τῆς ἐφάνηκεν ἄσχημο αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Τέτοια ἡμέρα λυπητερὴ νὰ φωνάζουν τὰ παιδιὰ τόσο! Κατέβηκε κάτω καὶ τοὺς εἶπε μερικὲς κουβέντες πολὺ φρόνιμες.

—Ἄν εἶχατε, παιδιὰ μου, στὸ σπίτι σας κάποιον δικό σας νὰ ὑποφέρη, θὰ ἐκάνατε ὅ,τι κάνετε τώρα; Θὰ ἐγελοῦσατε, θὰ ἐτρέχατε, θὰ ἐγεμίζατε τὸν κόσμον ἀπὸ ξεφωνητά;

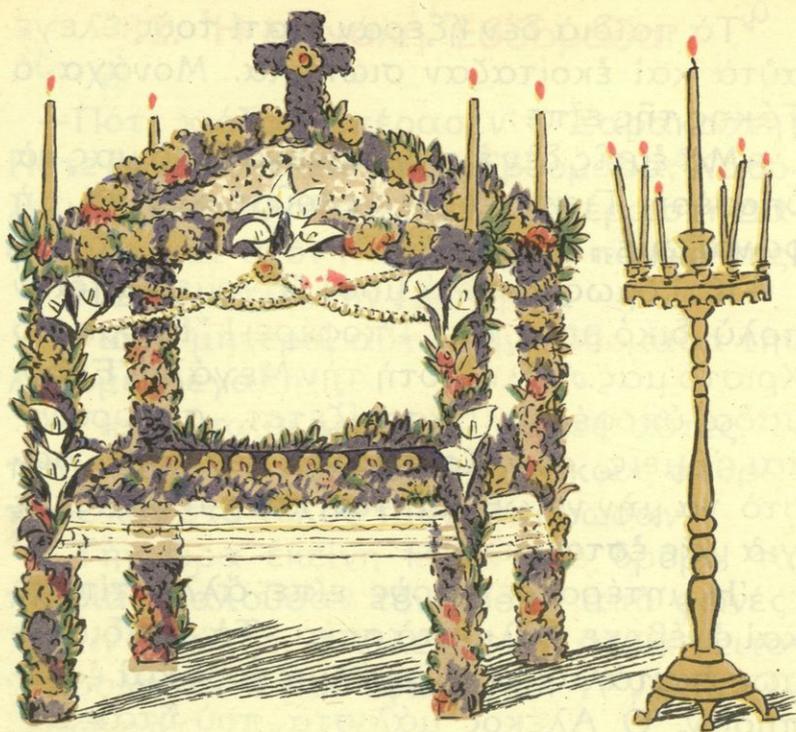
Ἐὰν τὰ παιδιὰ δὲν ἤξεραν γιατί τοὺς ἔλεγε αὐτὰ καὶ ἐκοίταζαν σιωπηλά. Μονάχα ὁ Τάκης τῆς εἶπε :

—Μὰ ἐμεῖς δὲν ἔχομε κανένα δικό μας νὰ ὑποφέρει. Γιατί νὰ μὴ γελοῦμε καὶ νὰ μὴ φωνάζωμε.

—Καὶ ὅμως, παιδιὰ μου! Ἔχομε κάποιον πολὺ δικό μας, ποὺ ὑποφέρει! Ἔχομε τὸ Χριστό μας. Ὁ ὅλη αὐτὴ τὴν Μεγάλῃ Ἑβδομάδα ὑποφέρει, βασανίζεται, σταυρώνεται. Ἐμεῖς, σὰν Χριστιανοί, δὲν εἶναι σωστὸ νὰ μὴν νοιώθωμε τὸν πόνο του. Αὐτὸς γιὰ μᾶς ἐσταυρώθηκε.

Ἡ μητέρα δὲν τοὺς εἶπε ἄλλο τίποτε καὶ ἀνέβηκε πάλι στὸ σπίτι. Τὰ παιδιὰ ὅμως ἐκατάλαβαν τὸ σφάλμα τους καὶ ἐσιώπησαν. Ὁ Ἀλέκος μάλιστα, ποὺ ἦταν ἀπ' ὅλους μεγαλύτερος, ἐλυπήθηκεν ἀκόμη πιὸ πολὺ.

—Ἀλήθεια, παιδιὰ! Ἐπρεπε νὰ τὸ συλλογισθοῦμε καὶ μόνοι μας αὐτό. Δὲν εἶναι σωστὸ νὰ κτυποῦν οἱ καμπάνες, νὰ ἔχωμε ἀγρυπνίες, νὰ εἶναι Μεγάλῃ Ἑβδομάδα κι ἐμεῖς νὰ ξεφωνίζωμε. Ὅλες αὐτὲς τὶς ἁγίες ἡμέρες πρέπει νὰ εἴμεθα προσεκτικοί. Νὰ πηγαίνωμε εἰς τὴν ἐκκλησία καὶ νὰ παρακολουθοῦμε μὲ εὐλάβεια τὶς ἱερὲς τελετές.

83. 'Ο 'Επιτάφιος.

Σὲ λίγες ἡμέρες ἦλθεν ἡ Μεγάλη Παρασκευή. Οἱ καμπάνες ἐκτυποῦσαν πένθιμα. Ἡ Δαφνούλα καὶ ὁ Κωστάκης ἐρώτησαν τὴν μητέρα τους γιὰ τὴν ἡμέρα αὐτή. Ἐκείνη τοὺς εἶπε:

—Σήμερα, παιδιά μου, ἡ ἡμέρα εἶναι πολὺ λυπητερή. Σὰν σήμερα ἔσταυρώθηκεν ὁ Χριστός μας. Τὸ μεσημέρι θὰ πᾶμε στὴν ἐκκλησία νὰ προσκυνήσωμε τὸν Ἐσταυρωμένο καὶ τὸν Ἐπιτάφιο. Ἐλάτε τώρα μαζί μου κάτω στὸ περιβόλι. •

Σὲ λίγο, καθισμένη μὲ τὰ παιδιά της ἡ μητέρα στὴ ρίζα μιᾶς ἀμυγδαλιᾶς, τοὺς ἔλεγε πῶς ἐπρόδωσε τὸν Χριστὸ ὁ Ἰούδας. Ὕστερα τοὺς διηγήθηκε καὶ πῶς τὸν ἔπιασαν, τὸν ἐδίκαναν καὶ τὸν ἔσταύρωσαν.

Ὅταν ἔλεγεν αὐτὰ ἡ μητέρα, τὰ μάτια της ἦσαν δακρυσμένα. Ἡ καμπάνα ἐκτυποῦσε πένθιμα. Τὰ παιδάκια ἄκουαν τὴν μητέρα καὶ ἦταν πολὺ λυπημένα.

Ἐνα δάκρυ ἀπὸ τὰ μάτια τῆς μητέρας ἔπεσε στὴ ρίζα τῆς ἀμυγδαλιᾶς. Ἦταν καυτερὸ ἐκεῖνο τὸ δάκρυ. Ἡ ἀμυγδαλιὰ τὸ ἔνοιωσε. Ἐκούνησε τὰ φύλλα καὶ εἶπε :
—Ἀχ! τί κρίμα, ποὺ εἶχα ἀνθίσει ἔνωρὶς καὶ δὲν ἔχω λουλούδια νὰ στολίσω τὸν Ἐπιτάφιο!

—Ἐχομε ἐμεῖς τριαντάφυλλα, ἐφώνησαν λυπημένες μερικὲς τριανταφυλλιές, ποὺ ἦταν ἐκεῖ.

—Κι ἐγὼ ἔχω μυρωδάτες πασχαλιές, εἶπε μιὰ πασχαλιὰ φορτωμένη λουλούδια.

—Κι ἔμεῖς ἔχομεν ὠραίους κρίνους καὶ πανσέδες, ἐφώναξαν ἄλλα λουλούδια. Τὰ ἔχομε γιὰ τὸν Ἐπιτάφιο.

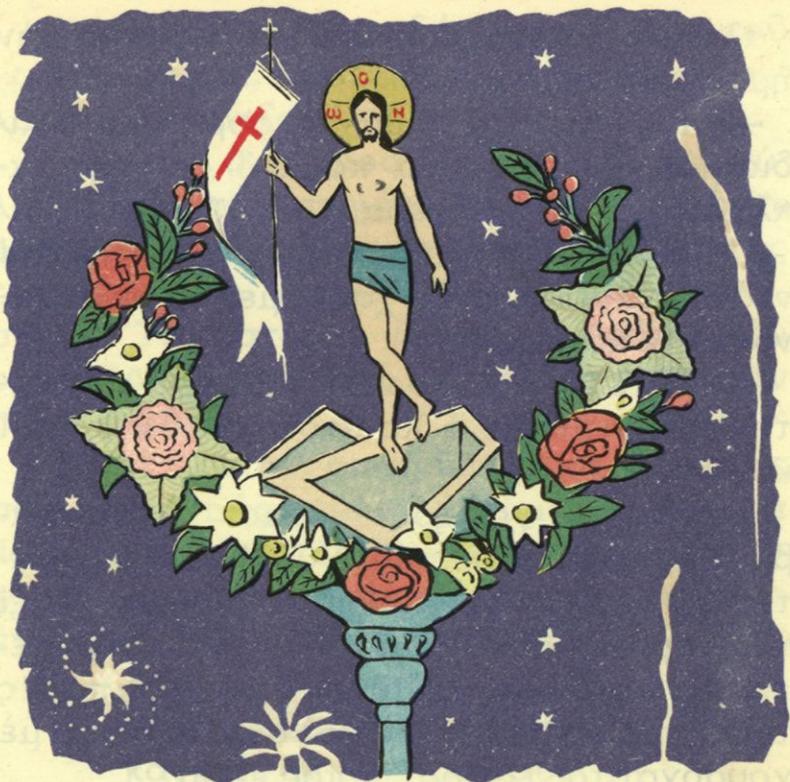
—Πηγαίνετε, παιδιά μου, νὰ πλύνετε καθαρά τὰ χέρια σας στὸ νεράκι τῆς βρυσούλας καὶ μαζέψετε λουλούδια ἀπὸ τὸ περιβόλι. Μὲ προσοχὴ νὰ τὰ μαζέψετε. Θὰ τὰ πᾶμε στὸν Ἐπιτάφιο, εἶπεν ἡ μητέρα.

Σὲ λίγη ὥρα ἡ Δαφνούλα καὶ ὁ Πετράκης μαζί μὲ ἄλλα παιδάκια ἐστόλιζαν στὴν ἐκκλησίᾳ μὲ λουλούδια τὸν Θεῖο Νεκρό.

Ἐκεῖ κοντὰ ἐστεκόταν καὶ ἡ μητέρα καὶ παρακολουθοῦσε τὴν ὠραία αὐτὴ παιδικὴ ἐργασία.

Ὁ Χριστός, πὺ πάντοτε ἀγαπᾷ τὰ παιδάκια, πόση εὐχαρίστησι θὰ ἔδοκίμαζε τώρα, πὺ τὰ ἔβλεπε νὰ τοῦ προσφέρουν λουλούδια!

84. Ἡ Ἀνάστασις.

Μὲ πόση λαχτάρα τὴν περιμένομεν ὅλοι αὐτὴ τὴν ἑορτὴ! Καὶ πιο πολὺ τὰ παιδάκια, πὺ ἔχουν νὰ φορέσουν καὶ τὰ λαμπριάτικα. Γιὰ τὴ Μαρίνα ἢ μητέρα ἔρραψεν ἕνα φορεματάκι ὁλόασπρο. Γιὰ τὸν Ἀνέστη μιὰ μπλουζίτσα μὲ παντελονάκι

γαλάζιο. Ἐορτάζει κιόλας ὁ Ἀνέστης τὴν ἡμέρα αὐτή.

— Στὴν Ἀνάστασι θὰ τὰ φορέσετε, παιδιά μου. Τότε πού θὰ πᾶμε ὅλοι στὴν ἔκκλησία, εἶπεν ἡ μητέρα.

Μὰ νά καὶ ἡ Ἀνάστασις, ἦλθε. Ντάν! ντάν! ντάν! κτυποῦν χαρούμενες τὰ μεσάνυκτα οἱ καμπάνες.

— Ἐλᾶτε νὰ ἐορτάσωμε τὴν μεγάλη ἐορτή. Ἀναστήθηκε ὁ Χριστός μας, λέγουν οἱ καμπάνες.

Οἱ δρόμοι γεμίζουν κόσμο. Ὅλοι τραβοῦν πρὸς τὴν ἔκκλησία. Ὁ Ἀνέστης κρατεῖ τὴν ἀδελφούλα του ἀπὸ τὸ χέρι. Μαζί τους προχωρεῖ καὶ ὁ πατέρας μὲ τὴν μητέρα. Τὰ παιδάκια μιλοῦν γιὰ τὶς λαμπάδες τους, πού εἶναι λευκὲς καὶ στολισμένες μὲ χρυσόχαρτο. Τί ωραῖες πού εἶναι!

Στὴν ἔκκλησία, πού ἔφθασαν, ἐπροχώρησαν μὲ δυσκολία. Τί κόσμος! Ὁ παπᾶς, λαμπροφορεμένος, μπροστὰ στὴν ωραία Πύλη, ἔψαλλε μὲ τὴν λαμπάδα του ἀναμμένη:

«Δεῦτε λάβετε φῶς».

Ὅλοι ἐπήγαιναν καὶ ἀνάβαν. Ἐπήγε καὶ ὁ Ἀνέστης μὲ τὴν Μαρίνα καὶ ἔφεραν στὸν πατέρα καὶ στὴν μητέρα ἅγιο φῶς. α

—Χρόνια πολλά, παιδάκια μου! Καὶ τοῦ χρόνου νὰ μᾶς δώσετε πάλι φῶς, εἶπαν γελαστοὶ οἱ γονεῖς.

Σὲ λίγο ὁ κόσμος ἐβγῆκε στὸ προαύλιο. Ἐκεῖ ἦταν στημένη ἐξέδρα. Σ' αὐτὴν οἱ παπᾶδες ἔψαλλαν τὴν ἀκολουθία τῆς Ἀναστάσεως. Τὸ προαύλιο μὲ μιᾶς ἐφωτίσθηκε. Τὰ ἀστέρια ἐφώτιζαν ἐπάνω τὸν οὐρανὸ καὶ κάτω ἐδῶ τῆ γῆ τὴν ἐφώτιζαν οἱ λαμπάδες.

Μὲ τί γλυκειὰ φωνὴ ἐδιάβασε ὁ παπᾶς σὲ λίγο τὸ Εὐαγγέλιο! Καὶ μὲ πόση χαρὰ ἔψαλλε τὸ Χριστὸς Ἀνέστη! Μαζί του ἔψαλλε καὶ ὅλος ὁ κόσμος καὶ τὸ προαύλιο ἐγέμισεν ἀπὸ γλυκειῆς φωνῆς:

Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν,
θανάτῳ θάνατον πατήσας,
καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι
ζωὴν χαρισάμενος.

Μετὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Ἀναστάσεως, ὁ Ἀνέστης καὶ ἡ Μαρίνα, μαζί μὲ τοὺς γονεῖς τους, ἐπέστρεψαν στὸ σπίτι. Τὶς λαμπάδες τὶς ἐφύλαξαν ἄσβηστες καὶ ἡ μητέρα μὲ τὸ φῶς τους ἀναψε τὸ κανδήλι στὰ εἰκονίσματα. Ἐπειτα ἐπῆγε στὸ ἄλλο δωμάτιο καὶ ἐπῆρε τὸ πανέρι μὲ τὰ αὐγά.

—Χριστὸς ἀνέστη! εὐχήθηκε κι ἐπρόσφερε σὲ ὄλους ἀπὸ ἕνα.

— Ἀληθῶς ἀνέστη, ἀπαντοῦσαν οἱ ἄλλοι.

Στὸ τσούγκρισμα ὁ Ἀνέστης ἐφάνηκεν ἀπ' ὄλους ὁ πιὸ τυχερός. Ἔσπασεν ὄλων τὰ αὐγά. Ὅλοι ἦσαν χαρούμενοι καὶ γελαστοί. Ἐπειτα ἔφαγαν καὶ τὴ ζεστή τους μαγειρίτσα. Καὶ ὅταν ἐξημέρωσε καλά, ἐβγῆκαν στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ καὶ ἔψησαν τὸ ἄρνι. Ἐκεῖ ἐστρώθηκε τραπέζι πλούσιο, πασχαλινὸ καὶ τὸ γλέντι, ποὺ ἔγινε, ἐβάσταξεν ὦρες. Στὸ γλέντι ἔλαβαν μέρος καὶ ἄλλοι γείτονες. Ἐνα παιδάκι, ὁ Ἀνδρέας, ἀπ' τὴ χαρὰ του εἶπεν ἕνα ποίημα.

85. Ἡ Πασχαλιά.

Ἦλθε πάλι Πασχαλιά
μὲ ἀγάπη καὶ φιλιὰ,
μὲ αὐγά καὶ μὲ ἄρνι.
Χαίρετε, Χριστιανοί!

Τί φορέματα καλά,
τί γλυκίσματα πολλὰ,
τί τραγούδια, τί φωνή!
Χαίρετε, Χριστιανοί!

86. Μιά έκδρομή την Πρωτομαγιά.

—Ποῦ θὰ πᾶμε τὴν Πρωτομαγιά;
Ἄπο ἡμέρες ὄλο αὐτὸ ἐρωτοῦσαν τὰ
παιδιά. Ἄλλα ἔλεγαν νὰ πᾶνε στὴν Λεύ-
κα, ἄλλα στὴν ἄκρογιαλιὰ κι ἄλλα στὴν
Πλαγιαστή, ὅπου ἦταν καὶ τὸ περιβόλι τοῦ
Λεωνῆ.

Στὸ τέλος ἀπεφάσισαν νὰ πᾶνε στὴν
Πλαγιαστή. Ἦταν ὠραῖο τὸ μέρος ἐκεῖνο.
Γι' αὐτὸ καὶ ὁ δάσκαλος εἶχε τὴ γνώμη νὰ
πᾶνε πρὸς τὰ ἐκεῖ. Ὁ ἥλιος ἀκόμα δὲν εἶ-

χε βγῆ καὶ τὰ παιδιὰ εἶχαν μαζευθῆ στο
σχολεῖο. Ἡ Σοφία, ἡ Νίνα, ὁ Κοσμᾶς, ὅλοι
μὲ τὰ σακκουλάκια στο χέρι.

—“Ὅποιος ἀργήσῃ, δὲν θὰ τὸν πάρωμε, εἶ-
χαν συμφωνήσει.

Μὰ ποιός θ’ ἀργοῦσε; Τόσες ἡμέρες
ἐμελετοῦσαν μιὰ τέτοια ἐκδρομὴ καὶ τώρα
θὰ τὴν ἔχαναν; Ὁ Δῆμος, ἂν καὶ ἀγαποῦ-
σε τὸν ὕπνο, ὅμως στο ξεκίνημα παρουσιά-
σθηκε ἀπὸ τοὺς πρῶτους. Ἡ μητέρα τὸν
εἶχεν ἐφοδιάσει μὲ ἀρκετὸ ψωμί, μὲ κεφτέ-
δες, μὲ βραστὰ αὐγά, μὲ κασέρι.

—Εἶναι πολλά, δὲν τὰ θέλω, ἔλεγεν ὁ
Δῆμος. Μὰ ἡ μητέρα τὸν παρεκίνησε νὰ
τὰ πάρῃ.

—Στὴν ἐξοχὴ, παιδί μου, ἡ ὄρεξις ἀνοί-
γει. Ἐπειτα θὰ βρεθῆ καὶ κανέννας μαθη-
τῆς, πού θὰ τύχη νὰ μὴν ἔχη καὶ τοῦ δίνεις.

Ἐξεκίνησαν τραγουδῶντας. Στὴ πρωϊ-
νὴ ἡσυχία, τὸ τραγούδι ἀκούόταν μακριά.
Ἐξύπνησεν ὄλο τὸ χωριό.

Πιὸ κάτω ἀρχισαν νὰ τραγουδοῦν καὶ
τὰ πουλάκια. Ὅσο ἐξεμάκρυναν τόσο καὶ
ἡ ἐξοχὴ ἐγινόταν ὠραιότερη. Ἐφυσοῦσε
δροσερὸ ἀεράκι γεμᾶτο ἀπὸ λογιῶν λο-
γιῶν μυρωδιές. Ὁλος ὁ τόπος ἦταν κατά-
φυτος ἀπὸ μυρωμένα λουλούδια καὶ ἀνθο-

στόλιστα δένδρα. Ἄρνάκια ἐβέλαζαν καὶ
κατσικάκια ἐβοσκοῦσαν στὶς πλαγιές. Τὰ
παιδάκια δὲν ἤξεραν τί νὰ πρωτοθαυμά-
σουν. Πιὸ κάτω ἐθυμήθηκαν τὸ τραγούδι
γιὰ τὸν Μάη καὶ ἄρχισαν νὰ τὸ τραγου-
δοῦν.

87. Ὁ Μάϊος.

Ὁ Μάϊος μᾶς ἔφθασε,
ἐμπρός, βῆμα ταχύ,
νὰ τὸν προὔπαντήσωμε,
παιδιά, στὴν ἐξοχή.

Δῶρα στὰ χέρια του πολλὰ
καὶ ὄμορφα κρατεῖ
καὶ τὰ μοιράζει γελαστός
σὲ ὅποιον τοῦ ζητεῖ.

Φέρνει τραγούδια καὶ χαρές,
λουλούδια καὶ δροσιὰ
καὶ μυρωδάτη φόρεσε
ὠραία φορεσιά.

Πᾶμε κι ἐμεῖς νὰ πάρωμε,
μὴ χάνωμε καιρό,
μᾶς φθάνει ἓνα τριαντάφυλλο
κι ἓνα κλαρὶ χλωρό.

Ἄγγελος Βλάχος

88. Στὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ.

Ἐπερπάτησαν ἄρκετὰ ὥσπου νὰ φθάσουν στὸ περιβόλι. Ἦταν τὸ καλύτερο μέσα σὲ ὄλο ἐκεῖνο τὸ μέρος. Τὰ δενδράκια σὰν στρατιωτάκια στή σειρά. Ὅλα καλοφυτευμένα, ἴσια στὸ ἀνάστημα, ἐγέμιζαν τὶς βραγιές. Σὲ ἄλλο μέρος ἦσαν τὰ ἀνοιξιάτικα λουλούδια. Ὅ,τι χρῶμα καὶ ὅ,τι λουλούδι ἤθελες, τὸ ἔβλεπες ἐκεῖ.

Ἄλλου πάλι ἦταν τὰ καρποφόρα, γεμάτα ἀπὸ λουλούδια, στολισμένα σὰν νυφοῦλες. Τὰ παιδιὰ τὸ ἤξεραν τὸ περιβόλι καὶ μόλις ἔφθασαν καὶ τὸ εἶδαν, ἄρχισαν νὰ φωνάζουν χαρούμενα.

—Νὰ τὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ! ἐφθάσαμε! ἐφθάσαμε! Ἄς πᾶμε μέσα νὰ τὸ ἰδοῦμε!

Ὁ δάσκαλος τοὺς ἐσύστησε νὰ μποῦν μὲ προσοχή. Νὰ μὴν κάμουν καμμιά ζημιὰ. Νὰ μὴν πατοῦν στὸ καλλιεργημένο μέρος καὶ χαλοῦν μὲ τὰ πόδια τὶς βραγιές. Μπορεῖ νὰ σπάσουν κανένα δενδράκι.

Ὁ Λεωνῆς τοὺς ἐγύρισε παντοῦ. Τοὺς ἔδειξε σπάνια λουλούδια καὶ τοὺς ἔδωκε τριαντάφυλλα καὶ γαρύφαλλα.

Τὰ παιδιὰ, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσουν, ἐτραγούδησαν τραγούδια ἀνοιξιάτικα.

α. Επειτα ἐπῆγαν πειὸ ἔξω, κάτω ἀπὸ ἓνα πλατάνι, νὰ ξεκουρασθοῦν. Ὅταν ἐσηκώθηκαν, ἐμάζεψαν λουλούδια τοῦ ἀγροῦ, ἔφτειασαν στεφάνια, ἤπιαν δροσερὸ νεράκι καὶ ἐχόρευσαν.

Τὸ μεσημέρι ἐκάθησαν νὰ φάγουν. Ἡ ἄνοιξις γιὰ τραπεζομάνδηλο τοὺς εἶχε στρωμένο ἓνα πράσινο χαλί, κεντημένο μὲ ὄμορφα ἀγριολούλουδα. Ἐπάνω σ' αὐτὸ ἄδειασαν τὰ σακκουλάκια, ποὺ ἦσαν γεμάτα μὲ διάφορα φαγητά: Αὐγά, τυρί, κεφτέδες, σουβλάκια, ντολμαδάκια. Ὅ,τι ἤθελες ἔβλεπες στὸ τραπέζι, ποὺ ἔστρωσαν.

Οἱ καλὲς μητεροῦλες εἶχαν φροντίσει νὰ τὰ ἐφοδιάσουν μὲ ὅ,τι καλύτερο ἤμποροῦσαν.

Ὅταν ἔφαγαν, ἄρχισαν πάλι νὰ τραγουδοῦν. Τὴν ὥρα ἐκείνη ἦλθε καὶ ὁ Λεωνῆς καὶ τοὺς ἔκαμε συντροφιά.

Τὰ παιδιὰ ἔμειναν στὴν ἐξοχή ὥσπου ἐκόντευεν ἔσπερινός. Ὑστερα ἐξεκίνησαν γιὰ τὸ χωριὸ ἀνθοστολισμένα.

—Χαίρετε, κύριε Λεωνῆ, τοῦ εἶπαν τὴν ὥρα, ποὺ ἔφευγαν. Καὶ τοῦ χρόνου νὰ ἔλθωμε νὰ ἐορτάσωμε τὴν Πρωτομαγιά στὸ περιβόλι σου. α

α 89. Τὸ τριαντάφυλλο.

Τριαντάφυλλο κλειστό εἶδ' ἓνα παιδάκι.

Ἦταν τόσο γελαστό,
χαρωπὸ καὶ μυριστό,
τὸ τριανταφυλλάκι!

νέο τριαντάφυλλο, τριανταφυλλάκι!

—“Αχ! λουλούδι προφαντό! εἶπε τὸ παιδάκι.
Θὰ σὲ κόψω, δὲν βαστῶ!

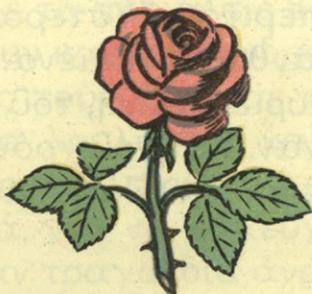
—“Αν μὲ κόψης, σοῦ κεντῶ
τὸ μικρὸ χεράκι!

εἶπε τὸ τριαντάφυλλο, τὸ τριανταφυλλάκι.

○ Ξεκαρδίζεται, γελᾷ τὸ τρελλὸ παιδάκι,
τὸ τραβᾷ, τὸ ξεκολλᾷ...
Τί ἀγκάθια! τί πολλὰ
στὸ μικρὸ χεράκι! ○

“Αχ! κακὸ τριαντάφυλλο, ἄχ, τριανταφυλ-
λάκι!

Μετάφρασις Ἀγγέλου Βλάχου

90. Τὰ παιδιά βλέπουν τὸ χωριό τους.

Μιὰ ἡμέρα ὁ δάσκαλος ἀνέβηκε μὲ τὰ παιδιά τοῦ σχολείου στὴν Παναγίτσα. Αὐτὴ ἦταν μιὰ τοποθεσία ψηλὴ. Ἀνέβηκαν γιὰ νὰ ἰδοῦν ἀπ' ἐκεῖ τὸ χωριό τους.

Στὴν ἀρχὴ ἐχάρηκαν, σὰν τὸ εἶδαν ὁλόκληρο! Οἱ στέγες τῶν σπιτιῶν ἦσαν ἄλλες μαυρειδερές καὶ ἄλλες κοκκινωπές. Τὰ περιβόλια μὲ τὰ τουφωτὰ δένδρα τους ἐφάνταζαν σὰν ἓνα μπουκέτο.

Ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο μονάχα τὸ κτίριο τῆς ἐκκλησίας ἐφαινόταν. Οὔτε τὰ σπίτια ἐξεχώριζαν οὔτε οἱ δρόμοι οὔτε τὸ σχολεῖο. Αὐτὸ ἦταν κρυμμένο ἀνάμεσα στὰ σπίτια.

—Τὸ χωριό μας θὰ ἦταν σωστὸς παράδεισος, ἂν ἦταν κτισμένο μὲ σχέδιο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Μὰ δυστυχῶς καθένάς ἔκτισε τὸ σπίτι του ὅπου ἤθελε. "Ἄς ἐστένενεν ὁ δρόμος." Ἄς περιωριζόταν ἡ πλατεῖα. Σὲ κεντρικὰ μέρη ἔκτισαν ἀχυρῶνες καὶ στάβλους. Μόνο τὴν ἐκκλησία ἔχουν σὲ μέρος καλὸ.

—Τώρα, κύριε, δὲν ἔμπορεῖ νὰ γίνῃ μὲ σχέδιο; ἐρώτησε κάποιος μαθητής.

—Τὸ σχέδιο, παιδί μου, γίνεται πρῶτα

καὶ ὕστερα οἱ οἰκοδομὲς. Τώρα οἱ οἰκοδομὲς ἐκτίσθηκαν. Τί σχέδιο νὰ γίνη; Γιὰ τὰ σπίτια, πού τώρα θὰ κτισθοῦν, κάτι μπορεῖ νὰ γίνη. Ἄλλὰ γιὰ τὰ παλιά... ἔτσι θὰ εὐρίσκωνται ὥσπου νὰ πέσουν. Καὶ τί κρίμα! Ὅλα σχεδὸν τὰ χωριά στὸν τόπο μας εἶναι χωρὶς σχέδιο φτιαγμένα. Ἄκόμα καὶ ἀρκετὲς πόλεις. Καὶ ἡ ἔλλειψις αὐτὴ πολὺ τὰ ἀσχημίζει.

Ἐκεῖ κοντὰ ἦταν κι ἓνα δάσος. Κι ὁ δάσκαλος μὲ τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν νὰ τὸ ἰδοῦν. α

α
α
91. Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας.

Τὸ δάσος αὐτὸ τὸ ἔλεγαν τῆς Παναγίτσας, ἀπὸ τὸ ἐκκλησάκι τῆς Παναγίας, πού ἦταν ἐκεῖ κτισμένο. Ὁ δάσκαλος καὶ τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν πρῶτα στὸ ἐκκλησάκι νὰ προσκυνήσουν. Ἔκαμαν τὸ σταυρό τους καὶ ἀνεσπάσθησαν τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας.

—Τὸ ἱερό μας ἐκκλησάκι εἶναι ἐδῶ στὴν ἐρημιὰ ὀλομόναχο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Τὸ συντροφεύουν τὰ πουλιὰ καὶ τὰ δένδρα. Τοὺς τοίχους του γῦρο-γῦρο τοὺς ἔχει ἀγκαλιασμένους τὸ αἰγόκλημα καὶ ὁ κισσός.

—Καὶ ὅμως τὰ κανδήλια του εἶναι πάντοτε ἀναμμένα. Ποιὸς νὰ τὰ ἀναψε, κύριε, ἐδῶ στὴν ἐρημιὰ; εἶπε κάποιον παιδί.

—Τὸ ἐκκλησάκι αὐτὸ τὸ συντηροῦν οἱ τσοπάνηδες, πού ἔχουν λίγο πιὸ ἐπάνω τὶς καλύβες τους. Ἐδῶ κάπου-κάπου ἐκκλησιάζονται, βαπτίζουν τὰ παιδάκια τους καὶ μεταλαβαίνουν. Εὐρέθηκα ἐδῶ σὲ μιὰ βάρπτισι. Τὴν ἔκαμε κάποιος παπᾶς, πού τὸν ἐκάλεσαν ἀπ' τὸ χωριό. Οἱ τσοπάνηδες ἀνάβουν καὶ τὰ κανδήλια.

Ἔστερα εἶδαν τὸ δάσος.

9 Σάν αδελφάκια ἦταν τὰ δένδρα του μαζί-μαζί. Χιλιάδες δένδρα, ἀλογάριαστα. Πεῦκα, ὄξυές, πλατάνια. Ἡ Ρηνούλα ἐκοίταζε πιὸ πολὺ τὶς ὄξυές.

—Μοῦ ἀρέσουν οἱ ὄξυές, ἔλεγε.

—Ἐμένα μοῦ ἀρέσουν τὰ πεῦκα, ἔλεγε ὁ Παντελῆς. Εἶναι φουντωτὰ σάν ὀμπρέλλες.

· Ἄλλα παιδιὰ ἐκοίταζαν τὰ πουλιά, πού ἐκελαδοῦσαν καὶ ἐτρύπωναν στὰ φύλλα.

—Τὸ δάσος αὐτό, παιδιὰ μου, εἶναι γιὰ τὸ χωριὸ μας θησαυρός. Ἄν δὲν ἦταν, δὲν θὰ εἶχαμε τόσα νερά. Οὔτε τὴ δροσιά, πού ἔχει τώρα τὸ χωριὸ μας.

0 Ὑστερα ὁ δάσκαλος ἐμίλησε γιὰ τοὺς ἐυλοκόπους καὶ τοὺς καρβουνιάρηδες. 0

Ἄμα ἐτελείωσε, ἔβαλε τὰ παιδιὰ καὶ ἐτραγούδησαν καὶ εἶπαν ποιήματα. Καθένα ἔλεγε ὅποιο ποίημα ἐθυμόταν. Ἡ Θάλεια εἶπε γιὰ τὸ ἐκκλησάκι. Ἡ Ἰσμήνη τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ. α α

92. Τὸ ἐκκλησιάκι.

Εἰς τὸ βουνὸ ψηλὰ ἐκεῖ
εἶν' ἐκκλησιὰ ἔρημική·
τὸ σήμαντρό της δὲν κτυπᾷ
δὲν ἔχει ψάλτη οὐδὲ παπᾶ.

Ἐνα κανδήλι θαμπερὸ
καὶ ἕναν πέτρινο σταυρὸ
ἔχει στολίδι μοναχὸ
τὸ ἐκκλησιάκι τὸ πτωχό.

Μὰ ὁ διαβάτης, σὰν περνᾷ,
στέκεται καὶ τὸ προσκυνᾷ
καὶ μὲ εὐλάβεια πολλή
τὸν ἄσπρο του σταυρὸ φιλεῖ.

Ἄγγελος Βλάχος

93. Τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ.

Λαμπρός, πανώριος κόσμος,
ὁ κόσμος τοῦ βουνοῦ.

Στὰ γαλανὰ ἀνεβαίνει
παλάτια τ' οὐρανοῦ.

Ἐμπρός! Μὲ στέρεο πόδι
ἄς ἀνεβοῦμε ἐκεῖ,
ποῦ μᾶς προσμένει ὠραία
ζωὴ μαγευτική.

Ἐκεῖ δροσιές, βρυσουῦλες
καὶ κρούσταλλα νερά
καὶ γελαστὲς βοσκοῦλες
σ' ἀπόσκια δροσερά.

Οἱ πέρδικες στὰ πλάγια,
κι ὄπου δενδρὶ πηγές.
Γλυκολαλοῦν τ' ἀηδόνια
οὐράνιες μελωδιές.

Λαμπρός, πανώριος κόσμος,
ὁ κόσμος τοῦ βουνοῦ,
ποῦ τὴν ψυχὴ ἀνεβάζει
στὰ ὕψη τ' οὐρανοῦ.

Στέλιος Σπεράντζας

94. Τὸ κοπάδι.

Κάποια ἡμέρα ἐπῆγαν πάλι τὰ παιδιὰ στὴν ἐξοχὴ καὶ εἶδαν ἓνα κοπάδι πρόβατα. Ἔτρωγαν τρυφερὸ χορτάρι. Τρίγκ, τρίγκ, ἀκούονταν τὰ κουδούνια τους.

Ὁ βοσκὸς ἐστεκόταν καὶ τὰ ἐφύλαγε. Κοντὰ του ἐστέκονταν καὶ δυὸ σκυλλιά.

—Τί μεγάλοι σκύλλοι! εἶπαν μερικὰ παιδιὰ!

—Τέτοιοι χρειάζονται γιὰ τὸ κοπάδι, εἶπεν ἓνα ἄλλο παιδί. Ἐδῶ στὸ δάσος βγαίνουν καὶ λύκοι. Ἄν εἶναι μικρὰ τὰ σκυλλιά, δὲν τὰ φοβοῦνται.

Τὴν ὥρα ἐκείνη ἔλαβε τὸ λόγο ἕνα ξανθὸ παιδί, ὁ Τάσος.

—Τὸ κοπάδι αὐτό, εἶπε, εἶναι δικό μας. Αὐτός, πού τὸ φυλάει, εἶναι ὁ πατέρας μου. Τὰ σκυλλιά, πού βλέπετε, εἶναι ἀπὸ τὰ καλύτερα, πού ἔχουν ἐδῶ οἱ τσοπάνηδες. Καὶ μοναχά τους ἂν μείνουν στὸ κοπάδι, πάλι εἶναι ἄξια νὰ τὸ φυλάξουν. Ὁ πατέρας μου μὲ τίποτα δὲν ἀλλάζει αὐτὰ τὰ σκυλλιά.

—'Αφοῦ ἔχετε ἐδῶ κοπάδι, γιατί, Τάσο, μένεις στὸ χωριὸ καὶ δὲν μένεις κοντὰ στὸν πατέρα σου; ἐρώτησεν ἡ Φανούλα.

—Γιατὶ ἐδῶ δὲν ὑπάρχει σχολεῖο. Γι' αὐτὸ ὁ πατέρας μου ἀναγκάσθηκε νὰ μᾶς κατεβάσῃ μὲ τὴν ἀδελφή μου στὸ χωριό, γιὰ νὰ μάθωμε γράμματα. Μιὰ πού δὲν ξέρει ἐκεῖνος, θέλει νὰ μάθωμε ἐμεῖς.

—Τότε ἐσύ, Τάσο, θὰ ξέρης νὰ μᾶς εἰπῆς, ἂν εἶναι λύκοι ἐδῶ, ἐζήτησε νὰ μάθῃ ἕνας μαθητής.

—Εἶναι καὶ παρὰ εἶναι, εἶπεν ὁ Τάσος. Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας εἶναι πυκνὸ καὶ εἶναι εὐκόλο νὰ κρυφθοῦν λύκοι. Κάθε τόσο κάνουν ζημιὰς στὰ γίδια καὶ στὰ πρόβατα.

—Στὸ δικό σας κοπάδι κάνουν; ἐρώτησεν ὁ Σταῦρος.

—Στὸ δικό μας δὲν πλησιάζουν. Τὸν ἕνα μας τὸν σκύλλο, τὸν Καψάλη, τὸν φοβοῦνται πολὺ. Ἔχει πολλὲς φορές παλέψει μὲ λύκους καὶ τοὺς ἐνίκησε. Τὰ στήθια του εἶναι γεμᾶτα ἀπὸ δαγκωματιῆς τῶν λύκων. Ἐπειτα, ὁ πατέρας μου ποτὲ δὲν ἀφήνει τὸ κοπάδι μοναχό. Πρὶν φωτίση, τὸ βγάζει μόνος του στὴ βοσκή. Ἄμα γέρνη ὁ ἥλιος, τὸ φέρνει πάλι στὴ στάνη. Ὁ Ξέρει τὰ ἀρνάκια μας ἕνα-ἕνα. Τὰ ἀγαπᾷ σὰν παιδάκια του.

95. Οἱ λύκοι εἶναι πονηροί.

—Ὅταν τὰ σκυλλιά εἶναι νέα καὶ δὲν ξέρουν ἀπὸ λύκους, συνεχίζει ὁ Τάσος, αὐτοὶ τὰ ξεγελοῦν. Στέλνουν ἕναν στὸ κοπάδι γιὰ νὰ ἀρπάξῃ τάχα ἕνα πρόβατο. Τὰ σκυλλιά τὸν κυνηγοῦν. Αὐτὸς φεύγει ὅσο μπορεῖ πιὸ γρήγορα. Τὰ σκυλλιά τὸν ἀκολουθοῦν καὶ ξεμακραίνουν ἀπὸ τὸ κοπάδι. Τότε οἱ ἄλλοι ἔρχονται ἀπὸ τὸ ἀντίθετο μέρος. Καὶ ὅπως τὸ κοπάδι εἶναι ἀφύλακτο, ἀρπάζουν πρόβατα καὶ φεύγουν.

—Τὸν Καψάλη δὲν τὸν ξεγελοῦν μ' αὐτὸν τὸν τρόπο;

—Τὸν Καψάλη νὰ ξεγελάσουν! Αὐτὸς εἶναι ἀπ' αὐτοὺς πιὸ πονηρός. Δὲν ξεμακραί-

νει ποτέ ἀπὸ τὸ κοπάδι. Οὔτε καὶ γαυγίζει τὴν νύκτα. Καὶ αὐτὸ τὸ κάνει γιὰ νὰ μὴν τὸν ξέρουν οἱ λύκοι σὲ πιὸ μέρος φυλάει. Ἔτσι νομίζουν, πὼς ἀπὸ παντοῦ μπορεῖ νὰ τοὺς ριχθῆ. Λίγο πιὸ κάτω εἶναι ἓνα λιβάδι. Δὲν εἶναι ἡμέρες πολλές, πὺ οἱ λύκοι ἔφαγαν ἐκεῖ ἓνα γάϊδαρο. Ἐβοσκοῦσεν ὁ καημένος καὶ τὸν ἔφαγαν. Ἦταν μιᾶς γυναίκα πτωχῆς καὶ τὸν ἔκλαιγε ἡ δύστυχη ἀπαρηγόρητα. Ἐκεῖ ἐφύλαγαν σκύλλοι, μὰ οἱ λύκοι τοὺς ἐξεγέλασαν.

— Πόσο θέλομε, Τάσο, νὰ ἰδοῦμε ἀπὸ κοντὰ τὸν Καψάλη! Εἶπαν πολλὰ παιδιὰ.
— Καλὰ εἶναι νὰ τὸν ἰδοῦμε, ἀλλὰ δὲν μποροῦμε νὰ ἀπομακρυνθοῦμε τόσο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Ἄλλη φορά, ὅταν κάμωμε ἐκδρομὴ, θὰ ἀνεβοῦμε ὡς τὶς καλύβες καὶ τότε θὰ τὸν ἰδοῦμε. Ἄξιζει νὰ γνωρίσωμε ἓνα τέτοιο λαμπρὸ σκυλλί.

Ἦστερα τὰ παιδιὰ ἐρώτησαν τὸν Τάσο γιὰ τὰ ἄλλα ἄγρια ζῶα, πὺ εὐρίσκονται στὸ δάσος τῆς Παναγίτσας, καὶ ὁ Τάσος τοὺς εἶπε:

— Ἐδῶ εὐρίσκονται καὶ ἀλεποῦδες, λαγοί, κουνάβια καὶ ἄλλα.

— Κουνάβια; Τί εἶναι αὐτὰ τὰ κουνάβια; ἐρώτησεν ἡ Σταθούλα.

—Είναι κάτι ζῶα σαν γάτες, ἀλλὰ πιό λεπτά. Ἐχουν οὐρὰ μεγάλη, φουντωτή καὶ τὰ κυνηγοῦν γιὰ τὸ δέρμα τους. Γίνεται μὲ αὐτὸ ὠραία γούνα.

—Καὶ οἱ ἀλεποῦδες ἔχουν καλὸ δέρμα γιὰ γούνες, εἶπεν ἡ Σταθούλα. Ἡ μητέρα μου ἔχει μιὰ γούνα ἀλεποῦς.

—Παιδιά! ἀρκετὰ μᾶς εἶπεν ὁ Τάσος γιὰ τοὺς λύκους καὶ τ' ἄλλα ζῶα. Ἡ ὥρα ἐπέ-
ρασε. Καιρὸς νὰ τραβήξωμε γιὰ τὸ χωριό
μας, εἶπεν ὁ δάσκαλος. α α

9 96. Ὁ καημένος.

0 Στὸ λιβάδι ξεχασμένος
ἕνας γαΐδαρος βοσκοῦσε,
τίποτ' ἄλλο δὲν ζητοῦσε
ὁ καημένος. 0

Τὸ χορτάρι του μασοῦσε
κι ἦταν τρισευτυχισμένος,
καὶ τὸ ξύλο λησμονοῦσε
ὁ καημένος.

Καὶ τὴν τύχη εὐχαριστοῦσε,
ποῦ δὲν ἦταν φορτωμένος,
καὶ τὰ δύο του αὐτιά κουνοῦσε
ὁ καημένος.

Τοὺς ἐχθροὺς του συγχωροῦσε
κι ἦτανε συγχωρεμένος,
καὶ τὸν κόσμο ἀγαποῦσε
ὁ καημένος.

Τὸν Θεὸ παρακαλοῦσε,
γιὰ νὰ μείνη ἐκεῖ δεμένος
καὶ νὰ βόσκη ὅσο θὰ ζοῦσε
ὁ καημένος.

9
Ζαχαρίας Παπαντωνίου

97. Κτίσται και μηχανικοί.

Στὸ προαύλιο τῆς ἐκκλησίας μιὰ ἡμέρα τὰ παιδιὰ συνεννοήθηκαν νὰ κτίσουν στὸ παιγνίδι τους ἕνα καινούργιο χωριό. Ἄλλὰ νὰ ἔχη σχέδιο. Ἐνθουμοῦνται πού ὁ δάσκαλος τοὺς εἶχε ἔπει, πῶς τὸ δικό τους χωριό δὲν εἶχε σχέδιο..

Αὐτὸ πού θὰ κτίσουν νὰ μὴν ἔχη στρωμωγμένα τὰ σπίτια καὶ τοὺς δρόμους στενούς. Νὰ ἔχη πλατεῖες, βρύσες καὶ ὠραιῖες οἰκοδομές. Τὸ σχολεῖο καὶ ἡ ἐκκλησία θὰ ἦσαν τὰ καλύτερα κτίρια. Ἐπίσης κτίρια καλὰ θὰ ἦσαν τὸ κοινοτικὸ κατάστημα, ἡ ἀστυνομία, τὸ εἰρηνοδικεῖο, τὸ τηλεγραφεῖο. Σ' αὐτὰ θὰ ἔμεναν αἱ δημόσιαι ἀρχαί.

— Ἐμεῖς θὰ εἶμεθα οἱ μηχανικοί, εἶπαν ὁ Φώτης μὲ τὸν Ἀνέστη. Ἐμεῖς θὰ κάμωμε τὸ σχέδιο.

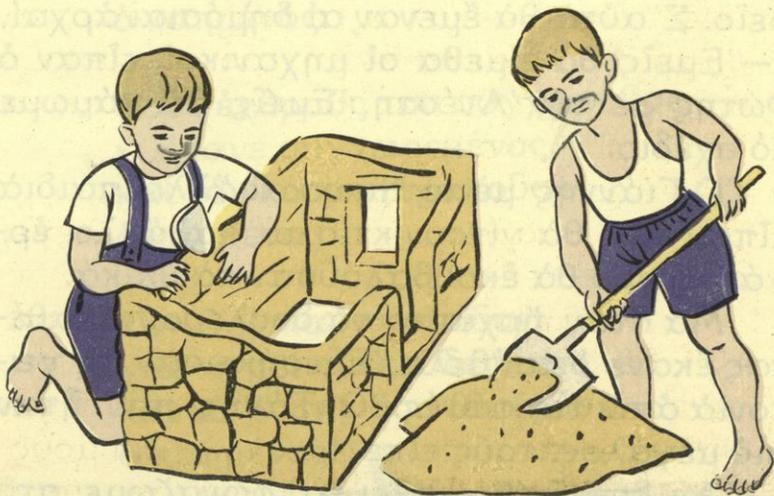
Ὁ Γιάννης μὲ τὸ Νίκο καὶ ἄλλα παιδιὰ εἶπαν πῶς θὰ γίνουν κτίσται καὶ ἄλλα ἐργάται, πού θὰ ἐκουβαλοῦσαν τὰ ὑλικά.

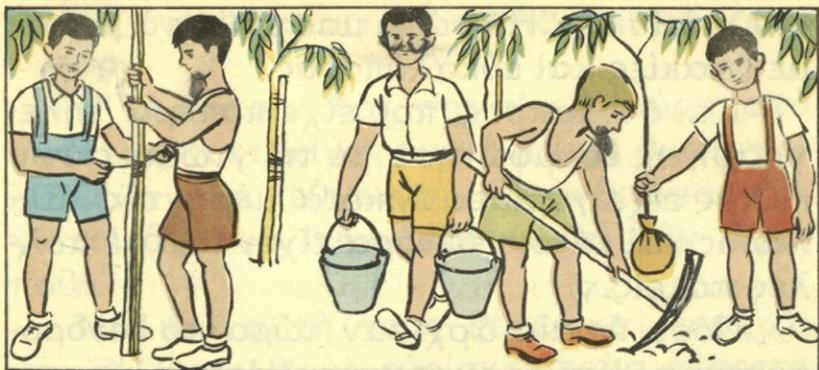
Μὰ ὅταν ἤρχισαν νὰ δουλεύουν, καθένας ἔκανε ὅ,τι ἤθελε. Ἐξεσήκωσαν τὴ γειτονιά ἀπὸ τὶς φωνές. Ὁ Τάκης, πού ἦταν πιὸ μεγάλος, τοὺς εἶπε:

— Ἄν δὲν ἔχωμε τάξι καὶ φωνάζωμε στὸ

κτίσιμο, δὲν θὰ κάμωμε τίποτε. Νὰ βάλωμε ἕνα πρωτομάστορα καὶ σ' αὐτὸν ν' ἀκοῦμε ὅλοι.

Ἐβαλαν τὸ Φῶτη. Τί ὠραῖα τώρα ὁ Φῶτης ἔκανόνισε τὴ δουλειά! Οἱ κτίσται ἔκτιζαν. Οἱ ἐργάται ἐκουβαλοῦσαν ὑλικά. Οἱ μηχανικοὶ ἐγύριζαν κι ἔβλεπαν. Ὅλα ἐγίνοντο μὲ ἡσυχία καὶ τάξι. Τὰ πιὸ πολλὰ σπίτια τὰ ἔκτισαν μονόπατα. Μερικὰ δίπατα. Στὴ στέγη τῆς ἐκκλησίας ἔβαλαν σταυρό. Στοῦ σχολείου τὴν στέγη μιὰ σημαία. Εἶχε περάσει ὅμως ἡ ὥρα καὶ δὲν ἐπρόλαβαν νὰ βάλουν καὶ δένδρα στὸ χωριουδάκι τους. 99

98. Τὸ δενδροφύτευμα.

“Όταν τὴν ἄλλη ἡμέρα ἐμαζεύθηκαν γιὰ τὴν ἐργασία αὐτή, ἄρχισαν νὰ συζητοῦν τί δένδρα θὰ βάλουν.

—Βερυκοκκιές νὰ φυτέψωμε, ἔλεγεν ὁ Λάζαρος. “Όταν μεγαλώσουν θὰ τρῶμε καὶ βερούκοκκα. Τί ἄλλο καλύτερο νὰ περνᾶς στὸ δρόμο, ν’ ἀπλώνῃς τὸ χέρι σου καὶ νὰ κόβῃς βερούκοκκα;”

Ἡ Εὐθαλία ἐπροτιμοῦσε κερασιές.

—“Όταν κοκκινίζουν τὰ κεράσια, ἔλεγε, ὄλοι οἱ δρόμοι θὰ εἶναι μιὰ ὁμορφιά. ”

Κάποιο ἄλλο παιδὶ εἶπε κάτι καλύτερο:

—Τὰ δένδρα στοὺς δρόμους δὲν τὰ φυτεύουν γιὰ κάρπo. Καρποφόρα δένδρα φυτεύουν στὰ περιβόλια, ὄχι στοὺς δρόμους. Ἐμεῖς θὰ φυτέψωμε δένδρα γιὰ στολισμὸ

καὶ γιὰ ἴσκιο. Ἡ γνώμη μου εἶναι νὰ βάλω-
με ἀκακίες καὶ εὐκαλύπτους.

Καὶ ὁ Λάμπρος, ποὺ εἶχε πατέρα τηλε-
γραφετή, ἐσυμφώνησε μὲ τὴ γνώμη αὐτή.
Αὐτὸς εἶχε γυρίσει ἀρκετὰ μέρη τῆς Ἑλ-
λάδος καὶ τέτοια δένδρα εἶχεν ἰδεῖ σὲ πολ-
λὲς πόλεις. 9

9 Πόσο ωραία ἄρχισαν τώρα τὸ δενδρο-
φύτευμα! Καθόλου φωνές. Ἦσυχά-ἦσυχά
ὄλοι οἱ δρόμοι ἐδενδροφυτεύθηκαν. Ἀντὶ
γιὰ δένδρα, τὰ παιδιὰ ἐμεταχειρίσθηκαν
φυλλαράκια, ποὺ ἐπρασίνιζαν. Ἦταν ἴδια
μὲ δένδρα. Σὲ ὠρισμένα κεντρικὰ μέρη
ἐφτείασαν καὶ μικροὺς κήπους. Ἐκεῖ μαζὶ
μὲ τ' ἄλλα λουλούδια ἐφύτεψαν καὶ ὠραίες
τριανταφυλλιές. Μερικὲς ἦταν ἑκατόμ-
φυλλες.

—Καλὰ τὰ ἐφυτέψαμε. Μὰ ποιὸς θὰ τὰ
ποτίζει καὶ θὰ τὰ φυλάη; ἐρώτησεν ἓνα ἀ-
γόρι.

—Θὰ τὰ φυλάη ὁ Πρόεδρος, ποὺ θὰ εἶναι
στὴν Κοινότητα. Δικὴ του εἶναι αὐτὴ ἡ δου-
λειά, εἶπαν ἄλλα παιδιὰ.

0 Μεγάλῃ χαρὰ ἐδοκίμασαν, ποὺ εἶδαν
τὸ χωριὸ τους καὶ δενδροφυτευμένο. 0 Τώρα
δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε. Ὅλα τὰ εἶχε. Ἦταν
ἓνα χωριὸ καινούργιο, μὲ ὁμορφο σχέδιο. 0

99. "Εν κοριτσάκι με καλούς τρόπους.

^θ ^α
Ἡ Ἀσπασία δὲν πηγαίνει ἀκόμη στὸ σχολεῖο, γιατί εἶναι μικρή. Εἶναι ὅμως πολὺ ἔξυπνη ^οκι εὐγενική. Οἱ ἄνθρωποι τῆς γειτονιάς ὅλοι τὴν ξέρουν καὶ τὴν ἀγαποῦν.

Μὰ καὶ αὐτὴ τοὺς ξέρει καὶ τοὺς ἀγαπᾷ. "Ὅπου τοὺς εὕρισκει, τοὺς φέρεται εὐγενικὰ καὶ τοὺς χαιρετᾷ. Προσέχει πάντοτε, ὅταν μιλῇ μὲ μεγαλυτέρους, νὰ μεταχειρίζεται καὶ τὶς λέξεις κύριος καὶ κυρία.

—Καλημέρα σας, κύριε Νίκο. Καλημέρα σας, κυρία Λουκία.

Στὸ σπίτι τὸ κοριτσάκι αὐτὸ ποτὲ δὲν κάθεται ἄνεργο. "Αν καὶ εἶναι μικρό, πάντοτε βοηθεῖ τὴ μητέρα του.

—Τί δουλειὰ θέλεις, μητέρα, νὰ κάμω; ἔρωτᾷ ἡ Ἀσπασία.

Καὶ ἡ μητέρα τῆς δίνει πάντοτε εὐκόλες ἐργασίες. Πολλές φορές τὴν στέλνει καὶ στὸ γειτονικὸ μαγαζάκι καὶ ψωνίζει. Καὶ τί ὠραία πού δίνει στὸ μπακάλη νὰ καταλάβῃ τί θὰ ψωνίση!

—Κύριε Θεμιστοκλῆ! τοῦ λέγει. Ἡ μητέρα μου εἶπε νὰ μου δώσης μιὰ ὄκκᾶ ζάχαρι

καὶ δυὸ κουτιά σπίρτα. Ὅριστε καὶ τὰ
χρήματα.

Ὁ μπακάλης δίνει στὸ κορίτσι τὰ ψώ-
νια καὶ κάπου-κάπου τοῦ ἐπιστρέφει καὶ
ρέστα.

—Πρόσεχε, Ἀσπασία. νὰ μὴ σοῦ πέσουν.

—Μάλιστα, κύριε Θεμιστοκλῆ, θὰ προσέ-
χω. Χαίρετε.

Καὶ ὅταν φθάνη σπίτι της, δίνει σωστὸ
λογαριασμὸ στὴν μητέρα.

Μιὰ ἡμέρα, ἡ θεία Ἐλένη ἐπῆρε μαζί
της τὴν Ἀσπασία καὶ ἐπῆγαν νὰ ἐπισκε-
φθοῦν τὴν κυρία Κλεοπάτρα.

Ἡ κυρία αὐτὴ εὐχαριστήθηκε, ὅταν εἶδε
τὸ εὐγενικὸ κοριτσάκι. Τί φρόνιμα λόγια
ἦταν ἐκεῖνα! Τί προσεκτικὲς ἀπαντήσεις,
ποῦ ἔδινε! Καὶ μὲ τί προσοχὴ ἐπῆρε τὸ
γλυκό, ποῦ τοῦ προσέφεραν! Δὲν τὸ ἔβαλε
ὄλο μαζί λαίμαργα στὸ στόμα, ἀλλὰ τὸ
ἔκοβε λίγο-λίγο, μὲ τὸ κουταλάκι. Ἐπῆρε
προσεκτικὰ τὸ νερὸ ἀπὸ τὸ δίσκο. Οὔτε
στάλα δὲν ἔσταξε στὰ ροῦχα καὶ στὸ πά-
τωμα.

Ὅλη τὴν ὥρα, ποῦ ἐμιλοῦσαν οἱ μεγάλες
κυρίες, ἡ Ἀσπασία ἐκαθόταν φρόνιμα-φρό-
νιμα καὶ ἄκουε. Γιὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ ἡ
κυρία Κλεοπάτρα, τὴν ἐπῆγε σ' ἓνα μικρὸ

δωματιάκι. Ἐκεῖ ἦσαν δυὸ ζωντανὰ κουνελάκια. Ἦσαν καὶ δυὸ ἄλλα παιδάκια τῆς γειτονιάς, ὁ Λουκιανὸς καὶ ἡ Θάλεια.

Πόση διαφορὰ ὅμως εἶχεν ἡ Ἀσπασία ἀπὸ ἐκεῖνα! Τὰ γειτονόπουλα δὲν ἄφηναν καθόλου σὲ ἡσυχία τὰ καημένα τὰ ζῶα. Τὰ ἔπιαναν, ἔτραβοῦσαν τ' αὐτιά τους, τὰ ἐκυνηγοῦσαν κι ἐκεῖνα τὰ δυστυχημένα δὲν ἤξεραν πῶς νὰ προφυλαχθοῦν. Ἡ Ἀσπασία ἐπῆρε λίγα μουρόφυλλα στὸ χεράκι της καὶ τοὺς ἔδωκε καὶ γιὰ νὰ τὰ ἐνθαρρύνῃ τὰ ἐχάϊδεψε.

—Δὲν εἶναι σωστό, εἶπε στὸ Λουκιανὸ καὶ στὴ Θάλεια, νὰ τὰ πειράζωμε. Ἐλᾶτε νὰ τοὺς δώσετε νὰ φᾶνε. Ἔτσι ποὺ τὰ κάνετε ἀγριεύουν. Δὲν θέλουν νὰ παίξουν μαζί μας.

Ὅταν ἡ Ἀσπασία μὲ τὴ θεία ἐχαιρέτησαν τὴν κυρία Κλεοπάτρα γιὰ νὰ φύγουν, τοὺς εἶπε:

- —Ὅταν θὰ γεννήσῃ ἡ κουνέλα μου, θὰ δωρήσω στὴν Ἀσπασία ἓνα ὄμορφο κουνελάκι. Εἶναι κοριτσάκι φρόνιμο καὶ ἔχει καλοὺς τρόπους. Ὅταν ξανὰ ἔλθῃς, κυρία Ἐλένη, σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ φέρῃς πάλι τὴν Ἀσπασία.

100. Παιχνίδια με τὸ νερό.

“Ὅταν ἀρχινᾷ ἡ ζέστη τοῦ καλοκαιριοῦ, τὰ παιδιὰ μαζεύονται στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ, ποὺ περνᾷ ἓνα αὐλάκι. Ἐκεῖ παίζουν μετὸ νεράκι. Λούζονται, ρίχνουν βαρκοῦλες, ψαρεύουν.

—“Ἦσυχα νὰ παίζετε, τοὺς λέγουν οἱ μητέρες τους. Νὰ μὴ βρέχετε τὰ ροῦχά σας. Μπορεῖ νὰ κρυώσετε.

Ὁ Νίκος φτειάνει καραβάκια ἀπὸ χαρτί. Τὰ ρίχνει στὸ νερὸ κι ἐκεῖνα χόπ! χόπ! ταξιδεύουν.

—Εἶμαι καπετάνιος, λέγει ὁ Νίκος. Κάνω ταξίδια. Πηγαίνω σὲ ὅλον τὸν κόσμον. Οὔτε τὴ θάλασσα φοβοῦμαι οὔτε τὰ κύματα.

Ὁ Λουκᾶς ἔχει μανία μετὸ ψάρεμμα. Παίρνει ἓνα καλάμι, δένει ἓνα ἀγκίστρι καὶ ψαρεύει.

—“ὦ! πόσα ψάρια ἔπιασα σήμερα! Ἐγέμισα ὀλόκληρο πανέρι. Ποιὸς θὰ τὰ πάρῃ νὰ τὰ πωλήσῃ; λέγει στὴν συντροφιά του.

—Ἐγὼ! πετιέται ὁ Παντελῆς. Ἐγὼ μporῶ καὶ φωνάζω δυνατὰ:

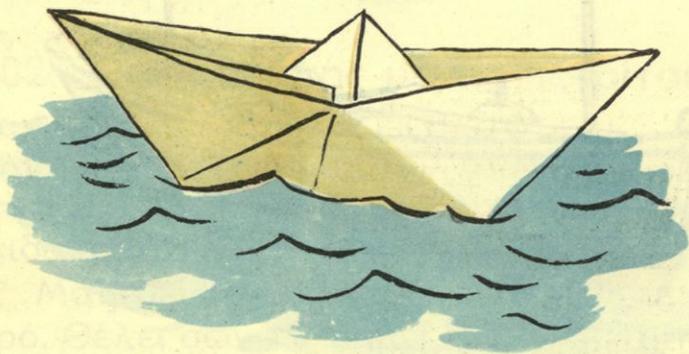
—Ψάρια! Πάρτε φρέσκα ψάρια!

—Ναί, ἀλλὰ δὲν ξέρεις νὰ ζυγίζῃς καὶ νὰ κάνῃς λογαριασμό, τοῦ παρατηρεῖ ὁ Λου-

κᾶς. Θὰ προτιμήσω τὸν Θάνο γιὰ πωλητή.

Καὶ δίνει στὸν Θάνο τὸ γεμισμένο πανεράκι. Τί ἔχει αὐτὸ μέσα, μὴ ρωτᾶτε. Ἔχει πετρίτσες, ξυλαράκια, χορταράκια.

2

9 101. Ὁ βαρκάρης.

Ἰ

Λίγο πιὸ πέρα ἀκούεται μιὰ φωνὴ τραγουδιστή.

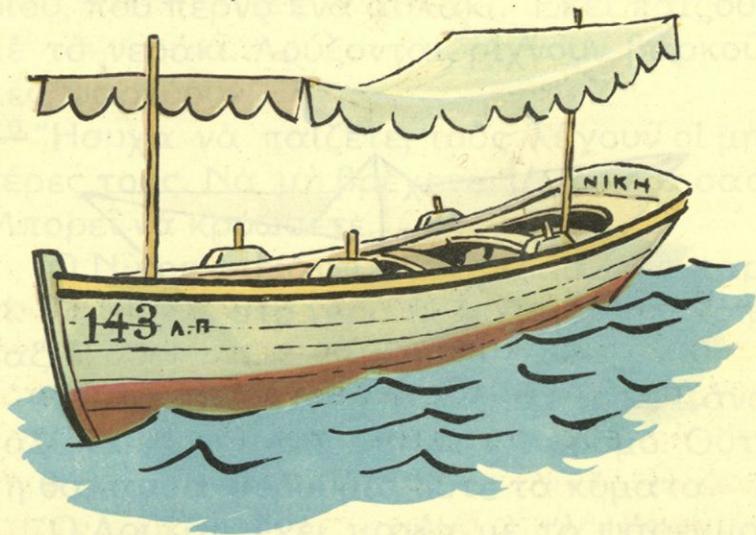
—Βαρκάρης ἐδῶ! Βάρκα γιὰ περίπατο!

Εἶναι ὁ Ἀνδρέας αὐτὸς ποὺ φωνάζει. Ἡ βάρκα του ἔχει καὶ κουπιά, ἔχει καὶ πανάκι. Ἐνα κουτάκι ἀπὸ χαρτόνι εἶναι ἡ

βάρκα τοῦ Ἀνδρέα. Καὶ ὅπως αὐτὸς εἶναι
ξυπόλυτος, μοιάζει σὰν βαρκάρης.

—Καλέ, πόσα θέλεις γιὰ ἓναν περίπατο;
λέγει ἡ Ἀλίκη.

—Ἕνα δεκάρικο.

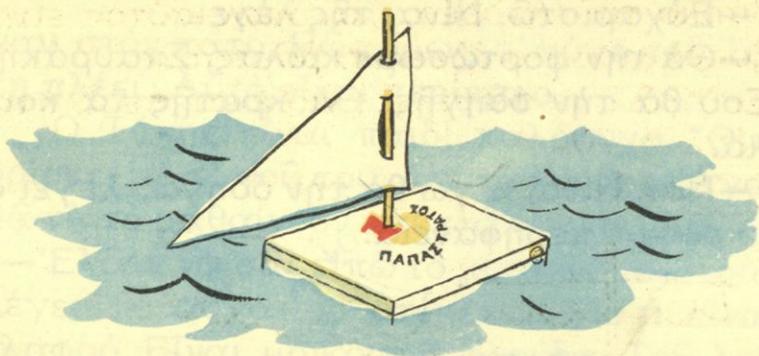

—Ἕνα δεκάρικο! Εἶναι πολλά, ἀπαντᾷ τὸ
κορίτσι.

Μὰ τὴν ὥρα ποὺ ἔλεγαν αὐτά, ἔγινε
κάτι. Τὸ χαρτόνι ἔλυωσε καὶ ἡ βάρκα δια-
λύθηκε.

—Πάε ἡ βαρκούλα μου! φωνάζει ὁ Ἀν-
δρέας. Τώρα τί θὰ γίνω;

—Τυχερὴ ἤμουν, ποὺ δὲν ἐμπῆκα, λέγει ἡ
Ἀλίκη. Ἀλλοίμονό μου, τί θὰ ἐπάθαινα.

102. Ὁ Σταυράκης μέ τίς πετρίτσες.

Ἐκεῖ σέ μιά ἄκρη τοῦ ἀυλακιοῦ εἶναι καί ὁ Σταυράκης. Αὐτός εἶναι ἕνα μικρό παιδάκι. Καί αὐτός θέλει νά ἔχη μιά βάρκα. Μαζεύει πετρίτσες καί τίς βάζει στό νερό. Θέλει σώνει καί καλά νά τίς κάμη νά σταθοῦν. Αὐτές ὅμως μπλούμ! βυθίζονται στόν πάτο. Μαζεύει ἄλλες πιό πλατειές. Μά κι ἐκεῖνες βουλιάζουν. Δέν ξέρει ὁ Σταυράκης, πῶς στό νερό οἱ πέτρες δέν στέκονται.

— Ἐγὼ θά σοῦ δώσω κάτι, πού δέν βουλιάζει, τοῦ λέγει ἡ Νίνα.

Καί τοῦ δίνει ἕνα κουτί ἀπό τσιγάρα.

Ὁ μικρός τ' ἀφήνει στό νερό καί λάμπουν τὰ ματάκια του ἀπό χαρά. Βλέπει, πῶς τὸ κουτί πλέει. Ἔγινε βάρκα.

—Εὐχαριστῶ, Νίνα, τῆς λέγει.

—Θὰ τὴν φορτώσωμε κιόλας, Σταυράκη. Ἐσὺ θὰ τὴν ὀδηγῆς. Θὰ κρατῆς τὰ κουπιά.

—Ναί, Νίνα. Ἐγὼ θὰ τὴν ὀδηγῶ, λέγει ὁ μικρὸς μὲ περηφάνεια. *α*

α 103. Τὸ μαγικὸ καράβι.

Μὰ τὸ ὠραιότερο παγνίδι τὸ ἔχει ὁ Τάσος. Ἔχει ἓνα μαγικὸ καράβι. Αὐτὸ εἶναι ἓνα αὐγό, πού δὲν βουλιάζει ποτέ.

—“Ὅποιος κατορθώσῃ καὶ κάμῃ τὸ αὐγὸ νὰ μείνῃ στὸν πάτο, θὰ τοῦ τὸ χαρίσω, λέγει ὁ Τάσος.

“Ὅλα τὰ παιδιὰ ἐδοκίμασαν. “Ὅλα τὸ ἐπῆραν καὶ τὸ ἐβύθισαν στὸ νερό. Μόλις ὄμως τὸ ἄφηναν, τὰκ! ἀνέβαινε.

—Ἀλήθεια, εἶναι μαγικό. Κάποια δύναμι ἔχει, πού τὸ σπρώχνει ἐπάνω, παρετήρησαν τὰ παιδιὰ.

—Σὲ λίγο θὰ ἔχουμε κι ἐμεῖς ἀπὸ ἓνα καράβι μαγικό, εἶπαν ὁ Βασίλης μὲ τὸ Δημητρώ. Καὶ νά! ἔφεραν ἀπὸ τὸ σπίτι τους ἀπὸ ἓνα αὐγό.

Ἄλλὰ, ὅταν τὰ ἔβαλαν στὸ νερό, ἐπῆ-

γαν στὸν πάτο. Πῶς ὅμως τ' αὐγὸ τοῦ Τάκη πλέει; Αὐτὸ εἶναι περίεργο.

Ὁ Τάκης εἶναι παιδὶ καλόψυχο. Ὅ,τι βρίσκει μὲ τὸ νοῦ του, δὲν τὸ κρύβει. Ἀγαπᾷ νὰ τὸ μαθαίνουν καὶ τ' ἄλλα παιδιὰ.

— Ἐλᾶτε νὰ σᾶς εἰπῶ τὸ μυστικό μου, τοὺς λέγει. Τὸ αὐγὸ μου στέκεται, γιατί εἶναι ἔλαφρό. Εἶναι μονάχα ἡ φλούδα. Τοῦ λείπουν ὁ κρόκος καὶ τὸ ἄσπράδι. Τὸ ἐτρύπησα μὲ μιὰ καρφίτσα καὶ τὸ ἐρρούφηξα, εἶπε γελῶντας ὁ Τάκης. Ὅποιος θέλει κάράβι μαγικό, ἄς ρουφήξῃ ἓνα αὐγὸ.

Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ τὰ παιδιὰ τὸν ἐμιμήθηκαν. Πολλὰ καράβια σὲ λίγο ἀρμένιζαν ἐπάνω στὸ νερό. Ὁ Τάκης χαίρεται, πὺ βλέπει τόσα παιδιὰ νὰ παίζουν εὐχαριστημένα.

— Χόπ! Χόπ! φωνάζουν. Καὶ καμαρώνουν τὰ καράβια τους, πὺ ταξιδεύουν.

— Χαρὰ σὲ σᾶς, ἀγοράκια μου! ἀκούεται μιὰ γέρικη φωνή. Εἶναι ὁ γέρο-Νικολός, πὺ ἦταν στὰ νιάτά του καπετάνιος ἀληθινός. Ἐχάρηκεν ὁ γέροντας, πὺ ἔπαιζαν τὰ παιδιὰ μὲ τὸ νερὸ ἡσυχᾶ, καὶ τοὺς εἶπε:

— Ἄμποτε νὰ σᾶς ἀξιῶσῃ ὁ Θεὸς νὰ γίνετε καὶ ἀληθινοὶ καπεταναῖοι στὴ θάλασσα. Νὰ δοξάσετε τὴν Ἑλλάδα μας. ς

104. Τραγούδι θαλασσινό.

Στὸν οὐρανὸ φεγγάρι
κι ἡ θάλασσα γυαλί.
Κι ἡ βάρκα μας μὲ χάρι
τὴν ἄμμουδιὰ φιλεῖ.

Παιδιά, πηδᾶτε μέσα,
καιρὸς γιὰ γλέντι πιά!
Γιὰ μόλα καὶ γιὰ λέσα,
νὰ πᾶμε μὲ κουπιὰ.

Φύσα, δροσᾶτο ἄγέρι,
ν' ἀνοίξωμε πανί,
κι ἡ θάλασσα μᾶς ξέρει,
νεράϊδα γαλανή.

Τὸ κῦμα μουρμουρίζει
στὴν πλώρη μας μ' ἄφρὸ
κι ἓνα τραγούδι ἀρχίζει
μὲ τὰ κουπιὰ ἔλαφρό.

Ἐμπρός, θαλασσοπούλια,
τραβᾶτε στὸ βοριᾶ,
κι ὡς νὰ βυθίση ἡ πούλια,
γυρνοῦμε στὴ στεριά.

Στέλιος Σπεράντοας

105. Τὰ χηνόπουλα.

Στὸ αὐλάκι, πὺ παίζουσι τὰ παιδιὰ, κολυμποῦν καὶ τὰ χηνόπουλα τῆς κυρὰ - Σταματίνας. Δώδεκα ἄσπροκίτρινα χηνόπουλα. Τί βουτιές πὺ κάνουν! Τί παιγνίδια στὸ νερό! Τί κυνηγητά! Ὁ Νίκος, ὁ Τάκης καὶ ἄλλα παιδιὰ περνοῦν πολλές φορές τὴν ὥρα μαζί τους.

— Πῶς ἔμαθαν, ἀλήθεια, τόσο μικρὰ νὰ κολυμποῦν! Πῶς κάνουν τόσα παιγνίδια; ἔρωτᾷ ἡ Μαρία.

— Ἔτσι τὰ ἔκανόνισε ὁ Θεός, παιδί μου, τῆς λέγει ἡ κυρὰ - Σταματίνα. Τὰ χηνόπουλα καὶ τὰ παπάκια κολυμποῦν στὸ νερό, μὰ στὴ στεριά δύσκολα περπατοῦν.

— Καὶ τί τοὺς δίνεις καὶ τρώγουν, κυρὰ - Σταματίνα;

— Ὅσο εἶναι μικρὰ, τρώγουν ζυμωμένα πίτουρα, πὺ εἶναι μαλακά. Ὅταν μεγαλώσουν, τρώγουν ὅ,τι τύχη. Ἄν δὲν τοὺς δώσης, ξεσηκώνουν τὴ γειτονιά ἀπὸ φωνές. Ἀγαποῦν καὶ τὸ καλαμπόκι καὶ τὰ λάχανα μὲ τὸ ἀλεύρι. Ἄν πῆτε καὶ γιὰ σκουλήκια, τρελλαίνονται. Γι' αὐτὸ καὶ κάνουν αὐτὲς τίς βουτιές στὸ νερό. Καὶ βάρτραχο, ἂν πετύχουν, δὲν τὸν ἀφήνουν.

Τὴν ὥρα ἐκείνη, ἡ μεγάλη χήνα ἔβγαλε μιὰ δυνατὴ φωνή.

—Χί! χί! χί! ἐφώναξε κι ἄνοιξε τὰ πτερά της.

Ἔνας σκύλλος ἐφάνηκε στὸ δρόμο νὰ ἔρχεται καὶ ἡ καημένη ἐφοβήθηκε γιὰ τὰ παιδάκια της. Ἡ Σταματίνα ἐσηκώθηκε καὶ τὸν ἐκυνήγησε. Ὑστερα ἔδειξε στὰ παιδιά ἓνα αὐγὸ χήνας.

—Ὅσοι δὲν ἔχετε ἰδεῖ αὐγὸ τέτοιο, κοιτάξετέ το. Οἱ χῆνες δὲν ἔχουν φωλιά. Τὰ γεννοῦν ὅπου τύχει. Αὐτὸ μοῦ τὸ ἐγέννησαν στὸ δρόμο. Εἶναι, καθὼς βλέπετε, ἀρκετὰ μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ αὐγὸ τῆς ὄρνιθας. Εἶναι καὶ λίγο σκουρο.

—Νά! ἓνα τέτοιο γίνεται ὠραῖο μαγικὸ καράβι, εἶπεν ὁ Νίκος.

Σὲ λίγο, ἡ Σταματίνα ἔπαιρνε τὰ χηνόπουλά της στὸ σπίτι. Ἐνα ἀπ' αὐτὰ στὸ δρόμο ἔπεσε ἀνάσκελα. Ἄν δὲν τὸ ἐσήκωνε ἡ γυναῖκα, μποροῦσε νὰ φοφήση ἐκεῖ. Μόνο του ἦταν ἀνίκανο νὰ σηκωθῆ.

—Ὡσπου νὰ μεγαλώσουν, θέλουν πολὺ προσοχή, εἶπεν ἡ Σταματίνα στὰ παιδιά. Σᾶς παρακαλῶ, ὅταν ἔρχωνται ἐδῶ στὸ αὐλάκι, νὰ μοῦ τὰ προσέχετε.

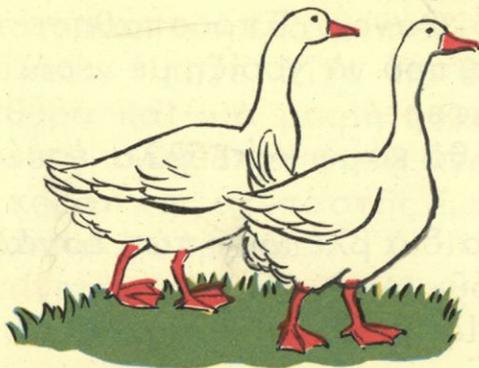
106. Οί χήνες.

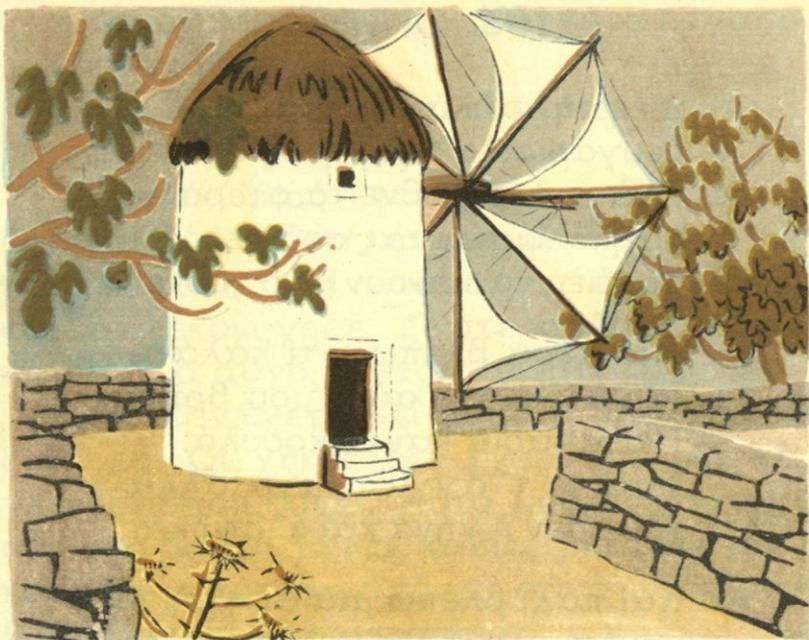
Μές τήν αὐλή μου μιὰ χαρὰ
ζευγαρωτές δυὸ χήνες ζοῦνε.
Σταχτιά φοροῦνε τὰ φτερά
καί κολυμπῶντας στὰ νερά
βουτιές νὰ κάνουν ἀγαποῦνε.

Μιὰ μέρα βλέπω — τί καλά! —
αὐγὰ μέσ' τήν αὐλή μου βρῆκα.
Ἦταν βαριά καί μακρουλά.
Πάω νὰ τ' ἀγγίξω λίγο, ἀλλὰ
θύμωσεν ἡ χήνα καί τ' ἀφῆκα.

Καί πάλι βλέπω μιὰ στιγμή
χηνόπουλα ἀπ' τ' αὐγὰ νὰ γίνουν.
Φοροῦνε χνούδι στὸ κορμί
κι οἱ τεντωμένοι τους λαιμοὶ
χόρτο ὅλη μέρα καταπίνουν.

Ἀλέξανδρος Πάλλης

107. Ὁ ἀνεμόμυλος.

Κάποια ἡμέρα ἦλθε στὸ αὐλάκι νὰ παίξει καὶ ὁ Θάνος. Ἐπροσπάθησε νὰ κάμῃ ἓνα μύλο, πὺ νὰ γυρίζῃ μὲ νερό, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐκατάφερε.

— Τότε θὰ κάμω κάτι ἄλλο, ἐσκέφθηκεν ὁ Θάνος.

Τὰ παιδιὰ βλέπουν, πὼς ἐργάζεται καὶ τὸν ρωτοῦν.

— Τί κτίζεις, Θάνο;

—Κτίζω μύλο. Θὰ φέρνετε ν' ἀλέθετε γεννήματα. Σιτάρι, βρίζα, ἀραποσίτι, ὅ,τι θέλετε. Στὸ μύλο μου θὰ ἔχω περιστέρια, πάπιες, ὄρνιθες κι ἓνα μεγάλο γουρούνι. Ἔτσι δὲν ἔχουν ὄλοι οἱ μυλωνᾶδες;

—Καὶ πῶς θὰ ἀλέθῃ ὁ μύλος σου; ἐρωτᾷ ὁ Νικολός. Θὰ τὸν κάμῃς νερόμυλο;

—Ὅχι. Δὲν θὰ τὸν κάμω νερόμυλο. Θὰ γυρίζῃ μὲ ἀέρα. Θὰ τὸν κάμω ἀνεμόμυλο, εἶπεν ὁ Πάνος. Δὲν βλέπετε, πῶς τὸν κτίζω σὲ ψήλωμα; Ἄν θέλετε, ἐλάτε νὰ μὲ βοηθήσετε νὰ τὸν τελειώσωμε γρήγορα.

Τὰ παιδιὰ ἐδέχθηκαν. Ἄλλα κουβαλοῦν πλακίτσες, ἄλλα ἄμμο, ἄλλα ξύλα. Ὡς καὶ ἡ Σταυρούλα ἐβοήθησε. Αὕτὴ ἦταν ἓνα μικρὸ κοριτσάκι. Ἐκουβαλοῦσε μ' ἓνα τενεκεδάκι νερό, γιὰ νὰ κάμουν λάσπη.

Μὲ τὴν βοήθεια ὄλων τῶν παιδιῶν ὁ μύλος δὲν ἄργησε νὰ κτισθῇ. Ὁ Θάνος, σὰν πρωτομάστορας, τὸν ἔκανε πολὺ τεχνικό. Δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε. Εἶχε τὴν θύρα του, τὰ παράθυρα καὶ μιὰ μικρὴ ξύλινη ροδίτσα, γιὰ νὰ γυρίζῃ, ὅταν φυσᾷ ἀέρας.

Στὴν κορφή τῆς σκεπαστῆς ἔμπηξε μιὰ μικρὴ Ἑλληνικὴ σημαία.

—Νὰ φαίνεται, πῶς εἶναι μύλος Ἑλληνικός, εἶπεν ὁ Θάνος.

Τί χαρά πού έδοκίμασαν τά παιδιά,
σάν τόν είδαν τελειωμένο!

—Νά μᾶς ζήσης, Θάνε, έφώναζαν.

—"Αν μὲ αφήνατε μόνο, δέν θά μπορούσα
νά τόν τελειώσω. Αυτό πού έγινε, έγινε,
γιατί μ' έβοηθήσατε. 'Απ' έδῶ καί πέρα,
ᾶς εἴμεθα στή δουλειά ένωμένοι." Έτσι θά
κάνωμε ωραία πράγματα, τούς είπεν ὁ
Θάνος. Καί τώρα έλάτε νά παίξουμε ένα
παιγνίδι.

108. Τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ.

— Ἐγὼ θὰ εἶμαι ὁ μυλωνᾶς. Καὶ σεῖς θὰ μοῦ φέρνετε ἀλέσματα γιὰ ν' ἀλέθω.

Πρῶτος ὁ Τάκης ἔφερε ν' ἀλέση βρίζα.

— Νὰ μοῦ τὴν ἀλέσης, λέγει, καλὰ καὶ γρήγορα.

— Καλὰ μπορῶ νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ, πὼς θὰ τὴν ἀλέσω. Ἀλλὰ γρήγορα, πὼς νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ; Μήπως ξέρω, ἂν θὰ φυσῆση ἀέρας;

— Σ' αὐτὸ ἔχεις δίκιο, εἶπεν ὁ Τάκης.

Τώρα ἦλθε ὁ Νικολός. Ἔφερε τὸ σιτάρι του σὲ μιὰ χαρτοσακκούλα.

— Θέλω νὰ μοῦ τὸ ἀλέσης ψιλό. Εἶναι διαλεγμένο σπυρί-σπυρί. Δὲν ἔχει μέσα καθόλου μαυράδια.

— Θὰ προσπαθῆσω, εἶπεν ὁ μυλωνᾶς, νὰ σ' εὐχαριστήσω.

Ἐπειτα ἦλθαν ἄλλα παιδιὰ καὶ ἐκουβάλησαν ἀραποσίτι καὶ ἄλλα γεννήματα. Τὰ ἔφεραν μέσα σὲ κουτιὰ ἀπὸ σπέρτα, σὲ σπασμένα πιατάκια καὶ σὲ ποτηράκια. Μερικὰ ἔλεγαν στὸν μυλωνᾶ.

— Ἄν δὲν εὐχαριστηθοῦμε, δὲν θὰ ξαναπατήσωμε στὸ μύλο σου.

Ὁ Ἀλέκος ἔφερε σιτάρι νὰ τὸ ἀλέση πλιγούρι.

—Χονδρούτσικο νὰ μοῦ τὸ κάνης. Δὲν θέλω φιλό.

Ἔνα παιδάκι ἐζήτησε ν' ἀγοράση κοτόπουλα. Μὰ ὁ Θάνος δὲν τοῦ ἔδωκε.

—Μοῦ τὰ ἔπνιξεν ὅλα ἡ ἄλεπού, τοῦ εἶπε. Μπῆκε στὸ κοττέτσι ἓνα βράδυ καὶ δὲν μοῦ ἄφησε κανένα.

—Καὶ ὁ σκύλλος; Δὲν τὴν ἐκυνήγησε;

—Ἦταν ἄρρωστος, εἶπεν ὁ Θάνος.

Ἔτσι τὰ παιδιὰ μὲ τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ ἐπέρασαν μὲ γέλια καὶ χαρὲς ἀρκετὴ ὥρα. Ἐπειτα ἐβράδυασε καὶ καθένα ἐπῆγε σπίτι του.

109. Ὁ ἀεροπόρος.

Ὅλο πρὸς τὸν οὐρανὸ κοιτάζει ὁ Ἀποστόλης. Τοῦ ἀρέσει νὰ βλέπη τ' ἀστέρια, τὸ φεγγάρι καὶ τὸν ἥλιο, πού λάμπει καὶ φωτίζει ὁλόλαμπρος. Αὐτὸ τὸ παιδί· θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι πουλί. Σὰν τὸ τριγόνι, σὰν τὸ περιστέρι, σὰν τὸ κοτσύφι.

—Θὰ ἤθελα νὰ πετῶ, ὅλο νὰ πετῶ, ἔλεγεν ὁ Ἀποστόλης.

Ἔ! πῶς ἔκανε, ὅταν πρωτοεἶδεν ἀεροπλάνο! Τί χειροκροτήματα! Τί χαρούμενα ξεφωνητά!

—Κοιτᾶτε! κοιτᾶτε! πόσο γρήγορα πε-
τᾶ, ἔλεγε.

Καὶ ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι του, ὄλο γιὰ
τὸ ἀεροπλάνο ἐμιλοῦσε.

—Πῶς πετοῦν, πατέρα, τόσο ψηλά; Πῶς
δὲν πέφτουν; Μᾶς βλέπουν ἀπ' ἐκεῖ; Μὲ τί
εἶναι φτειαγμένο τὸ ἀεροπλάνο; Μπορεῖς,
ἐσὺ πατέρα, νὰ πετάξης τόσο ψηλά; Ἐγὼ
μπορῶ. Ἐγὼ θὰ ἀνέβαινα ψηλὰ ὡς τ' ἀ-
στέρια. Νὰ εἶχα ἐγὼ ἓνα ἀεροπλάνο καὶ
νὰ ἔβλεπες, πατέρα, πόσο ψηλὰ θὰ ἐπε-
τοῦσα.

—Μὰ τότε πρέπει νὰ γίνης ἀεροπόρος,
τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. Ἄφου σου ἀρέσει τό-
σο πολὺ νὰ πετᾶς, ἐγὼ δὲν σ' ἐμποδίζω.
Νὰ μάθης γράμματα καὶ νὰ σὲ στείλω νὰ
γίνης ἀεροπόρος.

—Μὰ ξέρω γράμματα. Δὲν φθάνουν αὐτὰ
ποὺ ξέρω;

—Δὲν φθάνουν. Ὁ ἀεροπόρος πρέπει νὰ
πάη σὲ σχολή. Θὰ μελετᾶ χάρτες, θὰ λο-
γαριάζη ἀποστάσεις, θέλει ἀκονισμένο μυ-
αλό. Γιὰ ὅλα αὐτὰ χρειάζονται γράμμα-
τα. Ὅσο καλύτερος εἶσαι στὰ γράμματα,
τόσο καλύτερος ἀεροπόρος θὰ γίνης.

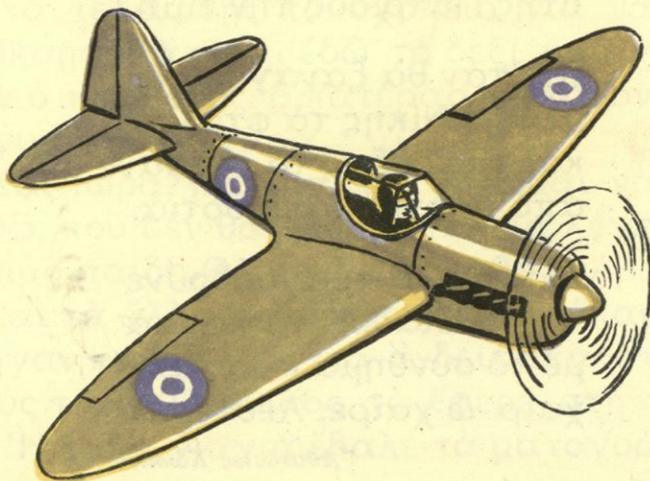
—Τότε θὰ φροντίσω, πατέρα, νὰ γίνω κα-
λὸς μαθητής.

Καὶ ὁ Ἀποστόλης ἄρχισε νὰ διαβάζη μὲ μανία. Καὶ ὅταν ἔτελείωνε τὰ μαθήματα, δὲν ἔκανε ἄλλο παρὰ νὰ πετᾷ χαρταετούς. Ἀνέβαινε σ' ἓνα ὑψωματάκι καὶ διεσκέδαζε μὲ τὸ παιγνίδι αὐτό. Πολλὲς φορές ἔπετοῦσε καὶ μπαλόνια.

Ξέρετε τί εἶναι σήμερα ὁ Ἀποστόλης; Ἀξιωματικὸς τῆς Ἀεροπορίας. Καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς πιὸ καλοὺς ἀξιωματικούς μας. Ἔλαβε μέρος στὸν πόλεμο καὶ ἐπολέμησε καὶ ἔδειξε μεγάλη ἀνδρεία.

Εὔγε στὸν Ἀποστόλη, πὺ ἔγινε τόσο καλὸς ἀξιωματικὸς!

110. Ὕμνος τῶν ἀεροπόρων.

Στὸν ἀέρα θὰ πετάξω
μὲ μιὰ φλόγα στὴν ψυχῇ,
στοὺς αἰθέρες ν' ἀγρυπνάω
στ' Ἀρχηγοῦ τὴν προσταγῇ.

Πάνω στὸ ἀεροπλάνο
τὴν πνοή μου τὴ στερνὴ
μὲ χαρὰ θὰ τὴν χαρίσω
στῆς Πατρίδος τὴν τιμῇ.

Κι ὅταν θὰ ξαναγυρίσω
μὲ τῆς Νίκης τὰ φτερὰ
καὶ τῆς δόξας τὸ στεφάνι
ἀπὸ δάφνη καὶ σμυρτιά,

τότε θὲ νὰ τραγουδοῦνε
τῆς Ἑλλάδος τὰ παιδιὰ
μὲ τὸ σύνθημα «Ἀέρα»
χαῖρ' ὦ χαῖρε, Λευτεριά.

Ἀθανάσιος Κόκκινος

111. "Όταν ἔγιναν οἱ ἐξετάσεις.

Οἱ ἐξετάσεις, πού τὰ παιδιὰ τὶς ἐπερίμεναν μὲ λαχτάρια, ἔγιναν. Καὶ ὅσοι ἦσαν καλοὶ μαθηταὶ ἐπροβιβάσθησαν. Μὲ τί χαρὰ ἐπῆραν τὰ ἐνδεικτικά τους καὶ ἐπῆγαν στὰ σπίτια τους!

—Κοίτα, μητέρα! "Άριστα. Σὲ ὅλα τὰ μαθήματα ἄριστα! λέγει ἡ Θάλεια.

Ὁ Λεωνίδας ἔτρεξε στὸ παντοπωλεῖο τους. Ἐκείνη τὴν ὥρα ὁ πατέρας του εἶχε μιὰ κοπιαστικὴ δουλειά. Ἐσυγύριζε μὲ τὸν ὑπάλληλό του τὴν ἀποθήκη. Ἦτο πολὺ κουρασμένος. Μὰ σὰν τοῦ ἔδειξεν ὁ Λεωνίδας τὸ ἐνδεικτικό, ἐξεκουράσθηκε

—"Άντε, παιδάκι μου! Βάλε τὰ δυνατά σου νὰ τελειώσης τὸ σχολεῖο, γιὰ νὰ μὲ βοηθήσης. Θὰ εἶσαι ἐδῶ τὸ δεξί μου χέρι, εἶπεν ὁ καημένος ὁ πατέρας, κοιτάζοντας τὸν γιό του μὲ χαρὰ.

—Καὶ τώρα, πατέρα, θὰ ἔρχωμαι νὰ σὲ βοηθῶ, πού δὲν θὰ ἔχωμε σχολεῖο, λέγει τὸ φρόνιμο παιδί. Θὰ ἔρχωμαι κάθε ἡμέρα.

Καὶ τὰ ἄλλα παιδάκια τὸ ἴδιο ἔκαναν. Ἐπῆγαν καὶ ἔδειξαν τὰ ἐνδεικτικά στοὺς δικούς τους. Ὁ Θύμιος τὸ ἔφερε στὴ γιαγιά. Ἡ καλὴ γιαγιά ἔβαλε τὰ ματογυάλια

της και τὸ ἐκοίταξε καλά - καλά. Ἐπρόσεξε και τοὺς βαθμούς, μὰ πιὸ πολὺ ἐπρόσεξε κάτι ἄλλο. Ἐπρόσεξε και τὴν διαγωγὴ, πὺ εἶχε σ' αὐτὸ ὁ ἔγγονός της. Ὡς και τὰ μάτια της ἐγέλασαν, ὅταν εἶδε, πὺς ὁ Θύμιος εἶχε διαγωγὴ κοσμιωτάτη.

Δὲν ἦταν σὰν τὸ Βρασίδα, ὁ Θύμιος. Ἐκεῖνος ἦταν ἕνα γειτονόπουλο, ἔξυπνο στὰ γράμματα, μὰ τί τὰ θέλετε! Στὰ φερσίματά του ἦταν τὸ χειρότερο παιδὶ τῆς γειτονιάς. Τὸν ἔβλεπες ὀλοένα μὲ τις πέτρες στὸ χέρι. Ἐσκαρφάλωνε στοὺς φράκτες, ἐκτυποῦσε τὰ σκυλλιά, ἔκανε ἕνα σωρὸ ἀταξίες. Τώρα, πὺ θὰ εἶχαν διακοπές, ἀλλοίμονο τί θὰ ἐτραβοῦσεν ἡ γειτονιά ἀπὸ τὸν Βρασίδα. Τὸ παιδὶ αὐτὸ εἶχε στὸ νοῦ της ἡ γιαγιά και γι' αὐτὸ ἐκοίταξε τὸ ἐνδεικτικὸ τοῦ ἐγγονοῦ της τί διαγωγὴ εἶχε.

— Ὁ καημένος ὁ Θύμιος ἐκάθησε μερικὲς ἡμέρες και ξεκουράσθηκε κι ἔπειτα κάθε ἡμέρα ἐπήγαινε στὸ παντοπωλεῖο. Ἐκεῖ κοντὰ στὸν πατερούλη του πόσα πράγματα δὲν ἐμάθαινε!

Ἔμαθε τὰ δράμια: Ποιὰ ἦταν ἡ ὀκᾶ, ἡ μισὴ ὀκᾶ, τὸ ἕκατοστάρι, τὸ πενηντάρι. Ἔμαθε νὰ κολλᾶ χαρτοσακκοῦλες. Ἔμαθε τις τιμές τῆς ζαχάρεως, τοῦ ρυζιοῦ, τοῦ

λαδιού, του τυριού και άλλων πραγμάτων.

Σάν τὸ Θύμιο καὶ ἄλλοι μαθηταὶ ἐπήγαιναν καὶ ἐβοηθοῦσαν τοὺς γονεῖς τους. Ἄλλοι πάλι ἐπήγαν σὲ διάφορες ἐξοχές. Ἄλλοι στή μαθητικὴ κατασκήνωσι. Ἦσαν ὅμως καὶ μερικοί, σάν τὸ Βρασίδα, ποὺ ἐγύριζαν ἐδῶ κι ἐκεῖ στοὺς δρόμους.

112. Τὰ παιδιὰ στήν κατασκήνωσι.

α

Ἡ κατασκήνωσις ἦτο σὲ μιὰ πλαγιά τοῦ βουνοῦ. Ἦτο γεμάτη δένδρα. Τὰ παιδιὰ ἐπήγαν ἐκεῖ μὲ φορτηγὰ αὐτοκίνητα. Τί μέρος θαυμάσιο! Δὲν ἐχόρταινες νὰ τὸ βλέπης. Σκηνὲς ἐδῶ, σκηνὲς ἐκεῖ, παντοῦ σκηνές. Ἄλλες μεγάλες, ἄλλες μικρές. Ὅσα παιδιὰ ἐπήγαιναν γιὰ πρώτη φορά, ἔτριβαν τὰ μάτια τους. Ἄλλοιῶς ἐφαντάζονταν τὴν κατασκήνωσι καὶ ἄλλοιῶς τὴν εὔρισκαν.

Ἄντὶ ἐρημιὰ, ἔβλεπαν μιὰ μικρὴ ὁμορφὴ παιδούπολι. Εἶχε τὴν ἐκκλησοῦλα της, τὴν πλατεῖα, τὰ μαγειρεῖα, τὰ ἐστιατόρια, τὶς βρύσες. Εἶχε καὶ φῶς ἠλεκτρικό. Τὰ εἶχεν ὅλα. Ὡς καὶ ἀναρρωτήριο εἶχεν ἐκείνη ἡ κατασκήνωσις. Μὰ τί ἐχρειαζόταν τὸ ἀναρρωτήριο; Πῶς θὰ ἦταν δυνατὸν ν' ἄρ-

ρωστήση παιδί μέσα σ' εκείνο τὸ μέρος, πού ἦταν ὄλο ὑγεία καὶ ὄλο πεῦκα, πού ἐμύριζε θυμάρια, μέντα καὶ ρίγανη;

Ὁ ἀρχηγὸς ἐδέχθηκε τὰ παιδιά μὲ χαρά. Ἐπειτα τοὺς ἔδειξε τὶς σκηνές, πού θὰ ἔμεναν, καὶ τὸ κρεβάτι, πού θὰ ἐκοιμόταν τὸ καθένα. Ἄλλοι βαθμοφόροι τοὺς ἔδειξαν πού θὰ κρεμοῦν τὶς πετσέτες, ὅταν θὰ νίβωνται, καὶ πού θὰ βάζουν ἕνα - ἕνα τὰ πράγματά τους.

Ἦστερα τὰ παιδιά ἐγύρισαν καὶ ἐκοίταζαν τὰ γῦρο μέρη. Τί μεγάλα πεῦκα! Τί λευκὲς φουντωτές! Τί βελανιδιές! Καὶ γῦρο-γῦρο ἐβοσκοῦσαν κοπάδια. α

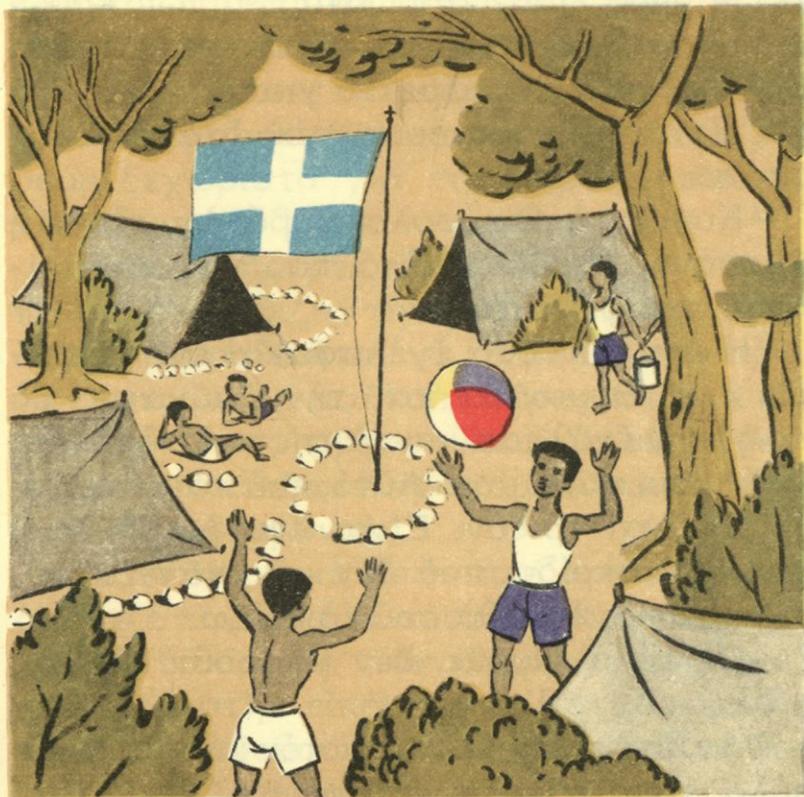
Ἄ'Εγώ, Παντελῆ, ὄλο ἐδῶ σὲ τοῦτο τὸ πεῦκο θὰ ἔρχωμαι νὰ κάθωμαι. Ἄπ' ἐδῶ φαίνονται βουνὰ καὶ κάμποι, εἶπεν ὁ Δημητράκης.

Ἄ'Απὸ πιὸ ἐπάνω φαίνεται καὶ ἡ θάλασσα, παρετήρησεν ἕνα ἄλλο παιδί, ὁ Νίκος.

Κάτι μικροὶ ἄρχισαν νὰ μαζεῦουν κουκουνάρια. Ἐνας ἄλλος μεγαλύτερος κατασκηνωτῆς, ὁ Θεοφάνης, ἐκοίταζε κάτι πουλάκια. Ἦσαν ὀλόμαυρα καὶ εἶχαν τὴν μύτη καὶ τὰ πόδια τους κίτρινα. Δὲν ἤξερε τί πουλιά ἦσαν.

—Εἶναι κοτούφια, τοῦ εἶπεν ὁ ὀμαδάρ-

χης. Τρώγουν τις κάμπιες, πού είναι ἐπάνω
στά πεῦκα. Βλέπετε κάτι σακκούλες, πού
κρέμονται ἀπ' τις κορφές; "Ε! αὐτὲς εἶναι
γεμᾶτες ἀπὸ ἀμέτρητες κάμπιες, πού κα-
ταστρέφουν τὰ πεῦκα. Τὰ κοτσύφια καὶ τ'
ἄλλα πουλιὰ τις κυνηγοῦν. "Αν δὲν ἦσαν
καὶ τὰ πουλιὰ, τὰ πεῦκά μας καὶ τ' ἄλλα
δένδρα θὰ ἐπάθαιναν μεγαλύτερο κακό.

113. Τὸ τριζόνι.

^α Λίγο πιὸ πέρα ἀπ' τὶς σκηνές τῶν ἀγοριῶν, ἦταν οἱ σκηνές τῶν κοριτσιῶν. Μιὰ νύκτα ἐκεῖ, σὲ μιὰ σκηνή, ἡ Θυμιούλα καὶ ἡ Φροσύνη δὲν ἔκλεισαν μάτι. "Ὅλο ἐσιγομιλοῦσαν.

—Γιατί, κορίτσια, δὲν κοιμᾶσθε; Τί ἔχετε; Μήπως εἴσθε ἄρρωστα; Μήπως κρυώνετε, νὰ σᾶς δώσωμε καὶ ἄλλο σκέπασμα; Θέλετε νὰ φωνάξωμε τὸ γιατρό; Τί θέλετε; εἶπεν ἡ Διευθύνουσα, ποῦ ἦταν καὶ δασκάλα.

^β Κυρία, ἡ Θυμιούλα φοβᾶται, εἶπεν ἡ Φροσύνη. Ἀκούει αὐτό, ποῦ κάνει τριρίτριρί, καὶ φοβᾶται. •

Ἡ Διευθύνουσα ἐγέλασε καὶ ἐπῆγε κοντὰ στὴ Θυμιούλα καὶ τὴν ἠσύχασε. Τὸ πρῶτὴ τὴν ἐκάλεσε κοντά της καὶ τῆς εἶπε:

—"Ἀκου, παιδί μου. Αὐτό, ποῦ κάνει τριρίτριρί, εἶναι τριζόνι. Εἶναι ἕνα μικρὸ ζωῦφιο, σὰν ἀκρίδα, ποῦ δὲν μᾶς κάνει κακό. "Ἄν ἰδῶ κανένα, θὰ σοῦ τὸ δείξω.

—Οἱ λύκοι, κυρία, δὲν μποροῦν νὰ μᾶς φᾶνε;

—"Ἄν ἔτρωγαν οἱ λύκοι τὸν κόσμον, Θυμιούλα, τόσο εὔκολα ὅσο φαντάζεσαι, τότε

δὲν θὰ ἔμενε κανέννας ζωντανός. Ἀμέτρητοι ἄνθρωποι κοιμοῦνται καὶ ἐργάζονται ἔξω στ' ἀμπέλια καὶ στὰ χωράφια καὶ δὲν παθαίνουν τίποτε ἀπὸ τοὺς λύκους.

Ἡ Θυμιούλα λίγο-λίγο ξεθάρρεψε καὶ δὲν ἐφοβόταν πιά. ①

Ἡ Οὐρανία μὲ τὴν Χρύσω εἶχαν πάλι ἄλλες παραξενιές. Στὸ σπίτι τους δὲν ἔτρωγαν ὠρισμένα φαγητά. Ἐδῶ ὅμως στὴν κατασκήνωσι ἐσυνήθισαν κι ἔτρωγαν ἀπ' ὅλα. Τέτοιες παραξενιές δὲν περνᾶνε ἐδῶ. ② Δὲν μπορεῖ ἡ κατασκήνωσις νὰ μαγειρεύῃ ξεχωριστὰ γιὰ τὴν Οὐρανία καὶ γιὰ τὴν Χρύσω. ③

Ὅσο οἱ ἡμέρες ἐπερνοῦσαν, τόσο τὰ παιδιὰ ἐσυνήθιζαν τὴν ζωὴ τῆς κατασκηνώσεως. Τί ὠραία ἦταν νὰ τὰ βλέπῃς τὸ πρῶτὸ νὰ ξυπνοῦν ὅλα μαζὶ σὰν στρατιωτάκια καὶ νὰ νίβωνται στὶς βρυσούλες! Ἡ νὰ τὰ βλέπῃς ὅταν ἔπαιζαν ἢ τραγουδοῦσαν ἢ ἄκουγαν τὸ ραδιόφωνο!

Κάθε Κυριακὴ ἐπήγαινε ὁ παπᾶς κι ἐδιάβαζε τὴν θεία λειτουργία. Καὶ τότε ὅλα τὰ παιδάκια μὲ τὸν ἀρχηγό τους μαζὶ μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Ἐσταυρωμένου παρακολουθοῦσαν μ' εὐλάβεια καὶ σεβασμὸ τὴν θεία λειτουργία.

Πόσο ώραία πάλι ἦταν νὰ βλέπης κάτι παιδάκια μὲ τενεκεδάκια γεμᾶτα νερὸ νὰ φέρνουν καὶ νὰ ποτίζουν τοὺς φίλους τους, τὰ μικρὰ δενδράκια!

—“Αχ! τὰ καημένα! τί θὰ γίνουν, ὅταν φύγωμε; Ποιὸς θὰ τοὺς ρίχνη νεράκι, γιὰ νὰ μὴ ξεραθοῦν; ἔλεγαν τὰ παιδάκια μεταξὺ τους.”

114. “Ὅταν ἐπέρασαν οἱ ἡμέρες.

^αΚάποια ἡμέρα, ὁ ἀρχηγὸς ἐκάλεσε τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς εἶπε:

—Παιδιά! νὰ ἀρχίσετε νὰ ἐτοιμάζεσθε. Μεθαύριο θὰ φύγετε.

—Θὰ φύγωμε; Μὰ γιατί, κύριε, τόσο ἐνωρίς; Ἀκόμα δὲν ἤλθαμε! Δὲν μπορούμε νὰ μείνωμε ἀκόμα λίγες ἡμέρες; ἄρχισαν νὰ παρακαλοῦν τὰ παιδιὰ.

Αὐτὸ ὅμως, ποὺ ἐζητοῦσαν, ἦταν ἀδύνατο. Εἶχαν μείνει σχεδὸν ἓνα μῆνα. Καὶ τώρα εἶχαν σειρὰ ἄλλα παιδιὰ, γιὰ νὰ ἔλθουν στὴν κατασκήνωσι.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ὅλα συνεννοήθηκαν νὰ κάμουν μιὰ ἑορτή. Δὲν ἤθελαν νὰ φύγουν στὰ βουβὰ ἀπὸ τὴν κατασκήνωσι. Νὰ μὴν ἀποχαιρετήσουν τὰ δένδρα, ποὺ τοὺς

ἐφιλοξένησαν, τὰ πουλάκια, πού τοὺς ἔτραγούδησαν, τὶς βρυσούλες, πού τοὺς ἔδιναν νεράκι καθαρό.

Ἡ Ἰσμήνη καὶ μερικὰ ἀγόρια ἐπῆραν ἀπὸ ἓνα ξύλο καὶ ἦλθαν καὶ ἐστήλωσαν τὰ μικρὰ δενδράκια, πού ἐπότιζαν. Ἐπειτα ἔδεσαν στὸ κορμάκι τοὺς μιὰ μικρὴ πινακίδα, πού ἔγραφε: Ἀντώνης, Λάκης. Κατόπιν τοὺς ἔρριξαν γιὰ τελευταία φορὰ ἀπὸ ἓνα τενεκεδάκι νερό.

Μερικὰ παιδάκια ἐμάζεψαν κουκουνάρια γιὰ ἀνάμνησι. Ἄλλα ἐμάζεψαν ρίγανη. Ἄλλα κάτι ρίζες περίεργες. Ἦθελαν κάτι νὰ ἔχουν ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο.

Τὴν ἑορτὴ τὴν ἔκαμαν τὰ μεγάλα παιδιὰ στὴ μεγάλη πλατεῖα. Σ' αὐτὴν ἐκάλεσαν τὸν ἀρχηγό τοὺς καὶ ὄλους τοὺς βαθμοφόρους.

Ὅσα τραγούδια ἤξεραν γιὰ τὰ δένδρα, γιὰ τὰ βουνά, γιὰ τὰ πουλάκια, γιὰ τὴν ἐξοχή, τὰ εἶπαν ὅλα. Εἶπαν καὶ πολλὰ ποιήματα.

Ἐνα μεγάλο παιδί, ὁ Ἀνέστης, εἶπεν ὡραῖα λόγια γιὰ τὸν ἀρχηγό καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους βαθμοφόρους. Καὶ ἔκαμε πολὺ καλά ὁ Ἀνέστης, πού τὰ εἶπε. Γιατὶ πόσο ὄλοι αὐτοὶ δὲν ἐκοπίασαν, γιὰ νὰ μὴν λείψη

ἄπ' τὰ παιδιὰ τίποτε! Ἄκόμα καὶ τὶς νύκτες ἐγύριζαν ἀπὸ κρεβάτι σὲ κρεβάτι. Τὰ παρακολουθοῦσαν μήπως ξεσκεπασθοῦν, γιὰ νὰ τὰ σκεπάσουν. Ἐπειτα ὁ ἀρχηγός, συγκινημένος, τὰ εὐχαρίστησε γιὰ τὰ καλά τους αἰσθήματα. ◦

Κατόπιν ὅλα τὰ παιδάκια ἐπροσκύνησαν στὸ βωμὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἐσταυρωμένου. Δὲν ἤξεραν τὸ πρωτὶ τί ὥρα θὰ ἐξεκινούσαν. Καὶ στὸ τέλος τῆς ἑορτῆς ὁ Σταμάτης, κρατῶντας τὴν σημαία, εἶπεν μὲ ὠραία δυνατὴ φωνὴ ἓνα πατριωτικὸ ποίημα: · 91

115. Πατρίδα μου Έλλάδα.

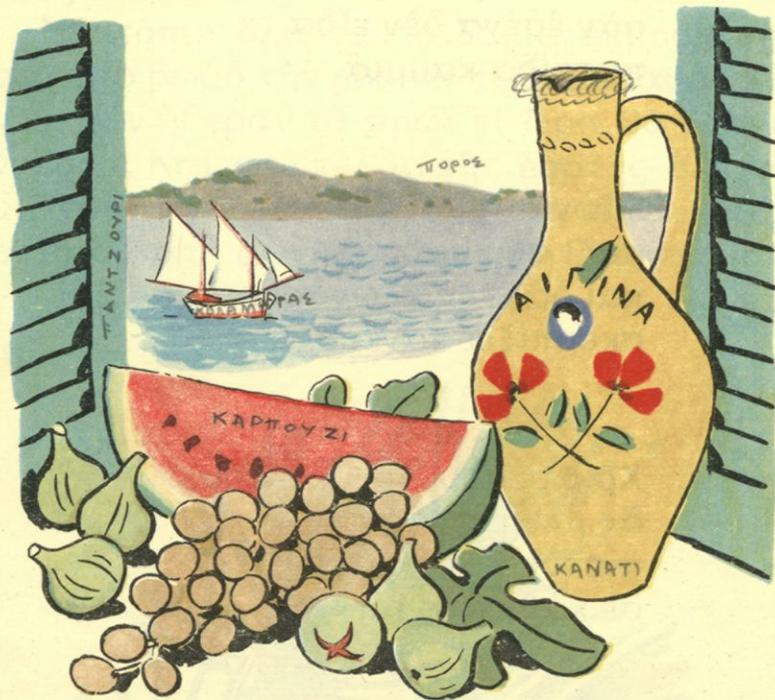
Πατρίδα μου, Έλλάδα,
γλυκειά μου πατρίδα,
σάν έσένα δέν είδα
πατρίδα καμμιά.

Αιώνια ή δόξα
μαζί σου βαδίζει
καί δάφνης κλωνάρια
σκορπίζει παντού.

Χριστέ μου, τὸ Φῶς Σου
ἄς μένη κοντά της,
πιστὸς παραστάτης
σὲ κάθε στιγμή.

Αιώνια ν' ἀπλώνης,
Πατρίδα μου Έλλάδα,
τῆς Δόξας τῆ δάδα
σὲ ὅλη τῆ γῆ!

Φίλιππος Κοιτέλης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Γιατί προσεύχομαι (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	σελ. 5
2. Μὲ τὴν μητέρα στὸ σχολεῖο	» 6
3. Κάτι ποῦ ἔγινε μὲ μικρὰ παιδάκια	» 9
4. Φροντίδες γιὰ τοὺς μικροὺς	» 12
5. Μὲ τὸν πατέρα στὸ βιβλιοπωλεῖο	» 14
6. Τί μ' ἀρέσει (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	» 17
7. Τὸ καινούργιο βιβλίο	» 18
8. Χαρὲς καὶ γέλια	» 20
9. Τὸ σχολεῖο λάμπει κατακάθαρο	» 23
10. Ζημιὲς στὸ σχολεῖο	» 24
11. Ἐμαύρισε στὴν ἐξοχὴ	» 26
12. Ὁ Νίκος καὶ τὸ γαϊδουράκι	» 28
13. Τί εἶδεν ὁ Πάρις στὰ χωράφια	» 30
14. Ὁ Ἄνδρέας καὶ ἡ θάλασσα	» 32
15. Τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων	» 33
16. Ὁ ψαρᾶς (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη	» 35
17. Ἡ Φωτούλα καὶ ὁ τζίτζικας	» 36
18. Ἕνα καθαρὸ παιδάκι	» 38
19. Ὁ ἀκάθαρτος Ἀλέκος	» 40
20. Γιατί ὁ Ἄντωνάκης ἐγίνεν ἄτακτος	» 41
21. Τὸ παράπονο τοῦ Γιωργάκη	» 43
22. Μὲ τὴ γιαιγιά στὴν αὐλὴ	» 45
23. Ὁ πετεινὸς (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	» 47
24. Ὁ Ἀσπροὺλης	» 48
25. Τὸ κατσικάκι. (ποίημα) Ζαχαρία Παπαντωνίου	» 50
26. Ἕνας ἀκόμα φίλος τοῦ Γιωργάκη	» 51
27. Τὸ σκυλλὶ (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	» 53
28. Ἕνας μικρὸς ποῦ δὲν φοβᾶται	» 54
29. Παιδικὴ ἀφοβία (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	» 56

30.	Τὰ χελιδόνια φεύγουν	σελ. 57
31.	Βοήθεια! Έκουρασθήκαμε!	» 59
32.	Στὸ πλοῖο τοῦ καπετὰν Νικόλα	» 61
33.	Φύγανε τὰ χελιδόνια (ποίημα) Μέλισσας	» 63
	Αἰνίγμα (τὸ χελιδόνι)	» 63
	ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ (ποίημα) Στ. Μπολέτση	» 65
34.	Στὸ περιβόλι τοῦ θεῖου	» 65
35.	Τὸ τσιριτρό (ποίημα) Ζαχαρία Παπαντωνίου	» 68
36.	Στὸ ἀμπέλι	» 69
37.	Τὸ φθινόπωρο (ποίημα) Γεωργίου Δροσίνη	» 71
38.	Ἡ βροχούλα	» 72
39.	Ψιχαλίζει (ποίημα) Ἰωσήφ Κυπριανοῦ	» 73
40.	Τὸ ὄργωμα	» 74
41.	Τὸ ἀλέτρι (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη	» 77
42.	Ἐορτάζει ἡ σημαία μας	» 78
	Ἡ Σημαία (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη	» 79
43.	Ὁ σιδηρουργὸς	» 80
44.	Ὁ σιδεράς (ποίημα) Τέλλου Ἄγρα	» 83
45.	Ὁ Γρηγόρης ὁ ξυλουργὸς	» 84
46.	Ὁ μπάρμπα - Σταμάτης	» 86
47.	Ὁ τρύγος	» 89
48.	28η Ὀκτωβρίου	» 91
49.	Τί εἶναι ἡ Πατριδα μας (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη	» 94
50.	Στὸν ἐλαιῶνα	» 95
51.	Ὅταν ἄρχισε τὸ μάζεμμα	» 97
52.	Ἡ ἐλιά (ποίημα) Κωστή Παλαμά	» 99
53.	Ὁ καστανᾶς	» 100
54.	Τρία γατάκια	» 103
55.	Τὰ ζῶα (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη	» 105
	ΧΕΙΜΩΝΑΣ (ποίημα) Ἐλένης Καριτᾶ	» 107
56.	Ἐτοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα	» 107
57.	Ἡ καλὴ νοικοκυρὰ	» 109
58.	Ὁ Μιχαλάκης καὶ τὸ τετράδιο	» 110
59.	Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη	» 112
60.	Ἐρχεται ὁ πατέρας (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	» 114
61.	Ἡ μητέρα	» 115
62.	Ἡ μητέρα (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	» 117
63.	Ὁ Χειμῶνας	» 118
64.	Ὁ Χειμῶνας (ποίημα) Λάκη Παπαδήμα	» 120
65.	Ὁ ξενιτεμμένος πατέρας	» 121

66.	Τὰ Χριστούγεννα τοῦ γέρο-Μάνθου	σελ. 123
67.	Τὸ σπήλαιον καὶ ἡ φάτνη	» 125
68.	Χριστούγεννα (ποίημα) Στέλιου Σπεράντσα	» 127
69.	Ἡ παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιάς	» 128
70.	Ὁ καινούργιος χρόνος	» 130
71.	Πρωτοχρονιά (ποίημα) Ἀθανασίου Κοκκίνου	» 131
72.	Ἡ κυρά-Καλὴ καὶ οἱ μῆνες	» 132
73.	Ἡ κυρά-Κακὴ καὶ οἱ μῆνες	» 134
74.	Γιὰ τὴ φωτιά	» 135
75.	Κόκκορας, ἄλεποῦ καὶ σκύλλος	» 138
76.	Ἀποκριεῖς	» 140
	ΑΝΟΙΞΙΣ (ποίημα) Στ. Μπολέτση	» 143
77.	Τὰ χελιδόνια ἦλθαν	» 143
78.	Μιλοῦν γιὰ τὰ χελιδόνια	» 145
79.	Ἡ χελιδόνα (ποίημα Δημοτικό)	» 148
80.	Ἡ 25ῃ Μαρτίου	» 149
81.	Ἡ ἐξοχὴ (ποίημα) Ἀγγέλου Βλάχου	» 153
82.	Ἡ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα	» 154
83.	Ὁ Ἐπιτάφιος	» 156
84.	Ἡ Ἀνάστασις	» 159
85.	Ἡ Πασχαλιὰ (ποίημα)	» 162
86.	Μιά ἐκδρομὴ τὴν Πρωτομαγιά	» 163
87.	Ὁ Μάτιος (ποίημα) Ἀγγέλου Βλάχου	» 165
88.	Στὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ	» 166
89.	Τὸ τριαντάφυλλο (ποίημα κατὰ μετάφρασιν) Ἀγγέλου Βλάχου	» 168
90.	Τὰ παιδιὰ βλέπουν τὸ χωριό τους	» 169
91.	Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας	» 171
92.	Τὸ ἐκκλησάκι (ποίημα) Ἀγγέλου Βλάχου	» 173
93.	Τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ (ποίημα) Στέλιου Σπεράντσα	» 174
94.	Τὸ κοπάδι	» 175
95.	Οἱ λύκοι εἶναι πονηροὶ	» 177
96.	Ὁ καημένος (ποίημα) Ζαχαρία Παπαντωνίου	» 180
97.	Κτίσται καὶ μηχανικοὶ	» 181
98.	Τὸ δενδροφύτευμα	» 183
99.	Ἐνα κοριτσάκι μὲ καλοὺς τρόπους	» 185
100.	Παιγνίδια μὲ τὸ νερό	» 188
101.	Ὁ βαρκάρης	» 189
102.	Ὁ Σταυράκης μὲ τίς πετρίτσες	» 191
103.	Τὸ μαγικὸ καράβι	» 192
104.	Τραγούδι θαλασσινὸ (ποίημα) Στέλιου Σπεράντσα	» 194
105.	Τὰ χηνόπουλα	» 195
106.	Οἱ χῆνες (ποίημα) Ἀλεξάνδρου Πάλλη	» 197

107.	Ὁ ἀνεμόμυλος	σελ. 198
108.	Τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ	» 201
109.	Ὁ ἀεροπόρος	» 202
110.	Ὕμνος τῶν ἀεροπόρων (ποίημα) Ἀθανασίου Κοκκίνου	» 206
111.	Ὅταν ἔγιναν οἱ ἐξετάσεις	» 207
112.	Τὰ παιδιά στὴν κατασκήνωσι	» 209
113.	Τὸ τριζόνι	» 212
114.	Ὅταν ἐπέρασαν οἱ ἡμέρες	» 214
115.	Πατρίδα μου Ἑλλάδα (ποίημα) Φιλίππου Κριτέλη	» 217
	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	» 219

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΙΣ Γ. ΜΑΝΟΥΣΑΚΗ

Ἐπιμελητὴς ἐκδόσεως Ι. ΠΑΝΑΓΙΩΠΟΥΛΟΣ (ἀπ. Δ.Σ. ΟΕΣΒ 2800/26-5-54)

4275

534

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσήμον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἐπίτιπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἔφ. Κυβ. 1946, Α 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Α΄, ΣΕΙΡΑ Α΄, 1954 (VIII) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ 250.000

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ & ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ Α Σ Π Ι Ω Τ Η - Ε Λ Κ Α Α.Ε.

